

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Dušica Dulić,
Ivan Gregurić, vlč. Josip Pekanović
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Tomislav Žigmanov

V. D. DIREKTORICA

I ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK

ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bašić Palković (kultura)
Dušica Dulić (politika)
Zvonimir Perušić
Dražen Prčić (sport i zabava)
Nada Sudarević (fotografije)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništva i korektura)
Julijana Kujundžić
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

TEHNIČKI UREDNIK:

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić

LEKTORICA: Katarina Vasiljčuk

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.co.yu

TISAK: »Rotografika« doo Subotica

List je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Razlog racionalnosti

Koja će politička koalicija u postizbornoj matematici doći magičnu granicu od 126 zastupnika, koja znači većinu u republičkom parlamentu, građani će saznati nakon završetka pregovora političkih stranaka. Hoće li to biti konačan odgovor na pitanje – tko je pobijedio na izborima 11. svibnja i hoće li taj odgovor donijeti Srbiji političku i ekonomsku stabilnost?

Predsjednik Srbije Boris Tadić naglasio je nakon završenih izbora kako je lista Za europsku Srbiju na izborima osvojila 1,57 milijuna glasova, što je za 1,1 milijun više od koalicije DSS-NS. »Onaj tko iz izbora u izbore ima sve manje glasova, a sve veću želju zadržati vlast, upravo je taj koji priželjkuje prekranje narodne volje i uzurpaciju vlasti«, istaknuo je Boris Tadić i pozvao sve stranke da poštuju izbornu volju građana, koji su se odlučili za nastavak europskog smjera zemlje.

Boris Tadić je u priopćenju iznio kako je strateški europski put jedina šansa da građani Srbije ostvare bolji život. »Nema te postizborne matematike kojom savez Šešelja i Koštunice može sakriti izborni fijasko. Gubitnici ovih izbora od naroda nisu dobili mandat da mu ukinu perspektivu i budućnost«, naglašava se u priopćenju.

Poznato je kako je u drugom krugu pokrajinskih izbora koalicija Za europsku Vojvodinu ostvarila apsolutnu većinu u Skupštini Vojvodine. Hoće li ova uvjerljiva pobjeda doprinijeti i formiranju proeuropske republičke vlade i hoće li rezultati pokrajinskih izbora razgrnuti postizborna nagađanja i kišu informacija o pregovorima političkih stranaka? Potrebna nam je brzina, a za nadati se je da će političke stranke pročitati i poruku građana Vojvodine.

Preživjeli smo razne režime, ali valjda smo naučili da se politika vodi novcem. Ne zaboravimo, da bi se potrebna suma akumulirala za vođenje uspješne politike, koja se odražava na standard građana, Srbiji su neophodni predpristupni fondovi Europske Unije. Izbori u Vojvodini potvrdili su razlog racionalnosti birača, koji žive svoje svakidašnje živote. I pobjeda koalicije Za europsku Vojvodinu pokazatelj je kako je većina građana za eurointegracije.

Na izvanrednoj sjednici HNV-a vijećnici su dali suglasnost za Statut Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, a u daljnjoj proceduri suglasnost daje i Izvršno vijeće AP Vojvodine. Pred Zavodom za kulturu vojvodanskih Hrvata je budući rad, a kao i svakog petka, pred vama su naše novine »Hrvatska riječ«.

Z. S.

Nasmijete se, molim!

Hrvatsko nacionalno vijeće održalo izvanrednu sjednicu

»Prošao« Statut Zavoda 4

U Somboru održana Godišnja skupština HKUD »Vladimir Nazor«

Nada u mlade 14,15

U Zagrebu održan Okrugli stol posvećen Milovanu Mikoviću

Četiri desetljeća književnog stvaralaštva 30,31

Damir Novak, baletan i višestruki sportski šampion

Živa sportska legenda 43

UKRATKO

Jeremić: »Oluja« je bila etničko čišćenje Srba

Srbijanski ministar vanjskih poslova Vuk Jeremić izjavio je u utorak ministarskom sastanku vanjskih poslova Jadransko-jonske inicijative u Zagrebu, kako Srbija i Hrvatska moraju zajedno predvoditi regiju k članstvu u EU. »Vjerujem da Srbija i Hrvatska imaju jasnu odgovornost zajedno predvoditi regiju k njenoj europskoj budućnosti. Međutim, nije uvijek bilo tako. Sjetite se Vukovara i tragičnih događaja koji su se tamo desili. Sjetite se etničkog čišćenja više od četvrt milijuna Srba tijekom operacije 'Oluja' 1995. godine«, rekao je Jeremić. On je dodao kako su to bila »mračna vremena koja se nikada ne smiju ponoviti«.

»U ovom desetljeću, međutim, svjesno smo odabrali okretanje nove stranice. Ne zaboravljajući nedaće prošlosti, odabrali smo koncentrirati se na izgradnju budućnosti u kojoj će se naše dvije države, zajedno s ostatkom država zapadnog Balkana, zbližiti u okviru EU«, rekao je on. Jeremić je naveo kako je za tako nešto bilo potrebno hrabrosti i vizije, a da su ostvareni rezultati vrlo ohrabrujući, jer su bilateralni odnosi znatno poboljšani tijekom posljednjih godina. »Tada je, međutim, Hrvatska odlučila priznati jednostrano, nelegalno i nelegitimno proglašenje neovisnosti Kosova, koje predstavlja jasno kršenje Povelje UN, Rezolucije 1244 Vijeća sigurnosti i Završnog dokumenta iz Helsinkija«, rekao je on dodajući kako je zbog toga »sigurnost regije dovedena u pitanje«.

Kao način za nadvladavanje sadašnjeg stanja, srpski je ministar predložio vraćanje principima kompromisa, ustupaka i konsenzusa, kao i da se države regije ponašaju u skladu s standardima međunarodnog sustava izgrađenog na temelju Povelje UN. Jeremić je naveo kako je Srbija odlučna postići povijesni kompromis s kosovskim Albancima, koji će učvrstiti demokratska dostignuća i lansirati čitavu regiju ka EU. Jeremić je također nagovijestio kako Srbija planira otvoriti konuzulat u Kninu, koji bi pomogao zajedničkom naporu s hrvatskim vlastima da se podupre pitanje povratka izbjeglih osoba. »To, kako ja razumijem, predstavlja jedan od političkih prioriteta hrvatske vlade«, rekao je Jeremić.

Hrvatsko nacionalno vijeće održalo izvanrednu sjednicu

»Prošao« Statut Zavoda

Minimalnom većinom s 18 glasova od ukupno 25 nazočnih vijećnika, Hrvatsko nacionalno vijeće dalo je suglasnost na Statut Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, na izvanrednoj sjednici koja je u utorak 27. svibnja, zbog hitnosti donošenja odluka, sazvana u Subotici. Navedeni Statut prethodno je jednoglasno usvojio Upravni odbor Zavoda, na konstitutivnoj sjednici, održanoj u srijedu 21. svibnja.

Predstavljajući Statut, predsjednik UO Zavoda Dujo Runje je istaknuo kako je ovaj akt u dobroj mjeri prijepis odluke o osnutku Zavoda. »Statut je analogan statutima ostalih zavoda za kulturu nacionalnih manjina, pa tako u njemu ima vrlo malo ili uopće nema prostora za manevriranje. Znači, djelatnost Statuta je već određena odlukom, djelokrug rada ravnatelja, Upravnog i Nadzornog odbora također je decidirano navedeno«, pojasnio je Runje, istaknuvši kako je važno da Statut što prije dobije suglasnost, kako bi se registrirao te počeo s aktivnostima. On je dodao i kako Zavod može srediti mnoge stvari »koje mi nismo mogli srediti« i da, pokraj toga, Hrvatima osigurava značajna sredstva iz pokrajinskog proračuna (6 milijuna dinara godišnje), te je ukazao da suglasnost na Statut, koja će biti prije svega tehničke naravi, u daljnjoj proceduri daje Izvršno vijeće AP Vojvodine.

Namjesto Jaše Šimića, člana Izvršnog odbora HNV-a za obrazovanje koji je na to mjesto podnio ostavku zbog, kako se navodi u obrazloženju, nemogućnosti da iz osobnih razloga obnaša tu dužnost, HNV je na sjednici imenovao Stanislavu Stantić-Prčić, profesoricu razredne nastave i ravnateljicu OŠ »Matije Gubec« u Tavankutu.

»NEOZBILJAN RAD«: Nekoliko vijećnika – Milivoj Prčić, Josip Ivanković, Bela Ivković – izrazilo je nezadovoljstvo činjenicom da im je tekst Statuta predočen na samoj sjednici. »Smatram da je ovo doista neozbiljan rad. Možda su to sve dobra rješenja, ali sad ovako nepripremljeni ne možemo pridonijeti da se Statut uredi«, rekao je Bela Ivković, upitavši zašto nije bilo vremena da vijećnici spomenuti materijal dobiju ranije.

Tajnik HNV-a Ladislav Suknović je objasnio kako su u pitanju objektivne tehničke okolnosti. »Ne postoji nijedan razlog ili neka vrsta opstrukcije kako vijećnici ne bi bili upoznati sa Statutom«, rekao je Suknović, dodavši da i članovi UO nisu imali mnogo vremena za izradu Statuta, zbog tempa procedure koju diktira pokrajina.

»KVAKA 21«: Za vijećnike Marinka Jadrijevića i Josipa Ivankovića, spornim se pokazao članak 21. u kojem se među ostalim navodi da »osoba koja je imenovana za ravnatelja, ukoliko ne bude ponovno imenovana, ima pravo raditi na radnom mjestu u Zavodu koje odgovara njegovoj stručnoj spremi«. Jadrijević je to okarakterizirao kao »sigurno radno mjesto do mirovine«, dok je Ivanković naveo da će se »ako je netko stručan, za njega svi otimati«.

S druge strane, vijećnik Joza Kolar je u tom kontekstu naveo kako je važno paziti na kadrove u hrvatskoj zajednici. »Mi smo toliko kadrova promijenili u ovoj našoj zajednici, da se ja ponekad stidim što smo sudjelovali u svemu tome. Ovaj put imamo mogućnost i pravo to u Statutu napisati, da ako ravnatelj ne bude potvrđen od IV AP Vojvodine, ne ostane na ulici. Odnosno, da on i dalje radi u hrvatskoj zajednici«, rekao je Kolar. Nadovezujući se na Kolarevo mišljenje, Ladislav Suknović je dodatno pojasnio kako je to »samo pravo, a ne obveza«.

Usustavljivanje kulturne scene

Na pitanje – hoće li hrvatska kultura u Vojvodini djelovanjem Zavoda biti prisutnija u javnosti, v. d. ravnatelja Tomislav Žigmanov kaže: »Uvjeren sam da hoće! Razlog tomu je što će Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata biti profesionalno ustrojena ustanova i što će se rukovoditi načelom integracije i usustavljivanja kulturne scene. No, tomu će najviše pridonositi i sam cilj djelovanja – to su aktivnosti na, kako stoji i u Statutu, promoviranju, podsticanju, čuvanju, razvijanju i organiziranju znanosti i kulture Hrvata u Vojvodini. Naravno, jedan dio tih aktivnosti će imati značajku i autoreprezentativnih praksi, to jest rad Zavoda će se odvijati organiziranjem znanstvenih skupova i stručnih rasprava, objavljivanjem reprezentativnih djela, priređivanjem kulturnih događaja, brigom i promocijom kulturnog naslijeđa i suvremenog stvaralaštva, programskim okupljanjem znanstvene i kulturne elite, postupnim ustrojavanjem aktivnosti i same scene u oblasti visoke kulture... Sve će to pridonijeti većoj vidljivosti hrvatske kulture u sferama javnosti, i to u rasponu od stručnih pa do medijskih.«

Z. S.

SPORNA REGIJA: Primjedbu na članak 17. koji se tiče međunarodne suradnje Zavoda te, među ostalim, navodi suradnja s Euroregijom Dunav-Kereš-Maroš-Tisa (DKMT) uputili su vijećnici *Petar Kuntić* i *Marinko Jadrijević*, ističući kako je ovdašnjim Hrvatima važnija suradnja s Euroregijom Dunav-Drava- Sava.

Vijećnica i članica UO Zavoda *Olga Šram* je istaknula kako su članovi UO Zavoda imali istu zamjerku. »Rečeno nam je da je pokrajina stvorila kontakte s tom regijom. Ta regija je u

programu pokrajine jednaka za sve, ne samo za zavode za kulturu nacionalnih manjina, nego inače za kulturu Vojvodine. Hoćemo li mi kao hrvatska manjina sebi 'prokrčiti' put izravno prema Hrvatskoj to je pitanje programa rada i dugoročne orijentacije Zavoda«, pojasnila je *Olga Šram*.

Statut Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata usvojen je bez usvajanja primjedaba vijećnika.

D. B. P.

»'Hrvatska riječ' ignorirala predizborne skupove DSHV-a«

Vijeće Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini na sjednici što je održana 23. svibnja 2008. godine, donijelo je jednoglasnu odluku kojom osuđuje ignoriranje od strane »Hrvatske riječi« predizbornih skupova DSHV-a, a naročito završnih konvencija DSHV-a u sklopu koalicije »Za Europsku Srbiju«, za »Europsku Vojvodinu«, za »Europsku Suboticu, Sombor, Apatin« što su održane u Somboru i u Subotici.

Vijeće, naime, drži da je broj »Hrvatske riječi« koji je izišao iz tiska s 9. svibnjom 2008. godine, trebao izići s 8. svibnjom 2008. godine, kako su izišla oba tjednika u Subotici, Somborske novine, te druge tjedne novine, koje izlaze petkom. »Zbog toga su čitatelji 'Hrvatske riječi' bili uskraćeni za informacije iz izlaganja na završnoj konvenciji u Subotici, što je održao predsjednik Skupštine Republike Srbije *Oliver Dulić*, i njegove ocjene o političkoj situaciji u

Republici Srbiji, Vojvodini i Subotici, političkom radu predsjednika DSHV-a i o položaju Hrvata u Subotici i u Vojvodini. Smatramo, da onaj tko je čitao samo 'Hrvatsku riječ' stječe dojam da predizbornih aktivnosti jedine hrvatske parlamentarne stranke pred nedavne izbore u Republici Srbiji nije ni bilo. Želio bih naglasiti da DSHV ne želi da 'Hrvatska riječ' bude njegovo glasilo, jer mi imamo vlastite novine, već samo očekujemo objektivno informiranje, a ne povratak na odnose iz ne tako davne prošlosti«, navodi se u priopćenju koje potpisuje predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*.

Vijeće je stajališta da se radi o velikom uredničkom propustu, te očekuje da se ovakve pojave više neće desiti, zaključuje se u priopćenju.

Predstavljanje gimnazijske nastave na hrvatskom jeziku

Hrvatsko akademsko društvo iz Subotice poziva sve učenike i roditelje zainteresirane za upis u prvi razred Gimnazije »Svetozar Marković« na hrvatskom nastavnom jeziku u školskoj 2008./09. godini na sastanak, koji će biti održan u Plavoj vijećnici Gradske kuće u Subotici u petak, 6. lipnja 2008. godine, s početkom u 19 i 30 sati.

Profesori Gimnazije, učenice koje ove godine završavaju prvi razred na hrvatskom jeziku, kao i njihovi roditelji, iznijet će zainteresiranima vlastita iskustva, informacije glede gimnazijske nastave na hrvatskom jeziku te o Gimnaziji »Svetozar Marković« općenito. Ulaz je slobodan.

UKRATKO

Jandroković: Jeremićeve su tvrdnje neprimjerene i neistinite

Hrvatski ministar vanjskih poslova *Gordan Jandroković* upozorio je u utorak u Zagrebu srbijanskog ministra vanjskih poslova *Vuka Jeremića* da ne iznosi krive ocjene povijesti, reagirajući na riječi srbijanskog ministra da je Hrvatska etnički očistila četvrt milijuna Srba te na njegovo nezadovoljstvo hrvatskim priznanjem Kosova.

»Srbijanski ministar vanjskih poslova *Vuk Jeremić* iznio je za nas neprihvatljive ocjene povijesnih događaja tijekom velikosrpske agresije na Hrvatsku«, rekao je *Jandroković*. Tijekom bilateralnog susreta s *Jeremićem* održanog nakon ministarske konferencije *Jandroković* je izrazio oštar prosvjed zbog izrečenih stavova, te ponovio dobro poznato stajalište Hrvatske o velikosrpskoj agresiji na Hrvatsku i razlozima priznanja Kosova.

»Najoštrije sam odbacio tvrdnje ministra *Jeremića*. To je neprimjereno, neistinito i ne možemo činiti korake naprijed u međusobnim odnosima na ovakav način«, kazao je *Jandroković* na tim povodom sazvanoj konferenciji za novinare. »Posebno me zabrinjava činjenica da je srbijanski ministar vanjskih poslova u Zagreb došao jedino zbog unutarnjepolitičkih pitanja«, rekao je *Jandroković* o tom *Jeremićevu* istupu i pojasnio da skupovi gdje se promovira regionalna suradnja nisu mjesto za takve rasprave.

Izrazio je nadu da će nova srbijanska vlada odbaciti tu dobro poznatu ideologiju.

»Hrvatska je otvorena za suradnju, ali neće dopustiti ovakvo manipuliranje novijom hrvatskom poviješću«, kazao je *Jandroković*. Dodao je također kako ovakve diskusije predstavnika Srbije nisu izuzetak, ali da odudara od rasprave ostalih sudionika na regionalnim skupovima.

Osvrnuo se i na *Jeremićevo* nezadovoljstvo hrvatskim priznanjem neovisnosti Kosova. »Hrvatska je Kosovo priznala kao čin političke realnosti, a ne akt neprijateljstva prema Srbiji«, rekao je *Jandroković*.

Konstatirao je da usprkos ovim priporima nema zastoja u gospodarskoj suradnji između dviju zemalja.

Nakon uvjerljive pobjede koalicije Za europsku Vojvodinu na pokrajinskim izborima

Jasan pokazatelj volje građana

*U drugom krugu na većinskim izborima koalicija DS-a i G17 Plus osvojila čak 41 mandat i ukupno u Skupštini Vojvodine ima 64 zastupnika * I pokraj apsolutne većine, koalicija Za europsku Vojvodinu pokrajinsku će vlast formirati s drugim proeuropskim strankama*

Uvjerljivom pobjedom i u drugom krugu pokrajinskih izbora, koalicija okupljena oko Demokratske stranke dodala je gas u nastojanju da formira proeuropsku republičku vladu i ponovno ohrabrila euro optimiste. Tako je barem izgledalo početkom ovoga tjedna, kada su na valovima izborne pobjede čelnici te koalicije

jačali svoju centripetalnu energiju. Hladan tuš je, međutim, stigao već u srijedu, kada su SPS-PUPS-JS s radikalima i narodnjacima potpisali sporazum o formiranju gradske vlasti u Beogradu.

Rezultati pokrajinskih izbora do tada su se tumačili kao dodatan signal socijalistima, da bolje pogledaju što je to što građani ove zemlje

žele, no oni su se o to oglašili, bar kad je u pitanju lokalna vlast u Beogradu. Dogovorom o formiranju gradske većine u Beogradu i ulaskom SPS-PUPS-JS u koaliciju s radikalima i narodnjacima, odnosi su se zaoštrili, ali to ne znači da do kraja čitava stvar ne bi mogla završiti i s polusitim vukom i s polovicom ovaca na broju.

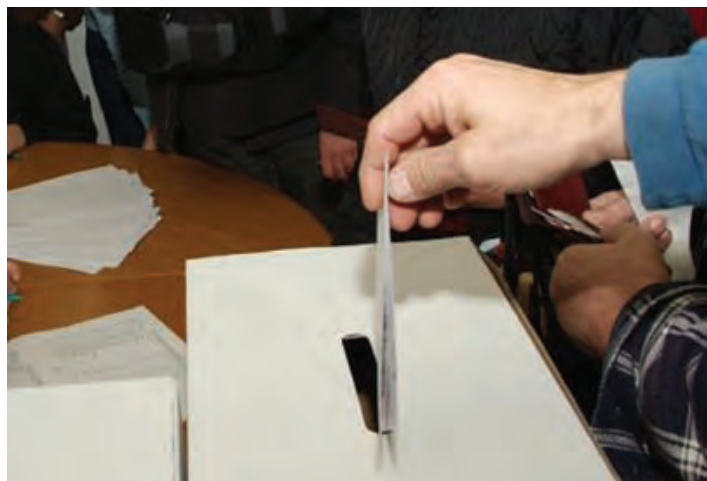
DVOTREĆINSKA VEĆINA:

Već je poznato kako je koalicija Za europsku Vojvodinu na nedjeljnim izborima ostvarila apsolutnu većinu u Skupštini Vojvodine (64 mandata od ukupno 120) i time osigurala mogućnost bez ičije pomoći formirati pokrajinsku vlast. No, već jutro nakon izbora, visoki dužnosnik Demokratske stranke *Bojan Pajtić* velikodušno je odbacio mogućnost samostalnog formiranja pokrajinske vlade, te je rekao kako će koalicija Za europsku Vojvodinu (DS i G17 Plus) zajedno s dosadašnjim višegodišnjim partnerima – Ligom socijaldemokrata Vojvodine i Mađarskom koalicijom – imati dvotrećinsku većinu, te će na temelju toga konstituirati većinu u pokrajinskom parlamentu. Dapače, dodao je i kako će skupštinsku većinu, osim navedenih stranaka, činiti i dva zastupnika grupe građana, kao i jedan zastupnik Liberalno-demokratske partije, s kojima je DS postigao sporazum o međusobnoj potpori uoči drugog kruga pokrajinskih izbora.

Nešto kasnije stigla je i nova Pajtićeva najava: ako bi to bio preduvjet za formiranje republičke vlade, u pokrajinskoj vlasti nije nemoguć čak niti SPS. »Nismo

Dvije trećine za EU

U novom sazivu Skupštine AP Vojvodine koalicija Za europsku Vojvodinu – DS, G17 Plus imat će apsolutnu većinu sa 64 od ukupno 120 poslanika (23 izabrana po proporcionalnom i 41 po većinskom sustavu). SRS je druga po snazi s 25 (20 plus 4), što je za 12 zastupnika manje nego ranije. Mađarska koalicija imat će devet zastupnika (5 plus 4), koalicija Zajedno za Vojvodinu šest (5+1), DSS-NS također šest (4+2), SPS-PUPS četiri (3+1), LDP jednog i pet grupa građana s ukupno šest zastupnika. Dvojicu zastupnika grupa građana podržala je lista Za europsku Vojvodinu, pa i njih računa u buduću većinu, koja bi mogla okupiti 80 zastupnika.

razmišljali o tome da SPS uključi u parlamentarnu većinu u Skupštini Vojvodine, tako nešto bi došlo u obzir jedino ukoliko bi to zahtijevao opći interes, odnosno konstituiranje proeuropske republičke vlade i konstituiranje proeuropskih vlasti u ogromnoj većini gradova i općina Vojvodine i Srbije, uključujući i Beograd», rekao je Pajtić. Poslije srijede, pitanje je kakvu težinu mogu imati ove riječi.

KULE I GRADOVI SPS-u: Mlađan Dinkić, ali i mnogi drugi političari i analitičari, od ranije su upozoravali da antieuropska vlast u Beogradu ne može korespondirati s europskom vladom u republici. Ipak, primjeri iz okruženja, pa i iz Republike Hrvatske, pokazuju kako je moguće funkcioniranje države s različito obojenim vlastima na razini države i glavnog grada, premda su razlike u srbijanskim opcijama tako velike da ih je gotovo nemoguće uspoređivati s bilo kim.

I dalje je ključ formiranja republičke vlade u rukama koalicije okupljene oko SPS-a (SPS-PUPS-JS). O tome brigu vodi i europska birokracija, pa je *Ivica Dačić* vikend proveo u Atini, kao gost tamošnjeg šefa socijalista *Jorgosa Papandreua*. Europljani su spremni pokrenuti pitanje prijama SPS-a u okrilje Socijalističke internacionale, ne bi li i tako ohrabрили *Miloševićeve* nasljednike da za Srbiju izaberu europski put. Iz Dačićeve koalicije, opet, tjednima stižu kontradiktorne izjave, kojima se ispjava teren i javnost priprema i za jednu i za drugu mogućnost. Dragan Marković Palma i Milan Krkobabić više su nego ostali iz te koalicije, bacali pogled u smjeru europske budućnosti, ali dogovor o Beogradu cijelu je stvar vratio na početak.

Mnogi argumenti navode čelnike SPS-a na priklanjanje DS-u kao stožeru proeuropskih snaga, ali ima i onih elemenata, koji ih od toga odvraćaju. Prednost suradnje s koalicijom Za europsku Srbiju SPS-u donosi, osim pukog ulaska u vladu i tome pripadajućih privilegija, »pranje biografije« i otkidanje teškog balasta Miloševićeva naslijeđa, prihvaćanje SPS-a u europskim krugovima, perspektivu moderne stranke europske ljevice i vjerojatnost dugog trajanja stranke. Argumente protiv čini dobar dio biračkog tijela, osobito starija i

nacionalistički nastrojena populacija, koja je dva desetljeća huškana protiv demokratskih stranaka i iste te Europe. SPS-ov ulazak u pakt s radikalima i *Košunicom* dugoročno bi tu stranku vjerojatno doveo do nestanka, jer se sa spomenutima nitko ne može natjecati u lažnom

patriotizmu i socijalnoj demagogiji.

I iz jednog i iz drugog bloka SPS-u stižu ponude »kula i gradova«, pa je pitanje - kome će se ova stranka prikloniti, za sada još uvijek otvoreno. U donošenju teških odluka ljudi pribjegavaju

kompromisima, a jedan od takvih mogao bi biti radikalni Beograd i europska Srbija. Ako se takvo što uopće i može izgovoriti, a da ne para uši.

Zvonimir Perušić

Izabrani zastupnici po većinskom sustavu

U drugom krugu pokrajinskih izbora po većinskom sustavu u Skupštinu Vojvodine izabrani su, po izbornim jedinicama, sljedeći zastupnici: Ada - József Tobijás (DS), Alibunar - Nedeljko Konjokrad Meda (DS-G17), Apatin - Živorad Smiljanić (SPS-PUPS), Bač - Tomislav Bogunović (DS-G17), Bačka Palanka - Kosta Stakić (DS-G17), Bačka Topola - Sándor Egeresi (Mađarska koalicija), Bački Petrovac - Jan Brna (Zajedno za Vojvodinu), Bela Crkva - Budiša Juga (SRS), Beočin - Sava Svirčević (DS-G17), Bečej - László Fehér (Mađarska koalicija), Vrbas - Željko Vidović (DS-G17), Vršac - Jovica Zarkula (Pokret vršačka regija), Žabalj - Branislav Popov (DSS-NS), Žitište - Zoran Babić (DS-G17), Zrenjanin 1 - Milan Zvekić (DS-G17), Zrenjanin 2 - Bratislav Tomić (DS-G17), Zrenjanin 3 - Dragan Stanišić (DS-G17), Indija - Goran Ješić (DS-G17), Irig - Radovan Ninković (DS-G17), Kanjiža - László Körmöci (Mađarska koalicija), Kikinda 1 - Ladislav Tomić (SRS), Kikinda 2 - Savo Dobranić (DS-G17), Kovačica - Martin Zloh (DS-G17), Kovin - Ivana Milić (DS-G17), Kula - Svetozar Bukvić (DS-G17), Mali Idoš - István Bíró (DS-G17), Nova Crnja - Branislav Damjanov (DS-G17), Novi Bečej - Milivoj Vrebalov (LDP), Novi Kneževac - Jovanka Petrović (DS-G17), Novi Sad 1 - Igor Mirović (SRS), Novi Sad 2 - Dušan Elezović (DS-G17), Novi Sad 3 - Igor Pavličić (DS-G17), Novi Sad 4 - Borislav Novaković (DS-G17), Novi Sad 5 - Aleksandar Grmuša (DS-G17), Novi Sad 6 - Goran Paunović (DS-G17), Novi Sad 7 - Srboľjub Bubnjević (DS-G17), Opovo - Milorad Soldatović (Grupa građana), Odžaci - Milan Ćuk (SRS), Pančevo 1 - Aleksandar Vig (DS-G17), Pančevo 2 - Petar Andrejić (DS-G17), Pančevo 3 - Siniša Kojić (DS-G17), Pećinci - Nikola Pavković (DS-G17), Plandište - Dragan Donevski (GG), Ruma - Nenad Borović (DS-G17), Senta - József Sándor (DS-G17), Sečanj - Predrag Milošević Karasi (GG), Srijemska Mitrovica - Goran Ivić (DS-G17), Srijemski Karlovci - Milenko Filipović (DS-G17), Stara Pazova - Dušan Indić (DS-G17), Subotica 1 - Nenad Ivanišević (DS-G17), Subotica 2 - Daniel Kovačić (DS-G17), Subotica 3 - Robert Szántó (DS-G17), Subotica 4 - Tivadár Tót (Mađarska koalicija), Temerin - Stojan Tintor (SRS), Titel - Milivoj Petrović (DS-G17), Čoka - Predrag Mijić (DS-G17) i Šid - Dušan Petko (DS-G17).

Mladež DSHV-a u Vukovaru

Druženje sa sunarodnjacima

U povodu druženja i početka suradnje Mladeži DSHV-a i Mladeži HDZ-a Vukovarsko-srijemske županije, njihovi predsjednici *Siniša Skenderović* i *Nikola Mažar* organizirali su 24. i 25. svibnja dvodnevni posjet Vukovarsko-srijemskoj županiji. Mladež HDZ-a je ugostila 53 člana Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i priredila raznolik program.

Po dolasku u Republiku Hrvatsku domaćini su Mladež DSHV-a dočekali u Općini Lovas, gdje je na sportskom igralištu održan humanitarni turnir, na kome je sudjelovalo osam ekipa – među kojima se našla i ekipa Mladeži DSHV-a. Prije početka samog turnira prisutne je pozdravio načelnik Općine

Lovas *Željko Cirba*, te je gostima poželio ugodan boravak u Republici Hrvatskoj. Prvo mjesto osvojila je ekipa Mladeži HDZ-a Opatovac, drugo mjesto pripalo je Mladeži HDZ-a Tompojevci, a treće ekipi Mladeži HDZ-a Vukovar, dok je ekipa DSHV-a iz Subotice zauzela peto mjesto.

Dok su se mladi na terenima družili, čelnici DSHV-a *Petar Kuntić* i *Siniša Skenderović* bili su na pres konferenciji u prostorijama Općine Lovas. Nakon toga mladi su smješteni u Učenički dom u Iloku. Poslije toga družili su se s ostalom mladeži uz večeru i svirku tamburaša u lovačkom domu u Vukovaru.

Sljedećeg dana mladi su posjetili znamenitosti grada Vukovara, prije svega Trpinjsku cestu i bistu bojnika *Blage Zadra*, Memorijalno groblje žrtava Domovinskog rata, Spomen sobu i Spomen obilježje na Ovčari.

Verica Kujundžić

Članice »Cro Femine« na dvodnevnom seminaru

Na dvodnevnom seminaru »Žene to mogu«, kojega je u Subotici 24. i 25. svibnja organizirala Sekcija žena Ujedinjenog granskog sindikata »Nezavisnost«, sudjelovale su i predstavnice Hrvatskog ženskog foruma »Cro Femina« – predsjednica *Lozika Jaramazović* i članice *Etela Vukelić* i *Marija Horvacki*, te predsjednica Foruma žena DSHV-a *Marijana Čović*. U okviru seminara obrađene su teme: rodna ravnopravnost, mizoginija i javno zastupanje. Ove teme i pohađani treninzi, kako ističu u »Cro Femini«, bit će im od velike koristi u okviru daljnjeg rada u njihovoj ženskoj mreži.

Na seminaru su također sudjelovale i predstavnice Foruma žena G17 Plus, DS-a, LSV-a, te sindikata iz Subotice. Seminar je održan pod pokroviteljstvom Švicarske organizacije za pomoć svijetu rada (SLA) u partnerstvu s Norveškom narodnom pomoći.

Priopćenje DSHV-a

Najuvjerljivija pobjeda u mjestima nastanjenim Hrvatima

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini nakon okončanja izbora za Skupštinu Vojvodine, te sumirajući rezultate izbora za Skupštinu Republike Srbije, kao i za gradsku skupštinu Subotice, ističe pobjedu proeuropski orijentiranih snaga na čelu s Demokratskom strankom s kojom je Demokratski savez Hrvata u Vojvodini koalicijski partner. »Posebno ističemo da je koalicija 'Za europsku Srbiju, ...Vojvodinu, ...Suboticu, ...Sombor' najveću pobjedu donijela upravo u mjestima nastanjenim hrvatskom nacionalnom manjinom, pri tome ističemo kako smo uložili maksimum svojih znanja i mogućnosti objašnjavajući značaj politike naše koalicije«, navodi se u priopćenju koje potpisuje predsjednik stranke *Petar Kuntić*. DSHV smatra da su njihovi članovi i simpatizeri »zasluženo kaznili« one koji su negirali hrvatsko podrijetlo Bunjevaca i Šokaca, eliminirajući ih iz javnog života. »Smatramo da će i novoimenovana državna tijela imati u vidu ovu činjenicu i prestati s državnim podrškom čiji je cilj dioba hrvatskog korpusa«, kaže se u priopćenju. »Potvrđujemo da su Hrvati bili i ostali lojalni građani države Srbije, poštujući i cijeneći europske vrijednosti, što je bio temelj političkih akcija u upravo okončanim izborima. Nadamo se da će europska ideja biti trajni cilj svih građana države Srbije. Naši zastupnici u svim skupštinama u svakom slučaju bit će nositelji ovako proklamiranih političkih ciljeva, a očekujemo potporu stranaka iste i slične orijentacije«, zaključuje se u priopćenju.

Održana sjednica Vijeća Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini

Zadovoljni izbornim rezultatima

*Nakon formiranja vlasti DSHV očekuje kapitalizaciju pobjede na izborima * Planira se otvorenje ureda stranke u Somboru i Sonti * Najavljena snažnija potpora aktivnostima Mladeži DSHV-a*

Protekli izbori bili su središnja tema sjednice Vijeća Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, koja je prošloga petka, 23. svibnja, održana u središtu stranke u Subotici. Predsjednik DSHV-a, ujedno i predsjednik Izbornog stožera stranke **Petar Kuntić** izrazio je ovom prigodom zadovoljstvo postignutim izbornim rezultatima. »Smatram da je bila povijesna odluka to što smo na izbore išli u koaliciji 'Za europsku Srbiju', jer se pokazalo da su svi oni koji su išli izvan te opcije praktički nestali s političke scene«, rekao je Kuntić dodavši, da je ovakav potez stranke naišao i na pozitivan stav dužnosnika u Republici Hrvatskoj.

Govoreći o organizaciji izbora, Kuntić je naveo da je ovo bila jedna od rijetkih kampanja u kojoj stranka nije imala podmetanje »klipova u točkove« u svojim redovima. Iako je išla u koaliciji, stranka je imala vlastitu kampanju što, kako je napomenuo, govori u prilog tome da nema utapanja DSHV-a u drugu stranku. Posebno zadovoljstvo Kuntić je izrazio organizacijom predizbornih skupova stranke održanim u više voždanskih gradova i mjesta. Kako je istaknuo, DSHV je kampanju realizirao gotovo u potpunosti uz pomoć vlastitih sredstava. Ukupno je utrošeno 2.415.000 dinara, što, prema njegovim riječima, predstavlja iznos na razini lanjskih izbora.

POSTIZBORNE PROJEKCIJE: O rezultatima glasovanja govorio je potpredsjednik stranke **Dužo Runje** istaknuvši, među ostalim, kako nakon formiranja vlasti stranka treba kapitalizirati pobjedu. »DSHV se pokazao kao dobar koalicijski partner, posebice na razni Subotice, te sada predizborna obećanja koalicijskih partnera treba implementirati u stvarnost«, rekao je Runje.

U tom kontekstu DSHV bi, kako je naveo, trebao dobiti jednog pomoćnika ministra na republičkoj razini, dva pomoćnika tajnika u pokrajinskoj izvršnoj vlasti, te mjesto dogradonačelnika i jednog

člana u izvršnoj vlasti u Subotici. Uz dva zastupnika u pokrajinskom parlamentu, stranka je izborila vijećnička mjesta u lokalnim skupštinama u Subotici i Somboru, kao i jedno mjesto u Skupštini Općine Bač. Lošiji rezultat, kako je dodao Runje, zabilježen je jedinu u Apatinu, gdje je ZES izgubio izbore, iako je jedna predstavnica DSHV-a izborila mjesto u lokalnom parlamentu.

SOMBOR, SUBOTICA: O rezultatima izbora u Somboru, gdje je stranka išla u koaliciji s Demokratskom strankom (»Za europski Sombor«), govorio je predsjednik somborske podružnice DSHV-a **Mata Matarić**. Izborima su, kako je podsjetio, prethodile kampanje u Somboru, Bačkom Monoštoru, Bačkom Bregu, a po prvi puta i u Svetozaru Miletiću (Lemešu). On je naveo da je u krajevima općine u kojoj žive pripadnici hrvatske nacionalnosti postignuta dobra izlaznost, a prema procjenama bilo je oko 2700 »čistih« glasova Hrvata. Svaki sedmi vijećnik na listi »Za

europski Sombor« bio je iz DSHV-a, tako da je 37 glasova nedostajalo da stranka dobije četiri vijećnika u lokalnom parlamentu, iako je i takva mogućnost, kako je dodao, još otvorena. Jedan od vijećnika bi trebao ući u izvršnu vlast, a moguće je i formiranje samostalne odborničke skupine DSHV-a.

Matarić je dobre rezultate ocijenio činjenicom da su Hrvati u Somboru na izborima izabrali »jedini pravi put«. »Očevidno je da mi trebamo potvrdu iz Beograda, da smo ravnopravni građani, da smo ravnopravni dio europske Srbije«, rekao je Matarić dodavši, kako se nadu da će se ova uzlazna putanja stranke nastaviti i na sljedećim izborima.

Govoreći o predizbornim aktivnostima subotičke podružnice DSHV-a, njezin predsjednik **Martin Bačić** je naveo da je kampanja predstavljala kombinaciju politike i zabave, što su glasači dobro primili. On je istaknuo da su skupovi bili dobro posjećeni te medijski popraćeni, posebice na lokalnoj televizijskoj postaji K23.

Jedinu zamjerku uputio je tjedniku »Hrvatska riječ«, koja na svojim stranicama, kako je naveo, nije izvještavala o završnim predizbornim skupovima stranke.

PROGRAM MLADEŽI: Na Vijeću je bilo riječi i o aktivnostima Mladeži DSHV-a u razdoblju od svibnja do rujna ove godine. Prema Kuntićevim riječima, nakon izbora valja se fokusirati i na aktivnosti mladih, te njihov rad pomoći i financijski. S tim u vezi, usvojen je program aktivnosti Mladeži, koji, osim posjeta 100 mladih iz Vojvodine Vukovarsko-srijemskoj županiji (održan protekloga vikenda), predviđa nastavak organiziranja mjesnih organizacija Mladeži, kao i druženje mladih na Hrvatskom majuru prvoga tjedna u rujnu.

Između ostalog, na Vijeću su donijete odluke o uzimanju u zakup poslovnih prostorija za potrebe Ureda MO DSHV-a u Sonti, kao i o opremanju ovih, ali i prostora Ureda DSHV-a u Somboru. Prostor za somborski ured nedavno je dobiven od gradskih vlasti.

Donijeta je i odluka o kupovini video-nadzora za Dom DSHV-a u Subotici. Također, bilo je riječi i o proslavi 18. obljetnice od osnutka DSHV-a, te je donijeta odluka da će se proslava održati 18. srpnja u središtu stranke u Subotici.

D. B. P.

Posjet Zadru i Ravnim kotarima

Po ugledu na prošlogodišnji posjet »pradjedovskom kraju« DSHV će i ove godine organizirati slično putovanje. U planu je posjet Zadru i naselju Bunjevci u Ravnim kotarima, a za termin odlaska utvrđen je početak rujna.

Siniša Bartulov, predsjednik HKUPD »Matoš« iz Plavne

Voli zemlju, voli i tamburu

*Predsjednik najmlađe hrvatske kulturne institucije u Vojvodini najmlađi je i po godinama *
Stručnjak za računalno konstruiranje vratio se zemlji i tamburi * Budućnost čeka s optimizmom*

Razgovor vodio: Ivan Andrašić

Najmlađi predsjednik najmlađe hrvatske kulturne institucije u Vojvodini, HKUPD »Matoš« iz Plavne, Siniša Bartulov, rođen je 1987. godine u Novom Sadu. Osnovnu školu »Ivo Lola Ribar« završio je u Plavni i upisao se u Strojarsku školu u Novom Sadu – usmjerenje tehničar za računalno konstruiranje. Poslije završene srednje škole i pokraj, kako materijalnih, tako i intelektualnih potencijala, nije ga zanimao nastavak izobrazbe. Vratio se korijenima, vratio se svojoj plodnoj, podunavskoj oranici, kako Šokci kažu »latijo se paoršaga« i tambure. Uključio se u rad HKUPD »Mostonga« iz Bača, a u isto vrijeme sa skupinom entuzijasta pokrenuo je i pripreme za osnivanje HKUPD »Matoš« u Plavni. Komunikativan je i družljiv mladik i drži do svojega stava i svoje riječi, pa makar ponekada i ne bio u pravu. O njegovoj iskrenosti najviše govori to što jednostavno mora reći ono što misli i to do kraja braniti.

HR: Za sebe rado kažete kako ste rođeni Plavanc, izvorni Šokac, a u ispravama Vam u rubrici mjesto rođenja piše Novi Sad. Kako to?

U Novom Sadu sam doista rođen. Već odavno plavanjske žene na porođaj idu u novosadsko rodilište, pa sam tako i ja statistički rođen u glavnom gradu naše pokrajine. Kako moji preci već generacijama žive u Plavni, a nadam se kako će ovdje živjeti i moji potomci. Volim Plavnu i njezin atar, volim tu moju vojvodansku crnicu, volim moj Dunav, a konačno, volim i sve dobre ljude.

HR: Predsjednik ste najmlađe hrvatske kulturne institucije na ovim prostorima. Kako je osnovan HKUPD »Matoš«?

To što sam u ovim godinama izabran za predsjednika udruge poput »Matoša« za mene je velika čast, ali i obveza. Svjestan sam svih mana, ali i vrlina mladosti, no, tu su moji stariji i iskusniji suradnici, koji mi pomažu, a ponekad me i usmjeravaju, i moglo bi se reći kako funkcioniramo savršeno, da smo najbolji spoj mladosti i iskustva. Osnivanju HKUPD »Matoš« prethodili su razgovori u kojima smo se doticali teme o osnutku udruge, jer s dotadašnjim načinom rada, odnosno odsustvom bilo kakvih aktivnosti, prijetilo je gubljenje našega identiteta. Naša lijepa, izvorna ikavica nepovratno se gubi, sjećanje na naše prastare običaje sve više blijedi. Bogato kulturološko naslijeđe plavanjskih Hrvata Šokaca moramo očuvati za generacije koje dolaze poslije nas, moramo ostaviti za sobom tragove svojega postojanja na ovom prostoru kroz sva ova stoljeća. To je najveći razlog pokretanja cijele ove priče. Nekoliko smo se puta neslužbeno sastali, oformili inicijativni odbor za osnivanje udruge i dalje je sve išlo svojim tijekom. Izradili smo potrebna akta, održali osnivačku skupštinu, registrirali se i sada radimo, pripremamo se za javne nastupe, kako bismo puku pokazali što je svrha našega postojanja.

HR: Veliki broj hrvatskih udruga osnovan je 2002. godine, kad je ova nacionalna manjina i pri-

znata u Republici Srbiji. Iz kojih se razloga toliko čekalo s osnivanjem »Matoša«?

Ja bih rekao kako nikad nije kasno, ukoliko budemo radili onako kako smo zacrtali. Plavanjci su još prije 50 godina nastojali osnovati udrugu s nazivom »Matoš«, koja bi funkcionirala poput bilo kojega drugoga kulturno-umjetničkoga društva. Kako su mi majka i djed u to vrijeme bili aktivni plesači, dobro su upućeni u sva zbivanja, o kojima mi je majka često pričala. Smicalicama pripadnika tadašnjega režima i uz pomoć ljudi koji su se izjašnjavali kao naši, a ustvari su bili slijepi poslušnici režima, umjesto »Matoš«, udruga je nazvana »Kosta Abrašević«. Veliki dio članstva osjetio je ovu igru, zanimanje za ovakav KUD je slabilo, što je brzo dovelo i do njegova gašenja. Ratne devedesete u mnoge mještane Plavne unijele su strahove koji ih opterećuju još i danas. Znam mnoge koji u pojedinim prijavama još uvijek izbjegavaju navesti svoju nacionalnost, no, ne čudim se, nismo svi isti. Vukovar je samo nekoliko kilometara zračne linije od nas, a svima je poznato što se tamo dešavalo. U to vrijeme bio sam dijete od tri i pol godine, pa su mi sjećanja tanka, no iz pripovijedanja starijih poznato mi je koliko je u ataru Plavne bilo topništva, kojih sve fela paravojske i dragovoljaca i što su sve radili, a u takvom ozračju, ukoliko si se zvao Hrvat, bio si dežurni krivac za sve. Radovalo bi me kad bi ljudi o toj temi razmišljali malo pozitivnije, no, nikom ne zamjeram, ne možemo svi biti optimisti.

HR: Kakvi su bili odjeci među žiteljima Plavne na vijest o osnivanju hrvatske udruge?

Plavna je multietničko, multikonfesionalno i multikulturalno selo i ljudi su uglavnom pozitivno razmišljali o našim aktivnostima, no, moram priznati da je bilo i onih koji su imali negativan stav. Svatko ima pravo na svoje mišljenje, oko toga se ne uzbuđujem, jer ljubavlju prema tradiciji svojih predaka nikada neću nanijeti nikakvu štetu drugima. U punoj mjeri sam poštovalatelj pučke izreke: »Svoje voli, tuđe poštuju«. Bilo je i nekih, kako volim reći, »suvišnih komentara«, poglavito od osoba od kojih sam to najmanje očekivao. Izreka: »Tko će kome, ako ne svoj svome« u Plavni ima nestandardno značenje, osjetio sam to na vlastitoj koži.

Hvala i oponentima, jer da ponekad nismo uzimali u obzir i njihove komentare, ne bismo uspjeli iz svojega rada eliminirati i neke pogreške. Meni je najvažnije to što je udruga kompaktna, što radimo intenzivno i što je naš napredak na svima područjima sve vidljiviji.

HR: Među predsjednicima hrvatskih udruga po godinama ste najmlađi. Kako je došlo baš do Vašega izbora na tu dužnost?

Odmalena sam volio svoje i uvijek sam se toga držao. Posljednjih godina postao sam svjestan potrebe poduzimanja bilo koje aktivnosti u

bav za bogatu baštinu koju su nam ostavili naši preci i koju moramo sačuvati za naše potomke. Po našoj logici, mladi će prije prihvatiti ideje nekoga iz svoje generacije, nego ljudi godišta njihovih očeva i starijih. Sve ovo oduzelo mi je veliki dio slobodnoga vremena i donijelo mi puno novih obveza i nerviranja, ali ako je to neophodna žrtva za neke buduće uspjehe, na sve sam spreman. Predan sam radu i nije mi teško ovu dužnost prihvatiti krajnje ozbiljno.

HR: Kako kaže izreka, svaki početak je težak. Koji su problemi vezani

prostorije za vježbanje. HKUPD »Dukat« iz Vajske ustupio nam je svoja glazbala, pa je tako naš tamburaški orkestar spreman za javne nastupe. Tu je još puno onih koji su nam pomogli, svatko na svoj način i svima smo izuzetno zahvalni, a ukoliko nekada bude u poziciji pomoći njima, tu smo. Najveći nam je problem što nemamo vlastita glazbala i vlastite prostorije. Koliko mi je poznato, većina naših udruga ima svoja glazbala, a problem su im tamburaši. Kod nas je obratno. Ove probleme pokušavamo riješiti, no, svjestan sam kako rješenja nema bez konkretnog angažmana, kako lokalne političke zajednice, tako i krovne institucije naše nacionalne zajednice.

HR: Kako funkcionira Predsjedništvo, ukoliko uzmemo u obzir veliku dobnu razliku članova?

Prigodom formiranja Predsjedništva i Nadzornog odbora nismo gledali na dobnu razliku članova. Prije svega, vodili smo računa o odgovornosti i svestranosti, a najviše o odanosti našoj zajedničkoj viziji. Najstariji član Predsjedništva Zvonimir Pelajić, slobodno mogu reći začetnik ideje o osnivanju »Matoša«, čovjek je kojega izuzetno poštujem i u kojega imam bezgranično povjerenje. On je ona neophodna protuteža mojoj mladosti, on je čovjek koji pritisne kočnicu kad god je to potrebno. Dopredsjednik Krunoslav Pakledinac, tajnica Tonka Šimić i rizničarka Marijana Džanić, osobe su koje, svaka u svojem dijelu zaduženja, daju maksimum volje i stručnosti. Nas petero smo složna ekipa, odani smo ideji koja nas je okupila i dat ćemo sve od sebe kako bismo rad i rezultate rada naše udruge doveli na što višu razinu.

HR: Od prvih dana rada uključili ste se u projekt obilježavanja 320. obljetnice dolaska Šokaca iz Soli u Bač. Kakav će biti Vaš doprinos ovom projektu?

Jako me raduje to što su nas od samog nastanka našeg društva sve udruge okupljene oko ovoga projekta prihvatile kao da smo aktivni već godinama. Iako mladi i mogu reći neiskusni, prihvatili smo neke obveze, kojima ćemo dati svoj puni doprinos ovom projektu. Naime, 19. srpnja u Plavni ćemo organizirati izložbu tradicijskih alatki, umjetnina, nošnji i običaja,

cilju očuvanja našega identiteta na ovim prostorima. Postao sam i bolno svjestan današnje Plavne u kojoj dominiraju staračka kućanstva i prazne kuće, iz koje mladi nepovratno odlaze trbuhom za kruhom i u kojoj je natalitet negativan. Na prijedlog starijih istomišljenika primio sam se ove odgovorne dužnosti kako bih u pripadnicima mlađih generacija pokušao probuditi uspavane osjećaje nacionalne i vjerske pripadnosti, uspavanu lju-

uz početak rada »Matoša« bili najteži?

Poznato mi je kako je svaki početak težak, osobito ukoliko želite iz ničega stvoriti nešto. Počeli smo od ništice, a od donacija i članarine uspjeli smo registrirati udrugu i pokriti neke početne troškove, koji su u fazi osnivanja neminovnost. Veliku potporu imali smo i od srodnih institucija. Udruga »Ruka ruci«, koja djeluje pri aktivu žena iz Plavne, ustupila nam je svoje

specifičnih za naše selo. Starost ovih eksponata seže stoljeće i pol unazad, tako da će posjetiteljima u velikoj mjeri biti predstavljen život i rad naših starih.

HR: Kakva vam je suradnja s ostalim udrugama kulture iz šokačkoga Podunavlja?

Svi smo mi jedna grana hrvatskoga stabla, potječemo iz jedne velike obitelji, samo što nas je povijest razbacala na razne strane. Pravu obitelj krase međusobna ljubav, pa su nas tako šokačke udruge i prihvale i obećale nam, kao najmlađima, pomoći kad god nam to bude potrebno, svatko na svoj način i sukladno svojim mogućnostima. Tako je došlo i do prvoga konkretnoga poteza. Naši susjedi iz Vajske, HKUPD »Dukat«, privremeno su nam ustupili svoja glazbala, a zauzvrat naš će tamburaški orkestar svirati i za njihove potrebe. Vesele me ovakvi odnosi i nadam se dobroj i kvalitetnoj suradnji i u budućnosti.

HR: Imate li uspostavljene odnose s Hrvatskom maticom iseljenika?

Početne kontakte smo uspostavili. Porodajne muke »Matoša« su za nama, a kako stari kažu, sada dijete treba naučiti hodati. Tu očekujem, između ostalih i veliku potporu HMI-a. Nadam se da će ova institucija, koja skrbi o Hrvatima u dijaspori, pokazati koliko joj je stalo do očuvanja identiteta naše nacionalne manjine, te nam omogućiti bar nekoliko gostovanja u Hrvatskoj, kako bismo s ponosom pokazali bogate tečevine naših predaka. Mi smo spremni za rad, složna smo ekipa, no, bez potpore sa strane nećemo moći opstati.

HR: Kakvi su vam odnosi s HNV-om i Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Subotici?

Za početak, dobri. Na našoj osnivačkoj skupštini u Plavni bili su konzulica *Iva Aranjoš* i dopredsjednik HNV-a preč. *Josip Pekanović*, što nam je dalo tu, nama iz Podunavlja toliko potrebnu, dozu legitimiteta od strane naših službenih institucija. Predstavnicima naših lokalnih vlasti moramo staviti do znanja da nismo nekakva skupina zvana »tikva bez korijena«, nego ozbiljna udruga koja ima svoje mjesto u redovima svoje nacionalne zajednice. U svojem obraćanju dužnosnici Generalnog konzulata i HNV-a uputili su nam

lijepe riječi moralne potpore, a nadam se da će ta potpora ubuduće prerasti i u materijalnu, koja nam je, opet, neophodna za opstanak i rad udruge.

HR: Kakvi su vam odnosi s tijelima lokalne i pokrajinske vlasti?

Odnosi su korektni. Lokalna vlast nas je prihvatila, u razgovorima nam je dano do znanja da ćemo s njihove strane biti tretirani ravnopravno s ostalim subjektima kulture. Prve kontakte s pokrajinskim tijelima ostvarili smo preko zamjenice tajnika za upravu, propise i nacionalne manjine *Antonije Čota*, koja od početka prati naš rad i na naše veliko zadovoljstvo, po potrebi nas pomalo i usmjerava. Jako bih želio takvu vrstu i intenzitet suradnje ostvariti sa svim službenim institucijama, kako Srbije, tako i naše nacionalne zajednice.

HR: Koliko ste zadovoljni svojim pojavljivanjem u medijima?

Za početak sam jako zadovoljan. U vašemu i našem tjedniku imali smo lijepu reportažu o osnivanju naše udruge, a kroz sve

godine vašega postojanja periodično ste pisali, kako o našem selu, tako i o pojedincima. Sada imamo i dopisnika iz Plavne, Zvonimira Pelajića, tako da možemo očekivati još češće napise o našim aktivnostima. Često se o nama piše i u katoličkom listu *Zvonik*, što me isto tako veseli, jer »Matoš« jako tijesno surađuje s našim župnikom vlač. *Josipom Štefkovićem* i katehisticom *Karolinom Orčić*. Nadam se da nas neće zaobići ni ostali mediji, što možemo očekivati samo na osnovi našega rada i pojavljivanja na manifestacijama.

HR: Kakvi su planovi »Matoša« u bliskoj budućnosti?

Za početak, uspješno smo apsolvirali Općinsku smotru folkloru odraslih i plasirali se na zonsko natjecanje, koje će se održati u Crvenki. Koncem svibnja sudjelovat ćemo na prvoj centralnoj manifestaciji proslave 320. obljetnice doseljavanja Šokaca iz Soli u Bač, koja će biti održana u Tuzli. Nadam se da ćemo, skupa s ostalim udrugama iz Podunavlja, dati svoj puni doprinos uspjehu prve

u nizu ovogodišnjih manifestacija u sklopu navedenoga projekta. Poslije nas očekuje organizacija lokalne manifestacije u sklopu istoga projekta, a koja će se održati 19. srpnja u Plavni i tu od mojih Podunavaca očekujem malu savjetodavnu pomoć iskusnijih od nas. Nadam se i pozivima za sudjelovanje na nekim od lokalnih manifestacija u Vojvodini i Hrvatskoj, kako bismo stekli što više iskustva na javnim nastupima.

HR: Kakve su Vaše osobne ambicije i planovi?

Veliki sam optimist glede rada udruge, nadam se da ćemo imati dovoljno energije za realizaciju naših planova. Želio bih, prije nego u rujnu odem u vojsku, dovesti udrugu na razinu koju zbog svojega imena zaslužuje. Želio bih da Plavna postane prepoznatljiva upravo po »Matošu«, da budemo promotori kako svojega sela, tako i naše nacionalne zajednice. Mislim da ovaj optimizam nije bez pokrića, složna smo ekipa i mi to možemo. ■

Pred susret »Lira naiva« u Sonti

Pjesnik – stanje duha

Iako su već mnogi salaši i salašari stopljeni sa zemljom od koje su nastali, iako se prah iskona u prah vratio, srebrni prah sjećanja svjetluca u pjesnikovim očima i ostaje zabilježen grafitnom olovkom, penkalom...

Piše: Zlatko Gorjanac

Pjesnici »naivci« su veoma hrabri ljudi. Oni se ne ustručavaju iznijeti na papir ono što nose na srcu i tako, kao na dlanu, razotkriti svoju nutrinu. Često su njihovi stihovi nakvašeni suzama, obliiveni znojem paora, obojani slikama salaša koji nestaju. Ali i te crno-bijele slike tuge odišu svježinom i vedrinom i dišu davnim uspomnama. Iako su već mnogi salaši i salašari stopljeni sa zemljom od koje su nastali, iako se prah iskona u prah vratio, srebrni prah sjećanja svjetluca u pjesnikovim očima i ostaje zabilježen grafitnom olovkom, penkalom ili naliv-perom u jednostavnim bilježnicama i na papirima, koje pjesnici djetinje duše sa strahopoštovanjem čuvaju u drvenim ladicama. I tko zna gdje bi završili ovi stihovi, ove tuge i radosti, tko zna bi li ikada dotakli srca širokog čitateljstva da nisu sačuvani od zaborava u knjigama »Lire naive«.

Za objavljivanje jedne zbirke pjesama, kao što je »Lira naiva«, osim nikada dosta financijskih sredstava potrebno je puno rada, odricanja i ljubavi. Tu ljubav prema stvaralaštvu svoga hrvatskog naroda u sredini u kojoj nosi pridjev »manjina«, ima osoba koja ljubav prema stvaralaštvu svoga naroda pokazuje na mnogim kulturnim poljima. To je voditeljica Hrvatske čitaonice u Subotici prof. Katarina Čeliković. Ona je pokrenula »Liru naivu«, koju danas možemo nazvati manifestacijom. Do danas je objavljeno pet ovakvih zbirki pjesama, a 28. lipnja u Sonti će biti promocija šeste zbirke pjesama »Lira naiva«.

SUSRETI PJESNIKA: Prvi svezak objavljen je 2003. godine, kada je sudjelovalo 15 pjesnika iz naroda, da bi se ova brojka iduće godine povećala na 26 pjesnika, 2005. godine na 32, zatim 2006. na 42 pjesnika, a prošle godine se ovaj broj utrostručio u odnosu na prvu godinu, kada je na susretu pjesnika »Lira naiva« 2007. sudjelovalo gotovo 50 pjesnika! Mali svezak polako postaje knjiga.

Susreti pjesnika naivaca su do sada održani u – Subotici, Somboru, Golubincima, Vajskoj i Bačkom Monoštoru, a ove godine održat će se u Sonti. Tako pjesma iz godine u godinu putuje u mjesta gdje živi hrvatski narod i dotiče duše pjesnika, koji međusobno razmjenjuju stihove, ali i duše slušatelja, koji u društvu pjesnika i sami postaju pjesnici. Mnogima je dar pjesništva urođen i mnogi ga nose, ali ga, na žalost, ne umiju prenijeti na papir. Te osobe u okruženju pjesnika samo slušajući stihove stvaraju svoje slike u boji na bijelom platnu duše, koje rijetko koga ne dotaknu. Moramo se upitati, nije li možda pjesništvo stanje duha i nisu li pjesnici svi oni koji imaju smisao za lijepo, bez obzira

znaju li to prenijeti na papir ili ne? Nije li pjesnik onaj koji se raduje novom jutru i kapljici rose na latici ruže? Nije li pjesnik onaj koji s ljubavlju na svojim njivama presjeca brazde i u njih ubacuje sjeme koje buja novim životom? Nije li pjesnik onaj koji ljubi svoj narod, ne stidi se svojega i to pokazuje nekim drugim oblikom? Sve dobro je pjesma i oni koji svesrdno i bez interesa daruju ljubav su pjesnici!

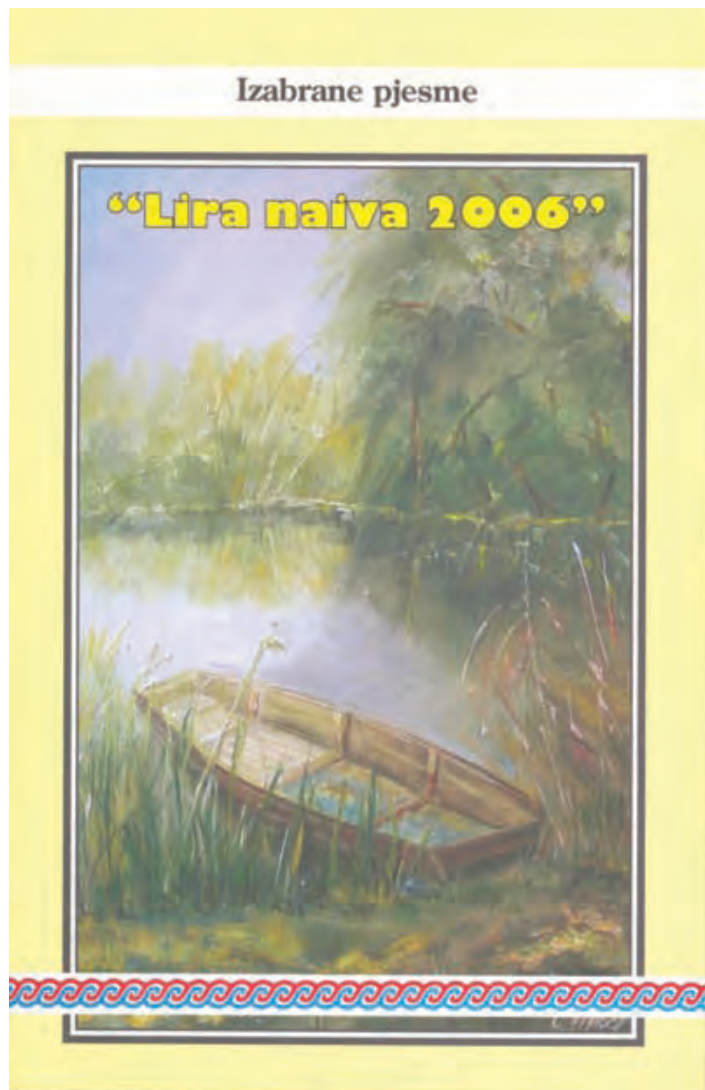
Vremenom su se među starije pjesnike – sudionike »Lire naive« priključile i mlade nade, djeca koja pohađaju osnovnu školu. Time je ovaj krug pjesnika, koji se stalno širi, postao još jednostavniji, iskreniji i usudio bih se reći – nesalomljiviji. Oni svojim stihovima

o pčelicama, slončićima i drugim šarenim slikama iz djetinjeg svijeta u kojem žive, čine odrasle pjesnike naivce, koji ionako imaju iskrenu dušu djeteta, još jednostavnijim i iskrenijim. Rijetko se u današnjem društvu može naći skupina osoba kojima barijeru ne čine godine, naobrazba i različita razmišljanja. Svaka pjesma je jedan cvijet, svaki stil pisanja je miris cvijeta, a »Lira naiva« vrt u kojem ovi cvjetovi ne umiru, već ostaju budućim pokoljenjima.

STIHOMI IZ »LIRE NAIVE«: U našoj sredini gotovo da i nema hrvatskog kulturno-umjetničkog društva koje na svojim manifestacijama, prelima, dužijancama, kolonijama i književnim večerima nije izvadilo po koji stih iz »Lire naive«. Ni jedna smotra recitatora na hrvatskom jeziku u Subotici nije prošla bez stihova »Lire naive«. Dakle, »Lira naiva« je postala redoviti priručnik za naša kulturna događanja.

Prije nekoliko godina sam jednom čovjeku koji je svoj životni vijek proveo radeći u Njemačkoj, gdje i sada živi u mirovini, poklonio »Liru naivu« od 2004. godine. Nakon godinu dana susreo sam tog čovjeka i fasciniralo me je kad mi je rekao da tu knjigu gotovo kao molitvu čita svake večeri, slušajući tiho tamburaše na cd-u. Shvatio sam da mi ovdje nismo svjesni što znače stihovi o salašima, sokacima, crkvama, blagdanima, proštenjima i običajima onima koji su nekada ovdje živjeli, a onda trbuhom za kruhom otišli u bijeli svijet. »Lira naiva« je za njih, ustvari, zbirka uspomena, koju listaju kao davno napisani dnevnik, kao vremeplov koji ih smiruje pred san.

»Liru naivu« danas možemo nazvati međunarodni susret pjesnika, jer u njoj osim pjesnika Hrvata iz tuzemstva, sudjeluju i pjesnici Hrvati iz inozemstva. Podržimo ovu manifestaciju i svi skupa budimo pjesnici, iako svoje osjećaje možda nećemo znati prenijeti na list papira. ■

U Somboru održana Godišnja skupština HKUD »Vladimir Nazor«

Nada u mlade

U temelje Društva ugrađena je velika ljubav predaka, rekao je Žiga Fratrić i pozvao mlade da se priključe brojnim sadržajima koje nudi HKUD »Vladimir Nazor«

Pjesmom Ivana Špehara, koju je pročitala Bojana Jozić, i sastavom »Da mi je stvarati čuda« Emine Firanj, koja u OŠ »Bratstvo – Jedinstvo« pohađa IV. razred kao i nastavu na hrvatskom jeziku, otvorena je redovita Godišnja skupština (Sabor) HKUD »Vladimir Nazor« iz Sombora. Nazočne je pozdravio predsjednik Šima Raič i svima poželio dobrodošlicu. Pozdrave je uputio konzulici Generalnog konzulata RH u Subotici Ivi Aranjoš, predsjedniku HNV-a Branku Horvatu i v.d. direktorici i urednici Hrvatske riječi Jasminki Dulić. Minutom šutnje odana je počast preminulim članovima između dva sabora, a potom je predloženo radno predsjedništvo u sastavu: predsjednik Žiga Fratrić, zamjenici predsjednika Marija Šeremešić i Vinko Jozić, zapisničar Pavle Matarić, te ovjerovitelji zapisnika Mata Matarić i Hermína Malković.

BOGAT RAD DRUŠTVA: Predsjednik radnog predsjedništva Žiga Fratrić predložio je dnevni red, a prva točka je bilo izvješće tajnika Zorana Čote o radu Društva u između dva sabora.

On je naglasio kako je u svibnju prošle godine u Osijeku održan Međunarodni okrugli stol »Urbani Šokci«, na kojem je priređena promocija zbornika radova-sažetaka, na kojim se predstavila Marija Šeremešić radom pod nazivom »Vrača li se tambura u Monoštor i Bereg«. Početkom lipnja predstavnici HKUD »Vladimir Nazor« upriličili su dvodnevni posjet Srijemu u

Republici Hrvatskoj i tada su svečano otvorene službene prostorije Zajednice bačkih Hrvata u Vinkovcima, udruge koju su osnovali prognani Hrvati iz Vojvodine, a istog je dana u Nijemcima potpisana povelja o trajnoj suradnji između udruge »Divan je kićeni Srijem«, Zajednice bačkih Hrvata u RH i 17 hrvatskih udruga iz Bačke i Srijema u Srbiji, kao i iz Mađarske i BiH. Drugoga dana održan je Sajam kulture, turizma i gospodarstva, a među brojnim izlagачima bio je zapažen štand HKUD »Vladimir Nazor« kojeg su uredile članice Društva.

U istom mjesecu uslijedila je premijera predstave »Kad se opanak popapuči«. Društvo je sudjelovalo na 7. prigorskim danima u Sesevskom Kraljevcu. Na četvrtom po redu natječaju literarnih i novinarskih radova »Zlatna ribica«, koji organizira Hrvatska matica iseljenika – podružnica Rijeka, desetogodišnja članica Društva Emina Firanj osvojila je jednu od drugih nagrada. U Bačkom Monoštoru je 30. lipnja održana manifestacija »Lira naiva« u kojoj je sudjelovalo nekoliko članova literarne sekcije Društva.

Tradicionalna Dužionica, 73. po redu, održana je posljednjeg vikenda srpnja, a učenici koji uče hrvatski jezik, a članovi su dramske sekcije, u kolovozu su besplatno ljetovali na moru u Selcu.

U rujnu su članovi Društva sudjelovali na Pokrajinskoj smotri recitatora u Subotici.

Konzul Generalnog konzulata RH u Subotici Davor Vidiš je zbog odlaska na novu dužnost imao oproštajni posjet Društvu, a folklorna sekcija 29. i 30. rujna sudjeluje na »Miholjskom proštenju« u Budimpešti i na Vinkovačkim

Predsjednik radnog predsjedništva:
Žiga Fratrić

Ploča s imenima darovatelja Hrvatskog doma »Miroljub« u Somboru

jesenima. U organizaciji Društva po sedmi je put održana likovna kolonija »Colorit« na salašu Stane i Pavla Matarić. Članovi Društva sudjeluju na seminarima u Pučišću na otoku Braču, a dramska sekcija nastupa u Gradskom amaterskom kazalištu u Županji.

U studenom folklorna sekcija nastupa u Okučanima, a 16. studenoga u Hrvatskom je domu predstavljen četvrti, peti, šesti i sedmi svezak Leksikona podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca.

Slijede brojni posjeti, nastupi i kulturne manifestacije kao što su 72. po redu Veliko bunjevačko-šokačko prelo održano 2. veljače u organizaciji dramske i folklorne sekcije. Tijekom korizmenog vremena Duhovni centar o. Gerarda svakog je ponedjeljka priredivao vjerske tribine u Hrvatskom domu na temu »Molitva u kršćanskom životu«. Često je izvedena i velike uspjehe je postigla predstava »Đuvegije« u režiji i adaptaciji Marije Šeremešić.

Na koncu svog izlaganja tajnik Društva je zahvalio svima koji su pomagali HKUD »Vladimir Nazor« i onima s kojima su u proteklom razdoblju ostvarili izuzetnu suradnju.

Izvještaj o financijskom poslovanju podnijela je Marija Šeremešić, a izvještaj Nadzornog odbora Klara Šolaja-Karas, u kojem se kaže kako je Nadzorni odbor utvrdio da su poslovne knjige Društva uredno vođene, isplate izvršene

Društva je uspješno radilo: tajnik Zoran Čota

na temelju uredne dokumentacije, da je urađen popis osnovnih sredstava i sitnog inventara, te da je završni račun predan u roku mjerodavnim tijelima. Izvještaj Nadzornog odbora završen je konstatacijom da je Društvo u proteklom razdoblju bilo vrlo štedljivo i dobro raspolagalo novčanim sredstvima.

RASPRAVA: Treća točka dnevnog reda bila je rasprava o podnesenim izvješćima. Prvi se za riječ javio predsjednik radnog predsjedništva Žiga Fratrić, najstariji član Društva. Obratio se mladima, koji su uvijek prednjačili u Društvu i bili perjanica Društva. Poručio je kako je u temelje Društva ugrađena velika ljubav predaka, onih kojih više nisu među nama i pozvao mlade da se priključe brojnim sadržajima koje nudi HKUD »Vladimir Nazor«, a što će pridonijeti očuvanju našeg nacionalnog bića.

Nekadašnji predsjednik i sadašnji član Društva Alojzije Firanj se u raspravi osvrnuo

nekoliko desetljeća unazad, te je to vrijeme koje je usporedio s današnjim vremenom. Konstatirao je kako je Društvo opravdalo svoj predznak i da je veoma značajno za naše podneblje.

O financijskim poteškoćama u svezi s putovanjima i održavanjem Hrvatskog doma, govorio je Stipan Pekanović, a potom je nekadašnji sportaš i član Društva Mata Mišanji iznio svoje mišljenje i razočaranje o neslaganju hrvatske nacionalne manjine na ovim prostorima.

Marija Šeremešić je kratko iznijela kako u ovom Društvu još od osnutka 1936. godine nema nikakvih podjela i nikakvih neslaganja, te je citirala dio iz njezine predstave u kojem se kaže kako bi trebalo one koji nisu ovdje pitati zašto ih nema.

Konzulica Iva Aranjaš je u ime Generalnog konzulata RH u Subotici i u svoje osobno ime pozdravila nazočne i prenijela iskrene pozdrave generalne konzulice gerant RH u Subotici Ljerke Alajbeg, koja iz opravdanih razloga nije mogla prisustvovati Saboru, ali je Društvu poželjela uspjeh u radu. Pozvala je članove HKUD »Vladimir Nazor« da sačuvaju prostor, iako ga je teško održavati, ali je daleko teže onima koji nemaju svoje prostorije. Naglasila je kako se puno toga može uraditi s puno manje sredstava i čestitala dugogodišnjim članovima na njihovu radu, te ih pozvala da svoja iskustva čuvaju i prenesu na svoju djecu i susjede.

Za riječ se javio i Branko Horvat, predsjednik HNV-a. On je Društvu poželio uspješnu iduću godinu s ciljem da uvijek imaju rezultat više. Istaknuo je kako rad u Društvu iziskuje izuzetno veliko davanje svakog pojedinca i da to nije bitka za koreografiju više, za dramsku predstavu više, već je to bitka za obranu hrvatskoga bića.

Emil Antunić – novi član Upravnog odbora

»Očekujem da će Društvo raditi sve bolje i bolje. Želio bih utjecati na bolji rad Društva, a to vidim u modernom menadžmentu. U amaterizmu je teško na svim poljima, a ne samo na polju kulture, osobito u Društvu koje ima prefiks »hrvatsko«, na što sam, naravno, veoma ponosan. Financije su glavni problem rada našega Društva i uz neke savjete stručnjaka iz menadžmenta mogli bismo uraditi mnoge pozitivne stvari.«

Predsjednik »Nazora«: Šima Raič

V.d. direktorica i urednica »Hrvatske riječi« Jasminka Dulić uputila je pozdrave i čestitala na još jednoj godini u nizu proteklih desetljeća uspješnog rada. Ona je naglasila kako Hrvatska riječ sada ima redovitoga dopisnika iz Sombora koji svakoga tjedna šalje više priloga iz ove sredine, što je pozitivna stvar ove godine.

»Nama iz Subotice često govore kako smo subotocentrični, da se sve događa i odvija u Subotici. To je vjerojatno s razlogom jer je Subotica kulturno, političko i duhovno središte Hrvata u Vojvodini, jer u Subotici ima 16.000 Hrvata, a treba istaknuti da je i Sombor s preko 8000 Hrvata značajna općina po brojnosti. 'Hrvatska riječ' prati i dokumentira sva zbivanja u vašem Društvu, ali i sve ono što je važno

i što predstavlja neki problem u životu Hrvata ovih krajeva«, rekla je Jasminka Dulić te je pozvala na suradnju s Hrvatskom riječi, koja može iznijeti na vidjelo i poticati da se riješe neki problemi hrvatske zajednice u ovoj sredini.

Predsjednik Društva Šima Raič je zahvalio na lijepim riječima upućenim Društvu, te je pozvao članove da redovito plaćaju članarinu, jer je potrebna svaka financijska pomoć. Ukazao je na probleme koji prate Društvo i pozvao mlade da dolaze u ove prostorije.

NOVI ČLANOVI: Nakon opširne rasprave slijedila je četvrta točka dnevnog reda: dopuna tijela Društva. O novim članovima Društva raspravljalo se na sjednici Upravnog odbora. Neki članovi više ne mogu udovoljavati obvezama kao članovi Društva i Upravnog odbora. Stoga su umjesto *Antuna Kneževića*, *Zdravka Feđvera* i *Ivana Džinića* za nove članove tijela imenovani *Klara Šolaja-Karas*, *Emil Antunić* i *Josip Firanj*.

MIROLJUB: Novi broj lista »Miroljub« predstavio je urednik prof. Matija Đanić. On je izrazio zadovoljstvo zbog izlaska ovog broja »Miroljub«, a u njemu se može vidjeti koliko je Društvo radilo. Matija Đanić je rekao kako su u prošlom broju na naslovnoj strani bili oni najodgovorniji u Društvu, a to su članovi Izvršnog odbora, koji na neki način kreiraju cjelokupnu aktivnost, a sada su na naslovnoj strani najmlađi članovi, na kojima Društvo ostaje.

Na koncu je Marija Šeremešić pozvala roditelje, bake i djedove, da svoju djecu upišu u školu na nastavu na hrvatskom jeziku, jer ona na to imaju pravo. Obavijestila je i kako će se 13. lipnja održati predstava »Igrajmo se mora«, mladih članova dramske sekcije, a sljedećeg dana će gostovati dramski odjel »Bunjevačkog kola« iz Subotice s komedijom *Koste Trifkovića* »Ljubavno pismo«.

Zlatko Gorjanac

Sačuvati naslijeđeno

»Nalazimo se u vremenu kada se događaju ozbiljne promjene. Svi to osjećamo s jednom osnovnom željom i nadom da će se te promjene događati u smislu da će ovo što radimo i činimo i što 'Nazor' i druga društva čine, jednoga dana biti vred-

novano na drugačiji način, onako kako mi to želimo, s osnovnim ciljem da sačuvamo sebe, svoj nacionalni i kulturni identitet i kulturnu baštinu. Neće nam biti oprošteno ukoliko ne sačuvamo ono što smo naslijedili od naših predaka. To je svetinja i u ime te svetinje mi moramo djelovati«, rekao je Branko Horvat, predsjednik HNV-a.

Današnji je dan, 30. svibnja, jedan od onih datuma na kojima počiva suvremena hrvatska povijest

Datum za pamćenje

Na ovaj je dan 1990. konstituiran prvi višestranački saziv Hrvatskog sabora, 1994. uvedena je kuna kao sredstvo plaćanja, te 1995. održan svečani mimohod Hrvatske vojske, kao uvod u operaciju Oluja

Dan pojavljivanja ovoga broja Hrvatske riječi na kioscima, 30. svibnja, jedan je od nekoliko veoma važnih datuma u novijoj hrvatskoj povijesti. Na taj je dan, naime, 1990. godine održana konstitutivna sjednica prvog višestranačkog saziva Hrvatskog sabora, čime je, i u pravnom smislu, otpočeo put stvaranja Republike Hrvatske kao neovisne države. Na isti je dan 1994. godine u opticaj uvedena nova moneta – kuna – i time je zamijenjen hrvatski dinar, koji je do tada u Hrvatskoj bio platežno sredstvo, a također je na isti dan 1995. na zagrebačkom Jarunu održan svečani mimohod Hrvatske vojske, što se smatra uvodom u oslobađajuću akciju Oluja.

Prigodno obilježavanje ova tri događaja, koje se u Hrvatskoj i među Hrvatima svake godine odvija, ne služi samo tome da od zaborava otrgne sjećanje na važne datume iz povijesti, nego je svake godine i nova potvrda ostvarenog nacionalnog konsenzusa o bitnim elementima suvremene hrvatske državnosti.

KONSTITUIRANJE SABORA: Konstituiranje Hrvatskog sabora 30. svibnja 1990. godine, nakon provedenih prvih višestranačkih izbora poslije Drugog svjetskog rata, dogodilo se u vrijeme uzavrelih tenzija na tadašnjem jugoslavenskom prostoru, izazvanih, s jedne strane, centrističkim težnjama beogradske političke i vojne oligarhije, i, s druge strane, nastojanjima većine u drugim republikama da se narastajućem centrizmu odupru, te u konačnici stvore vlastite nacionalne države. Na toj je sjednici Hrvatskog sabora *Franjo Tuđman* izabran za predsjednika Republike Hrvatske, *Žarko Domjan* postao je predsjednik Hrvatskog sabora, a *Stjepan Mesić* predsjednik Vlade Republike Hrvatske.

U beogradskim političkim strukturama, i srbijanskoj javnosti općenito, ovako zaokružena volja većine u Hrvatskoj nije prihvaćena kao

legitimna, još manje kao legalna, no, za rušenje te vlasti i države, koja je kasnije stvorena i međunarodno priznata, u Beogradu nije bilo drugih sredstava, osim jednog – rata.

Izbori, koji su ovakvom raspletu prethodili, održani su (prvi krug) 22. travnja za Društveno-političko vijeće i Vijeće općina, i sljedećeg dana za Vijeće udruženog rada, te 6. i 7. svibnja (drugi krug). S 42 posto dobivenih glasova

ne 30. se svibnja slavio kao Dan državnosti Republike Hrvatske.

NOVA MONETA: Uvođenje nove hrvatske valute 30. svibnja 1994. pod nazivom kuna, bilo je predmetom sporenja i trvenja nekoliko prethodnih godina. Najžešći kritičari toga naziva svoje su argumente temeljili na nepobitnoj činjenici da je kuna bila platežno sredstvo u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj, te se smatralo kako će nova hrvatska kuna, navodno, svakog dana izno-

IV. i herceg *Kolomana* (1235.), te druga iz vremena herceg *Stjepana* (1246.), vrlo su slične. Na njima se pojavljuje kuna u trku ulijevo između dvije šestokrake zvijezde, dok je tekst ovijen dvjema kružnicama od bisera. Isti motiv dominira i na kasnijim kovanicama, za vrijeme kralja *Stjepana V.*, *Ladislava IV.* i *Andrije III.*, te više slavonskih banova i protubanova u 13. stoljeću, pa se takav novac u numizmatiki naziva slavonskim banovcima. Smanjenje hrvatske autonomije u okviru hrvatsko-ugarskog kraljevstva dovelo je do nestanka ove monete. Kuna se ponovno pojavila 1939. kada je Banovina Hrvatska, uspostavljena unutar jugoslavenske monarhije, razmatrala kovanje vlastitog novca. Godine 1941. uvela ju je hrvatska kolaboracionistička vlada, da bi opet bila ukinuta na kraju rata.

SVEČANI MIMOHOD: U povodu obilježavanja tadašnjeg Dana državnosti, 30. svibnja 1995. godine na zagrebačkom jezeru Jarun održan je svečani mimohod, do tada najveći prikaz svih rodova hrvatskih oružanih snaga. U defileu je sudjelovalo više od 3700 sudionika, oko 220 borbenih vozila, 40-ak letjelica, patrolni i diverzantsko-desantni čamci, pontonske amfibijske, jedna ronilica, te padobranici. Posebnu je pozornost izazvala pojava raketa zemlja-zemlja IB-94 Uragan, dometa od 380 km, tenkovi M84, te MIG-ovi 21 i 24. Ovaj je defile održan nepunih mjesec dana poslije operacije Bljesak, u kojoj je u potpunosti u ustavno-pravni poredak Republike Hrvatske vraćeno područje zapadne Slavonije, te dva mjeseca prije operacije Oluja, u kojoj je Republika Hrvatska vratila suverenitet nad cjelokupnim područjima Like, Dalmacije, Korduna i Banovine. Preostalo područje pod kontrolom srpskih nelegalnih vlasti i UN-a u istočnoj Slavoniji mirno je reintegrirano u hrvatski državni sustav tijekom iduće dvije godine.

Z. Perušić

Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) osvojila je 205 zastupničkih mjesta, na drugom je mjestu bio Savez komunista Hrvatske – Stranka demokratskih promjena (SKH-SDP) s 35 posto glasova i 107 mandata, na trećem Koalicija narodnog sporazuma (KNS) s 15 posto glasova i 21 mandatom, te Srpska demokratska stranka (SDS) s 1,6 posto glasova i 5 mandata. Ostatak od 13 mandata otišao je neovisnim kandidatima i nacionalnim manjinama.

Ovaj je saziv Hrvatskog sabora donio mnoge povijesno važne odluke, među ostalim: Ustav (22. prosinca 1990.), Ustavnu odluku o samostalnosti i nezavisnosti (25. lipnja 1991.), te Odluku o prekidu državnopravnih veza s bivšom SFRJ (8. listopada 1991.), kojom je Hrvatska de facto postala samostalna i neovisna država. Zbog značaja ovih odluka, do 2001. godi-

va podsjećati na zločine počinjene u toj fašističkoj tvorevini. Kada je kuna puštena u opticaj, te kada se ubrzo pokazala stabilnom valutom, za razliku od inflatornih moneta u državama bivše Jugoslavije, NDH-ovska povijest naziva nove hrvatske valute potisnuta je u zaborav i danas je više nitko ne spominje. Jedino se tu i tamo, podsjećanja radi, pribilježi kako su još u romanskom razdoblju, u pokrajinama više i niže Panonije (današnja Mađarska i Slavonija), porezi bili ubirani u vidu kuninih koža, koje su tada bile iznimno cijenjene.

Prvi hrvatski novac na kojem se pojavljuje lik kune bio je srebrni denar iz 13. stoljeća (između 1230. i 1380.) kojeg kuju hrvatski banovi, a kuna je bila dominantan lik na sedam od ukupno osam tipova toga novca. Prve dvije kovanice s likom kune, prva iz vremena *Bele*

Hrvatska savladala Srbiju u elektroničkom pikadu

Završne pripreme pred EP

U muškoj konkurenciji pobjeda Hrvatske 9:8 i 20:16, a u ženskoj 10:6 i 15:9

Reprezentacija Hrvatske u elektroničkom pikadu pobijedila je reprezentaciju Srbije u objema konkurencijama, i muškoj i ženskoj. U muškoj konkurenciji Hrvati su slavili s tijesnim rezultatom 9:8 i 20:16, dok su djevojke iz Hrvatske bile uvjerljivije i pobijedile 10:6 i 15:9. Meč je bio prijateljskog karaktera, a odigran je u Subotici u subotu, 24. svibnja. Inače, bila je to repriža polufinala s prošlogodišnjeg Europskog prvenstva u Pragu kada su reprezentativci Hrvatske pobjedom protiv Srbije izborili plasman u finale.

Organizatori ovog sportskog susreta bili su Pikado savez Vojvodine i Srpska pikado unija, a gosti iz Hrvatske došli su u organizaciji Hrvatskog pikado saveza. Meč je odigran na četiri ploče, u muškoj i ženskoj konkurenciji. Mjesto susreta bio je atrij hotela Galeria, koji je, uz Općinu Subotica, tvrtku Carta Bianca i Pikado savez Vojvodine, bio i službeni pokrovitelj ovog događaja.

SPORT GRADI BUDUĆNOST:

»Drago mi je što je organiziran ovaj susret između reprezentacija Srbije i Hrvatske, a posebno mi je drago što se to događa u Subotici, gradu najsjevernijem u Srbiji i najbližem Europskoj Uniji«, rekao je uoči meča predsjednik Pikado saveza Vojvodine i Srpske pikado unije *Nenad Stevović*. »Sport je oduvijek bio perspektivna grana društva i sport je ono što gradi budućnost. Zadovoljan sam formom naše muške selekcije i nadam se da se s budućeg Europskog prvenstva možemo vratiti s nekom od medalja«.

U ime gostiju iz Hrvatske predsjednik Hrvatskog pikado saveza, ujedno i predsjednik Svjetske pikado federacije, *Mate Vukoja* rekao je kako je upravo stigao iz Londona, gdje je definitivno odlučeno da će pikado kao demonstrativni sport biti predstavljen na Olimpijadi u Londonu.

»Pikado u Hrvatskoj postoji malo dulje nego u Srbiji«, rekao je *Mate Vukoja*. »Naša se reprezentacija upravo priprema za predstojeće Europsko prvenstvo, koje će od 7. do 14. lipnja biti održano u Italiji i na kojem će, osim europskih zemalja, kao gosti sudjelovati i igrači iz Kine i SAD-a. Cilj nam je da pikado postane olimpijski sport. U Pekingu će se, inače, u studenom ove godine održati Svjetski kup u pikadu, koji će biti do sada prvo istinsko veliko natje-

canje, gdje će se sastati i međusobno igrati reprezentativci iz cijeloga svijeta«.

U HRVATSKOJ OD 1992., U SRBIJI OD 2001.: Pikado je službeno nazočan u Hrvatskoj od 1992., kada je osnovan Hrvatski savez kompaktnih sportova. Pod tim nazivom djeluje do 1999. godine, kada se pikado odvaja i osniva se Hrvatski pikado savez, koji je registriran kao sportska udruga.

S druge strane, Pikado savez Vojvodine osnovan je 2001. godine sa sjedištem u Subotici, kao nevladin, nepolitični i vanstranački savez udruga u koji se građani preko svojih klubova dobrovoljno udružuju s ciljem organiziranja i razvoja pikado sporta. Savez je osnovan radi razvoja i unapređenja pikado sporta i natjecanja na domaćoj, balkanskoj, europskoj i svjetskoj razini. Pikado savez Vojvodine od 2002. godine član je Svjetske pikado federacije. U okviru PSV-a trenutačno postoji 20 pikado klubova, koji su registrirani i imaju status sportskih klubova. Za ovo kratko vrijeme postojanja i rada PSV je formirao Premijer ligu Vojvodine.

Meč su pratili konzulica Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici *Mirela Lucić* i zamjenik gradonačelnika Subotice *Pero Horvacki*.

Z. P.

Sastavi

Igru Hrvatske nosio je *Boris Krčmar* koji je od 10 mečeva dobio 8, a odmah do njega bili su *Tonči Restović* (6-4) i *Tomislav Kušter* (5-4). Uz njih za Hrvatsku su nastupili još i *Filip Galović*, *Slavko Brzić* i *Ivano Krusha*. U ženskoj konkurenciji prednjačile su *Ivana Čavar* (7-1), *Marina Begović* (5-3) i *Darija Balen* (4-2), dok su *Tanja Perić*, *Andrea Pahor* i *Martina Domšić* ostvarile omjer 3-3.

Muška selekcija Srbije nastupila je u sljedećem sastavu: *Oliver Ferenc*, *Aleksandar Borić*, *Branko Grba*, *Vladimir Pavković*, *Milan Stanković* i *Goran Bukvić*.

Za žensku reprezentaciju su igrali: *Snežana Pustai*, *Marta Makra*, *Silvija Žarić*, *Dijana Nešić*, *Otilija Mikulić* i *Biljana Naumov*.

Tečaj o mirnom rješavanju konflikata

Medijacija u Gimnaziji »Svetozar Marković«

Na trening medijacije su došle ombudsman iz Sombora Irina Burka-Parčetić i psihologinja Stanislava Vidović, te održale četverodnevnu obuku

Pišu: Dražen Prčić i Elizabeta Nađ Kanas

Zlatko Marosiuk

Medijacija je način rješavanja i nadvladavanja nesporazuma u kome se neutralna treća strana pojavljuje u ulozi medijatora, tj. posrednika između sukobljenih strana. Putem nje olakšava se proces komunikacije između strana koje pregovaraju i omogućuje im se postizanje sporazuma. Ciljevi medijacije su konfliktu prići na konstruktivan način i doći do zajedničkog rješenja u kome sve strane u sukobu dobivaju, a nema pobjednika. Medijator pomaže u rješavanju konflikata, uči osnovnim životnim vještinama, potiče samopoštovanje, popravlja atmosferu.

TRENING MEDIJACIJE: Kako bi ovom procesu naučili u učenike srednjih škola, došle su ombudsman iz Sombora Irina Burka-Parčetić i psihologinja Stanislava Vidović, te u subotičkoj Gimnaziji »Svetozar Marković« održale četverodnevnu obuku u razdoblju od 25. do 28. svibnja. Učenici su prošli kroz mnoštvo igara i radionica u kojima se govorilo o konfliktu, sukobu, komunikaciji i samoj medijaciji. Na ovom tečaju bila je i učenica koja je obučena još u osnovnoj školi, te novim kolegama

iskazala svoje mišljenje o medijaciji, o svom medijatorskom radu, o doživljajima s putovanja u Njemačku gdje je poslana na razmjenu iskustava s Nijemcima i Njemcima. Na kraju ove obuke učenicima su podijeljene potvrde da su prisustvovali obuci, te da su obučeni za »vršnjačkog« medijatora. Ovaj program organiziran je u okviru projekta GTZ-a za transformaciju konflikata i osnaživanje mladih. Medijatori su uvijek tu da pomognu, a na vama je da donesete odluku.

RIJEČ OMBUDSMANA: »U ožujku 2008. godine u okviru svojih redovitih djelatnosti održao sam predavanje učenicima gimnazije u prepunoj svečanoj dvorani, o ombudsmanu, zaštiti ljudskih prava, medijaciji i drugim kompetencijama ombudsmana«, kaže Zlatko Marosiuk, općinski ombudsman u Subotici. Nakon tjedan dana javila mi se profesorica Nevenka Čudić i spomenula kako su učenici izrazili želju da više nauče o medijaciji, te postoji li mogućnost da se i oni osposobe za primjenu ove metode mirnog rješavanja konflikata. Budući da sam znao za postojanje projekta – treninga za medijatore, kojeg u Vojvodini provodi ured Pokrajinskog ombudsmana, tražio sam od njih da u projekt uključe i našu gimnaziju. Međutim, ovaj projekt je toliko uspješan da je na »listi čekanja« već devet srednjih škola iz raznih mjesta u Vojvodini, te bi naša gimnazija na red mogla doći tek u listopadu ili studenom, odlučio sam angažirati ovlaštene trenere GTZ Centra u Beogradu (njih isto angažira i pokrajinski ombudsman) da provedu obuku u Gimnaziji »Svetozar Marković«, a potrebna sredstva za naknadu za trenere, brošure, sveske, formulare, certifikate i sl. da osiguram putem donatora. Tako je i učinjeno. Donatori za ovaj program – trening su: Općina Subotica, Mađarski naci-

Stanislava Vidović

onalni savez i NLB LHB BANKA. Trening je održavan u prostorijama Gimnazije »Moša Pijade« u razdoblju od 25. do 28. svibnja 2008. godine, po utvrđenom programu obuke. U programu obuke sudjelovalo je 27 učenika drugih razreda, na dobrovoljnoj osnovi (sami su se javljali), od toga 2 učenika hrvatske nacionalnosti, 9 učenika mađarske nacionalnosti, a ostali srpske i ostalih nacionalnosti. Nakon završetka treninga bit će im dodijeljene diplome – certifikati o ovlaštenju medijatora.

Inače, medijacija je postupak tijekom kojeg dvije ili više strana dobrovoljno nastoje riješiti svoj nesporazum ili sukob mirnim putem uz posredovanje treće, nepristrane osobe – medijatora.

»Ovaj projekt ima za cilj obučiti učenike o mogućnostima i načinima rješavanja konflikata uz toleranciju mirnim putem«, rekao je na koncu Zlatko Marosiuk, općinski ombudsman u Subotici. ■

Predstavljena bogata baština u Osijeku

Šokački sajam u Tvrđi

U drevnoj osječkoj Tvrđi, na Trgu svetog Trojstva, održan je u subotu, 24. svibnja, Drugi slavonski sajam, koje organiziraju udruga Regionalni etno centar Osijek i Turistička zajednica grada Osijeka, pod pokroviteljstvom Poglavarstva grada, pa je kum ovogodišnje manifestacije bio novi osječki gradonačelnik *Gordan Matković*.

Sajam je okupio pedesetak obrtnika, udruga i kulturno-umjetničkih društava, a predstavljena je bogata šokačka baština kroz običaje, nošnju, pjesmu i igru, ali i gastronomsku ponudu, kao i stari zanati, od kojih su neki u izumiranju, pa je tako predstavljen posljednji proizvođač špenzleta, *Čolakovac* iz Gradišta, šeširdžija *Ištoković* iz Ivankova, među posljednjim obrtnicima pokrivala za glavu, bošnjački šlengeraji iz Bošnjaka, brojne vezilje zlatoveza, udruga Utvaj iz Starih Mikanovaca s poznatom šunkom, udruga Slavonski kulen-kulin-proizvođač iz Petrijevaca, proizvođač ko dukat žute šljivovice-OPG Blažević iz Potnjana, kazandžija Milić iz Punitovaca, kožušar Posavčić iz Vinkovaca, Šarane tikvice iz Gradišta, Štitarske snaše iz Štitara i tko bi ih sve nabrojio. Bili su tu i predstavnici Šokačke grane, Zavičajne udruge Gibarčana, KUD Ivan Kapistran-Adamović iz Čepina, HKUD Željezničar iz Osijeka, HKUD

Dukat Vladislavci, Vokalna skupina Vesele Šokice iz Slavonskog Broda, Galerija iz Babine Grede, gajdaši, samičari i tamburaši, pa se trgovom od ranoga jutra orila pjesma šokačka, a ni ostala ponuda nije zaostala, i brojni su sudionici uživali u pilećem paprikašu, čobancu, šaranu u rašljama, a rakije i vina bilo je na pretek. Dok neosta, nema dosta.

Naslijeđe

Gradonačelnik je zadovoljan odzivom i sadržajima koje sajam nudi, a organizatori su ga okitili tkanim šokačkim ručnikom – peškirom – kojega je uručila Aneta u divnoj gibaračkoj nošnji, i šeširom, poklonom obrtnika Ištokovića, kojega je predao Mario Kiš, član Hrvatske tkanice iz Bogdanovaca. »Dobro je da naš Osijek može ugostiti šokačke udruge iz Slavonije, Baranje i Srijema, pa evo danas, na Trgu sv. Trojstva, mi ujedinjujemo tri bitna čimbenika, ovu predivnu tradiciju i baštinu, naš gradski štit i ovu krasnu mladost kojoj to ostaje u naslijeđe«, istaknuo je gradonačelnik Matković i otvorio Sajam u Tvrđi.

SPOJ RURALNOG I URBANOG: »Naša je želja Osijeku ponuditi manifestaciju koja će biti spoj ruralnog i urbanog, koja će odasiti bogatom šokačkom tradicijom i baštinom i na jednom mjestu pokazati što su nam stari ostavili i što to mladi danas baštine s ponosom i radošću«, rekao je predsjednik Etno-centra i organizator sajma *Ivan Nikolić*.

Šteta je što je plaha proljetna kiša na čas pokvarila ovo lijepo događanje, mada baš danas u Osijeku ima mnogo toga. U tjeku je Festival hrvatske tamburaške glazbe, 31. po redu, koji okuplja tamburaške zborove iz čitave Hrvatske i susjednih zemalja, drugi je dan Kristfesta, festivala sakralne glazbe koji također okuplja grupe iz čitave Hrvatske i susjednih zemalja, no *Damir je Macanić*, direktor turističkog ureda Turističke zajednice Osijek, više nego zadovoljan.

DOBRO ZAMIŠLJENA MANIFESTACIJA:

»Po drugi put Osijek ugošćuje ovu dobro zamišljenu manifestaciju, koja je ove godine još uspješnija i bogatija, dok smo s gradonačelnikom obilazili štandove, naišla je veća skupina američkih turista, koji brodom dođu do Vukovara pa obidu i naš grad, tu je i jedna skupina Nijemaca, koji danas obilaze Osijek i Baranju, vidjeli ste i skupinu nizozemskih turista na biciklima, a upravo dolazi povećana skupina Talijana, mladih koji su sudionici Kristfesta. Ova je manifestacija opravdala svoje postojanje.«

Što još reći, što posebice izdvojiti kad srce jače zakuca i kad podciknu štitarske snaše, kad pukne žica na tamburi ili zapjevaju djevojke iz Osijeka i Donje Bebrine, a Ljelje iz Čepina isuču gole sablje. Kad prođeš pokraj štandova s kulinom i šunkom ili ko dukat žutom šljivovicom, kad kušaš ohlađeni Rajnski rizling i kulin iz Drenovaca ili kad zasniva samičar, čika *Iva Matasović* iz Velike Kopanice i gajdaši *Anita Tomoković* i *Ivan Lović*. I još da nije ovakvih događanja danas diljem Šokadije, kaže Liščić iz Vinkovačkih šokačkih rodova, u Tordincima je čuvena manifestacije, u Otoku državno natjecanje zaprega, a u Vinkovce nam dolazi HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice. Kako stići na sve te lijepe događaje?

Slavko Žebić

Dobri uvjeti za tjelesni odgoj

SOMBOR – Revijalnom košarkaškom utakmicom između ekipa Sombora i Novog Sada, u kojoj su sudjelovali četrnaestogodišnjaci, u srijedu, 21. svibnja, otvoren je košarkaški teren u »Jamama« kod Osnovne škole »Dositej Obradović«. Postavljena je nova konstrukcija koša i obilježen je teren, a izgradnja je trajala desetak dana. Izgradnju terena financiralo je Pokrajinsko tajništvo za omladinu i sport u iznosu od 2.850.000 dinara. Teren će moći koristiti djeca koja pohađaju obližnju OŠ »Dositej Obradović« i djeca koja žive u MZ Selenča. Tu će se moći rekreirati i provoditi svoje slobodno vrijeme.

Povjerenik Fonda za kapitalna ulaganja *Velimir Rokvić*, nakon otvorenja košarkaškog terena, školi je darovao košarkaške lopte. Škola »Dositej Obradović« je poslije jedanaest godina dobila ovaj teren i sad ima dobre uvjete za bavljenje tjelesnim odgojem.

Z. G.

Nastavnici i učitelji na seminaru u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu

Unapređenje nastave na hrvatskom jeziku

Na inicijativu profesorice hrvatskog jezika *Mirande Glavaš-Kul* u subotu, 25. svibnja, u Osnovnoj školi »Matija Gubec« u Tavankutu održan je seminar za profesore i učitelje, koji drže nastavu na hrvatskom jeziku. Organizator ovog, trećeg po redu, seminara je »Školska knjiga« iz Zagreba. Cilj seminara bilo je stručno usavršavanje glede unapređenja nastave na hrvatskom jeziku.

Kroz zanimljive radionice prikazane su suvremene metode nastave. O potrebi za seminarima ove vrste svjedoči sudjelovanje oko četrdeset nastavnika i učitelja iz osnovnih škola – »Vladimir Nazor« iz Đurđina, »Sveti Sava«, »Matko Vuković« i »Ivan Milutinović« iz Subotice, »Matija Gubec« iz Tavankuta, te profesora srednje Kemijsko-tehnološke škole »Lazar Nešić«, kao i odgojiteljica iz vrtića u Tavankutu i »Marije Petković« iz Subotice.

Sudionici su bili podijeljeni u dvije skupine i vrijedno radili u četiri radionice, čiji su voditelji bili predavači iz Osijeka. Radionicu na temu »Suvremene metode poučavanja«, koja se odnosi na nastavu u višim razredima osnovne škole, održala je profesorica hrvatskog jezika *Anita Šojat*. Teme vezane za nastavu nižih razreda na hrvatskom jeziku – »Ocjenjivanje i samo-ocjenjivanje«, te »Dramske metode u razrednoj nastavi«, izložile su učiteljice razredne nastave

Predavanja učiniti zanimljivijim:
sa seminara

Mirjana Maras i Ksenija Kolobarić. Temu iz povijesti »Ambijentalna nastava«, nazočnima je prezentirao profesor povijesti *Zdenko Samaržija*. Predavači su i autori udžbenika za niže razrede, odnosno predmetnih udžbenika, u izdanju »Školske knjige«. Izlaganjem tema pokazalo se kako nastava može biti bolja u kvalitativnom smislu, te zanimljivija i prilagođena

djeci i njihovim potrebama. Sudionici seminara naučili su nove metode i pristupe rada s djecom, koji naglašavaju timski rad, radi ostvarenja što boljih rezultata. Našim učiteljima ostaje praktična primjena novostečenih saznanja, koja će, zasigurno, hrvatski jezik u školama učiniti djeci još zanimljivijim za učenje.

Marija Matković

HKUPD »Matoš« i HKUPD »Mostonga« uspješno nastupili na zonskoj smotri u Crvenki

Prikaz vrijednosti hrvatske glazbene baštine

U subotu 24. svibnja u Crvenki, u organizaciji Zavoda za kulturu Vojvodine, Kulturno-prosvjetne zajednice Općine Kula i Osnovne škole »Vuk Karadžić«, organizirana je zonska smotra glazbeno-folklornog stvaralaštva. Smotra je održana u dvorani Doma kulture u Crvenki, a nastupile su kulturne udruge iz općina: Srbobran, Vrbas, Mali Idoš, Bačka Topola, Kula, Žabalj, Bečej i Bač.

Općinu Bač, pokraj KUD-a »Jan Kolar« iz Selenče i KUD-a »Mladost« iz Bača, predstavile su i dvije udruge: HKUPD »Matoš« iz Plavne i HKUPD »Mostonga« iz Bača. »Matoš« je izveo »Splet šokačkih igara«, a »Mostonga« »Igre iz Bača«. Obje su skupine nastupile u dijelu pod nazivom »Izvorne igranje skupine«.

Žiri smotre je u razgovoru sa selektorima društava konstatirao kako su udruge ispunile očekivanja i da je opći dojam njihovih nastupa vrlo pozitivan. Mnogi tehnički

propusti s općinske smotre ispravljeni su. Kod oba društva potrebno je bolje kultivirati i uskladiti odnos između svirača i igrača, te uspostaviti njihovu bolju međusobnu komunikaciju. Osobito su se i publika i ocjenjivači oduševili lijepom šokačkom narodnom nošnjom i discipliniranim ponašanjem sudionika na bini i van nje. Drugim riječima, potrebno je malo više scenskih iskustava i javnih nastupa, što HKUPD »Matoš«, kao najmlađa kulturna udruga od 33, koliko je na ovoj smotri nastupilo, vrlo dobro ostvaruje.

HKUPD »Matoš« želi u očuvanju svog identiteta i folklorne baštine, surađivati i s drugim udrugama svoje, ali i drugih etničkih zajednica. S toga su posebice obrađivani pozivom KUD-a »Žetva« iz Kucure i KUD-a »Jan Kolar« iz Selenče da gostuju u njihovim mjestima.

Z. Pelajić

Koncert Subotičkog tamburaškog orkestra

STARA PAZOVA: U ponedjeljak 2. rujna 2008 s početkom u 20 sati Subotički tamburaški orkestar održat će koncert. Koncert će se održati u kazališnoj dvorani u Staroj Pazovi. Generalni pokrovitelj koncerta je Hrvatsko nacionalno vijeće. Organizator koncerta je HKPD »Tomislav« iz Golubinaca. Organizator poziva sve one koji vole tamburu da pogledaju i čuju najbolji tamburaški orkestar na ovim prostorima.

I. R.

Mali vatrogasci iz Tavankuta na državnom natjecanju

Pobjeda najmlađih

Najmlađu – pobjedničku skupinu – čini petnaest dječaka, a okupljaju se i odvažne djevojčice, koje su u manjini, ali ih to ne smeta, sudeći po njihovu trudu i zalaganju tijekom vježbi

Dobrovoljno vatrogasno društvo u Tavankutu, proteklih je dana imalo razloga za slavlje. Najmlađi članovi ovoga Društva pobijedili su na natjecanju vatrogasaca Sjeverno-bačkog okruga i tako se plasirali na državno natjecanje, koje će početkom srpnja biti održano u Bajinoj Bašti.

Najmlađi članovi, od kojih su većina vrijedni učenici odjela na hrvatskom jeziku u OŠ »Matija Gubec« u Tavankutu, veselo se okupljaju svakog tjedna u parku oko crkve, spremni na akciju. Tijekom vatrogasne vježbe, neumorno se trude biti što brži i spretniji, kako bi se pripremili i ostvarili što bolje rezultate na državnom natjecanju koje ih uskoro očekuje.

POBJEDNIČKA SKUPINA: Najmlađu – pobjedničku skupinu – čini petnaest dječaka, a okupljaju se i odvažne djevojčice, koje su u manjini, ali ih to ne smeta, sudeći po njihovu trudu i zalaganju tijekom vježbi. Svojim primjerom nastoje privući nove članice Društva i tako oformiti i žensku ekipu.

Oglašavanje vatrogasne sirene u Tavankutu, znak je vatrogascima da ostave sve i pohitaju, jer ih samo nekoliko minuta dijeli od još jednog humanog djela – spašavanja ljudskih života i njihovih dobara. Značaj postojanja Vatrogasnog društva vrlo je velik, a doista svjesni toga, mještani Tavankuta postaju tek nakon što zatraže njegovu pomoć.

Dobrovoljno vatrogasno društvo u Tavankutu osnovano je davne 1934. godine, i unatoč financijskim poteškoćama i često oskudnim uvjetima za rad, uspjelo se održati sve do danas. Društvo trenutačno broji oko stotinu članova. Oni su podijeljeni u nekoliko skupina – najmlađu skupinu čine djeca od 7 do 11 godina, potom slijede juniori od 11 do 14 godina, seniore čine članovi od 14 do 35 godina starosti, dok se svi ostali članovi ubrajaju u veterane i počasne članove ovoga Društva.

Djelokrug rada DVD-a obuhvaća Donji Tavankut, Gornji Tavankut, Ljutovo, Malu Bosnu, a katkad i granični pojas s Republikom Mađarskom. Stariji članovi Društva pamte dane kada se išlo intervenirati i u Dalmaciju, kako bi se što prije zaustavili šumski požari.

Veliki broj članova Društva, govori i o potrebi za vatrogasnim intervencijama, kojih je preko 20 tijekom godine, a polovica ih za posljedicu ima znatnu materijalnu štetu. »Razlog brojnih intervencija jesu stare kuće i objekti s nedovoljno zaštićenim dimnjacima i instalacijama, ali nerijetko je razlog i nesmotreno ponašanje ljudi spram žitnica, šuma ili trske. Naša zadaća, osim zaštite od požara, uključuje i spašavanje ljudi i njihovog imetka od suše, poplava, te drugih

situacija, u kojima je ljudski život u opasnosti«, kaže predsjednik Društva *Petar Stantić*.

BROJNA PRIZNANJA I NAGRADE: Dobrovoljno vatrogasno društvo u Tavankutu je, kroz svoju dugu povijest, sudjelovalo na raznim vatrogasnim natjecanjima širom bivše Jugoslavije, te u susjednim zemljama, na kojima je osvojilo brojna priznanja i nagrade, od

postojećim obujmom posla, brojem članova, te duljinom postojanja samoga Društva. Oprema koja se svakodnevno koristi, već odavno čeka biti zamijenjena novom, a tu su i planovi o obnovi i proširenju postojećih prostorija.

Nedostatak sredstava za sve planirane aktivnosti tijekom godine, pokriva se osobnim sredstvima članova i pokroviteljstvom. Međutim,

Najmlađi članovi Dobrovoljnog vatrogasnog društva u Tavankutu

kojih su većina izložene u prostorijama Društva. Posljednjih godina, Društvo je, osim natjecanja u zemlji, najčešće boravilo u Mađarskoj i Republici Hrvatskoj, gdje su ostvarili i održali prijateljski odnos s vatrogasnim društvima koja su ih ugostila. »U siječnju, na blagdan Svetog Vinka, posjetili smo DVD u mjestu Trnava, kod Đakova, gdje nas uvijek lijepo dočekaju, a uskoro očekujemo i njihov uzvratni posjet. Ovakvi susreti omogućuju razmjenu iskustava i znanja glede vatrogastva, te tako i ostvarivanje suradnje, ali i stjecanje novih prijateljstava«, ističe komandir Društva *Tomislav Mačković*.

Društvo raspolaže prostorijama koje koristi za svoje aktivnosti, poput predavanja, sastanaka, proslava, ali ih također iznajmljuje i drugim udrugama i pojedincima, od čega ostvaruje odgovarajuću naknadu, koja je zbog nedostatka sredstava uvijek dobrodošla. Jedini izvor financiranja Društva je Vatrogasni savez RS, što je nedostatan za adekvatan rad Društva s

humanost i optimizam, odlika su svakog vatrogasca, pa tako i vatrogasci ovoga Društva optimistički vjeruju kako će, uz dobar projekt, njihova humanost naići na razumijevanje mjerodavnih tijela vlasti.

Planovi su, kako kažu, veliki, kao i vjera da će se većina i realizirati u stvarnosti. Sve skupine očekuju brojne aktivnosti, od natjecanja, predavanja i sajмова za odrasle članove Društva, do najmlađih, koje osim skorog natjecanja, očekuju i »Igre bez granica«, koje će na jesen organizirati u cilju druženja i upoznavanja s djecom drugih DVD-a na području Subotice.

Sljedeće godine bit će upriličena proslava u povodu 75. obljetnice postojanja Društva, kada će se dodijeliti priznanja i promaknuti pojedini članovi, a promaknuće bi dobro došlo i samome Društvu, koje bi, postavši profesionalno, dobilo bolje uvjete za rad, na dobrobit svih mještana Tavankuta i okolice.

Marija Matković

30. svibnja 2008.

Festival tamburaških orkestara Srbije u Rumi

Zapažen nastup tamburaša »Matije Gupca«

Prošloga vikenda 23 i 24 svibnja 2008. godine, u Rumi je održan tradicionalni, 19 po redu Festival tamburaških orkestara Srbije. U Velikoj dvorani rumskog Kulturnog centra, publici su se u dva festivalska dana predstavili najbolji tamburaški orkestri u zemlji, a kao gosti i ove godine su nastupili članovi Gradskog tamburaškog orkestra iz Banja Luke. Na festivalu su nastupila tri orkestra iz Novog Sada – orkestar »Vojvođanski tamburaši«, tamburaški orkestar AKUD »Sonja Marinković« i tamburaški orkestar »Vasa Jovanović«, dva iz Rume – Gradski tamburaški orkestar »Branko Radičević« i

Veliki tamburaški orkestar HKPD »Matija Gubec«, Subotički tam-

buraški orkestar, Tamburaški orkestar AKUD »Lola« iz Beograda

kao i tamburaški orkestar »Sava Vukosavljev« KUD-a »Dr Borislav Jankulov« iz Jaše Tomića. Tamburaši s Brega su nastupili drugog festivalskog dana i predstavili se s četiri skladbe.

Na završetku festivala priređena je večera u prostorijama HKPD »Matija Gubec« gdje su sudionici imali priliku uvjeriti se u gostoprimstvo svojih srijemskih domaćina.

Treba istaći da je ovo za dva tjedna drugi nastup tamburaša »Matije Gupca« pred rumskom publikom, jer su prošlog tjedna nastupili na godišnjem koncertu Društva za njegovanje tradicionalnih igara »Neven« iz Rume.

N. Jurca

I Srijemci na festivalu

Kristfest u Osijeku

»Kristfest« – kršćanski festival mladih, održan je od 22. do 25. svibnja u Osijeku. Festival je održan u porti franjevačkog samostana »Svetog Duha« na osječkoj Tvrđi, koji je i organizirao čitav događaj, a pokraj brojnih radionica za sudionike su u večernjim satima organizirani

i koncerti duhovne glazbe. U petak su nastupile grupe iz Hrvatske »Kristina« iz Rijeke i »Novo svitanje« iz Zagreba, a prava poslastica bili su nastupi grupe »Praise the Lord Gospel Choir« iz Milana u Italiji, koja je na izuzetan način izvodila čitav niz skladbi crnačke gospel duhovne glazbe. Na kraju je svoj nastup imala i

grupa »Leaf« iz Poljske. Pokraj mladih iz Hrvatske na festival su doputovali i mladi iz Zenice i Posušja u Bosni i Hercegovini, Pečuha iz Mađarske, kao i mladi iz Srijema. Na putu za Osijek mladi su

Srijemci nakratko posjetili i samostan Svetog Bone u Vukovaru i obišli teško oštećenu samostansku crkvu. U subotu su mladi iz Srijema obišli i Park prirode »Kopački rit«, Tekeriš, kao i Zoo-vrt u Osijeku, a imali su vremena prošetati osječkim ulicama i obići osječku katedralu.

N. Jurca

Veliko nevrijeme u Rumi

Uprošli četvrtak, 22. svibnja, Rumu i okolicu je zadesilo veliko nevrijeme, kakvog doista dugo vremena nije bilo. U ranim poslijepodnevnim satima Rumu je zahvatila najprije olujna kiša, a zatim grad, koji je u pojedinim dijelovima grada dostizao i veličinu omanog kokošijeg jajeta. Najsnažnije je nevremenom pogodeno naselje Breg, a šteta od grada na usjevima i voćnjacima još se procjenjuje. Za vrlo kratko vrijeme na Rumu je pala nezapamćena količina kiše tako da kanalizacijski otvori nisu mogli primiti vodu, pa su mnogim ulicama prolazile prave vodene bujice. Na svu sreću oluja je brzo prošla, pa je izbegnuto nastajanje još veće štete.

N. J.

Regionalna suradnja

NOVI SAD/KOPRIVNICA – U Koprivnici, Hrvatska, prošle sedmiце održan je četvrti sastanak radne grupe NAT-REG projekta koji će biti financiran iz fonda Inicijativa jugoistočne Europe koji je otvoren 5. svibnja ove godine (SEE Initiative). Pokrajinsku delegaciju predvodio je Igor Bajić, savjetnik za europske integracijske procese iz Kancelarije za europske poslove, koja je i vodeći partner ispred AP Vojvodine u projektima koji su nastavak uspješne »Matriosce«.

Ciljevi NAT-REG projekta su prenošenje iskustava europskih zemalja u organizaciji, održavanju i mapiranju nacionalnih parkova, specijalnih rezervata prirode i drugih ekoloških područja, a ispred AP Vojvodine su predloženi brojni lokaliteti. Kako je u konačnom odabiru pobijedio specijalni rezervat prirode »Deliblatska peščara«, partner kancelarije u ovom projektu je JP »Vojvodinašume«.

»Imajući u vidu bogatu ponudu prirodnih bogatstava kojima Vojvodina obiluje, odlučili smo akcent staviti na korištenje turističkih ali i svih drugih potencijala ovih lokaliteta, poštujući politiku održivog razvoja i preventivne zaštite životnog okoliša«, rekao je Igor Bajić na sastanku.

Na temelju Financijskog plana rada za 2008. godinu i Programskog plana rada za 2008. godinu, Fundacija za zaštitu i očuvanje životnog okoliša »Neven« raspisuje

NATJEČAJ

Za dodjelu sredstava za financiranje projekata usmjerenih k popularizaciji i edukaciji glede značaja selekcije čvrstog otpada, u iznosu od 850.000,00 dinara za tekuću 2008. godinu.

Pravo prijavljivanja na natječaj imaju organizacije civilnog društva i udruge građana s teritorija grada Subotice.

Osnovni kriteriji:

- Najmanje 3 (tri) godine iskustva u realizaciji projekata iz navedenih oblasti

Projekti moraju sadržati sljedeće elemente:

1. Naziv sudionika na natječaju, pravne osobe, s naznakom sjedišta, brojem telefona, e-mail adresom i brojem tekućeg računa
2. Ime i prezime koordinatora projekta, kontakt telefon, e-mail adresu
3. Detaljan opis projekta (sudionici, značaj, mjesto, vrijeme i način realizacije)
4. Detaljan financijski plan projekta, koji obvezno sadrži:
 - iznos ukupnih sredstava
 - iznos traženih sredstava
 - iznos sredstava koja su osigurana iz drugih izvora s jasnom naznakom izvora sredstava
5. Dinamiku realizacije projekta

Obvezni prilozi:

1. Preslika rješenja o upisu u registar
2. Preslika potvrde o izvršenoj registraciji (PIB)
3. CV koordinatora projekta

Korisnici sredstava projekte moraju realizirati najkasnije do 31.12.2008. godine. Korisnici sredstava dužni su podnijeti pismeni izvještaj o realizaciji projekta, s financijskim pokazateljima utroška sredstava, najkasnije do 15.2.2009. godine.

Rok za podnošenje prijave na natječaj je najkasnije 7 dana od dana objavljivanja natječaja u listovima: Subotičke novine, Dani, Hrvatska riječ, Magyar Szó.

Prijave se podnose isključivo pismenim putem na adresu:

Fundacija za zaštitu i unapređenje životnog okoliša »Neven«

Trg cara Jovana Nenada 15/II 24000, Subotica

S naznakom: Za Natječaj NE OTVARATI. Neblagovremene i nepotpune prijave neće se uzeti u obzir.

Povratak smislu života

SOMBOR – Crkva Presvetog Trojstva u Somboru u nedjelju 25. svibnja imala je razloga za veselje. Toga je dana prvu svetu pričest primilo tridesetero djece. Župnik *Josip Pekačević* u svojoj je propovijedi, obraćajući se prvenstveno prvopričesnicima i njihovim roditeljima, govorio o Isusu, o ljepoti života, o odgovornosti roditelja prema djeci i o važnosti župske

zajednice. Djecu je pozvao na odgovornost prema roditeljima, a roditelje na odgovornost prema djeci.

»Pokušajmo djeci dati vjeru u budućnost. Pokažimo im da sutra ima smisla, da se sutra može živjeti, da sutra može biti bolje nego što je danas. To se može dogoditi ako svatko od nas prihvati dio svoje odgovornosti. Zato vas sve pozivam na tu odgovornost za naše danas i za naše sutra. Čovjek mora ponekad biti zabrinut, ali ne smije izgubiti smisao svoga života zabrinutošću, ne smije izgubiti osjećaj za svoje dijete i ne smije izgubiti sebe u ovoj životnoj borbi. Neka se obitelj vrati sebi, svome dostojanstvu, svojoj ulozi i svome smislu«, naglasio je u propovijedi župnik Pekačević.

Na velikoj uskrsnoj svijeći zapaljene su male svijeće koje su roditelji predali svojoj djeci. Potom je slijedila pričest, a na licu svakog djeteta mogla se vidjeti radost. Među tridesetero djece bile su i dvije gluhonijeme djevojčice, ali one su čule srcem, kako je rekao župnik Pekačević.

Djeca su u molitvi vjernika rekla ono što samo njihova malena srca mogu poželjeti: bolje ocjene, zdravlje učitelja i roditelja, kao i da sami budu bolji prema roditeljima i prijateljima. Župnik je na koncu zahvalio svima koji su djecu pripremali za prvu pričest, a osobito katehisticama. Nakon svete mise za roditelje i djecu je priređen domjenak.

Z. G.

Otac Anđelko u Remetama

SOMBOR – U prošlu nedjelju, 25. svibnja, vjernici su se nakon Tijelovske procesije oprostili od priora karmelićanskog samostana u Somboru o. *Anđelka Jožića*. On je zbog bolesti po odredbi oca provincijala premješten u karmelićanski samostan u Remetama (Zagreb), a dužnost priora karmelićanskog samostana u Somboru preuzeo je o. *Bernard Vizmeg*. I mladomisnik o. *Zlatko Pletikosić* u kolovozu odlazi vršiti službu u novi karmelićanski samostan u Buškom Blatu (BiH). Otac Anđelko Jožić je u Somboru boravio pune tri godine i, kako je rekao, držao se riječi svetog Pavla: »Što od Gospodina primih, to predadoh i navijestih vama.« On je zahvalio prij

svoga dragom Bogu, svojim bliskim suradnicima, kao i gradonačelniku Sombora *Jovanu Slavkoviću*, koji je uvijek bio privržen samostanu i narodu. Na koncu je o. Anđelko zahvalio cijeloj zajednici, trećem redu, hodočasnici koji su s njim putovali u Međugorje, čitačima i svim vjernicima. Pozvao je vjernike i braću da mu oprostite ako je nešto zbog svoje ljudske slabosti loše učinio, a i on je svima oprostio, napomenuvši kako će i dalje svoje vjernike iz Sombora nositi u srcu i preporučivati dragom Bogu u svojim molitvama. Zamolio je vjernike da mole za njega i završio riječima: »Sve vas ljubim i Bog vas blagoslovio.«

Z. G.

Neraskidive veze

Na blagdan Blažene Djevice Marije Pomoćnice, 24. svibnja, Zemun na poseban način slavi Zemunsku Gospu, pomoćnicu i zagovornicu Zemuna i vjernika koji žive u njemu. Tom prigodom zemunski dekan *Jozo Duspára* uputio je srdačan poziv uvaženim gostima da svojom nazočnošću uveličaju ovaj dan. Među njima su bili – don *Matej Palić*, župnik iz Janjeva, preč. *Stjepan Klaić*, župnik iz Indije, vlč. *Petar Tašev*, župnik iz Beograda. Ovom prigodom nazočan je bio uvažen predstavnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Beogradu i zamjenik veleposlanika *Branimir Lončar*. Prigodnom propovijedi, u kojoj je predstavio Janjevo, mjesto iz koga dolazi, don *Matej Palić* je uzvisio svečanost mise. Govorio je o tome kako čovjek, koliko god su teška vremena, ne treba lako odustati i zaboraviti da su Isus i Njegova Majka uvijek uz njega. Kao potvrdu ovih riječi naveo je činjenicu da se Janjevo nalazi na Kosovu i da usprkos tome život u njemu teče jednim, koliko je to moguće, normalnim tijekom. Župljani Zemuna su također u više navrata dokazali da se čvrsto uzdaju u zaštitu njihove Pomoćnice, kojoj na današnji dan posebno upućuju svoje molitve. U prepunoj crkvi, koja je posvećena Uznesenju Blažene Djevice Marije, na licima svih prisutnih vjernika mogao se veoma jasno primijetiti ponos što svi imaju zajedničku Majku. Svemu ovome je na poseban način svoj doprinos dao i združeni crkveni zbor Zemuna. Na samom kraju euharistijskog slavlja na čast Zemunske Gospe, domaćin – mons. *Jozo Duspára* sa zadovoljstvom je pozvao uvažene goste i sve nazočne vjernike da uz razgovor zaokruže ovaj dan posvećen zaštitnici ovoga grada, s kojom su svi prisutni na različite načine neraskidivo povezani.

Danijela Lukinović

Planinarski maraton na Fruškoj gori

Planinarski maraton, trideset i prvi po redu, održan je na Fruškoj gori 10. i 11. svibnja. Ova vojvodanska planina ugostila je tada preko 10.000 osoba svih starosnih dobi i kondicijskih sposobnosti. Kako je istaknuto prije početka maratona na svečanom otvorenju, maraton nije bio natjecateljskog karaktera nego se svatko nadmetao sam sa sobom i planinom, a pobjednik je bio svatko, tko je svojom stazom stigao do cilja. Na sudionicima je bilo da, ovisno o kondiciji i zdravstvenom stanju, izaberu jednu od 12 obilježenih staza. Na najkraćoj stazi – »Stazi radosti i zadovoljstva« – dužoj 3,5 kilometra, sudjelovala su samo djeca predškolskog uzrasta, dok su odrasli pješaćili od 17 do čak 103 km. Za divljenje su svakako najspremniji, koji su se odvažili i prešli ultramaraton od 103 kilometara. Među 200 sudionika ultramaratona bilo je i desetak dama.

Mi »malo manje« spremni obišli smo mali maraton od 33 kilometra, koji bih svakom preporučila. Ova se staza laganom šetnjom pređe za oko 8 sati, a organizirana odmorišta postoje na svakom četvrtom-petom kilometru. Ugodno iznenađenje nas je čekalo nakon dvadeset i prvog, jedva pređenog kilometra, na koti broj 20 na Brankovcu. Tamo su članovi planinarskog društva »Poštar« maratoncima dijelili grah, voće, sok, čaj i vodu koji su svima dobro došli. Čuli smo kako su i na drugim stazama na nekima od odmarališta pripremane slične ugone, ali sigurno je ovo bila staza prave radosti i zadovoljstva. S bolovima u nogama i mišićima svi smo uspješno završili maraton u nadi da ćemo još godinama biti pravi planinari.

Marija Mandić

Ugodan razgovor s djecom u Tavankutu

Čajanka s pjesnicima

Čajanka s pjesnicima održana je prošloga petka po drugi puta u knjižnici Osnovne škole »Matija Gubec« u Tavankutu. Svoje knjige pjesama djeci su predstavili pjesnici: Tomislav Žigmanov, Mirko Kopunović i Vojislav Sekelj. Autori su pokušali čitajući svoje pjesme, te uz ugodan razgovor s djecom, približiti djeci poeziju.

Nakon uvodne riječi ravnateljice škole Stanislave Stantić-Prčić djeca su se poslužila čajem i keksom i u opuštenoj atmosferi slušala što im to pjesnici pjesmama žele reći.

Prvi se djeci predstavio pjesnik i prozaist Vojislav Sekelj, pročitavši pjesmu o Tavankutu, izdanu u njegovoj knjizi poezije »Rič fali«. Naglasio je kako je knjiga izdana uz potporu slikara Ivana Balaževića, rođenog Tavankučanina, koji je i ilustrirao knjigu. Nakon nekoliko pročitanih pjesama i humorističnih komentara, uspio je nasmijati sve nazočne. »Nakon dvadeset godina Vojo je prvi pokušao na ikavici iskazati svoja osjećanja u knjizi 'Rič fali'. On je svijet u kojem živi pretočio u pjesme, te tako i mene potaknuo da pišem na ikavici«, istaknuo je Tomislav Žigmanov, autor knjige pjesama na ikavici »Bunjevački bluz«.

Potom je svoju knjigu pjesama »U iskrama nade«, izdanu prošle godine, predstavio pjesnik Mirko Kopunović, napomenuvši da voli doći u Tavankut, jer se dobro osjeća u društvu njegovih mještana. Također je pročitao nekoliko svojih pjesama, a na pitanje djece, u čemu

nalazi inspiraciju, rekao je kako se nadahnuće za pisanje pjesama može pronaći u svemu što nas okružuje, samo to treba znati prepoznati i iskazati.

U knjižnici OŠ »Matija Gubec«: Tomislav Žigmanov, Mirko Kopunović i Vojislav Sekelj

Knjigu poezije na ikavici »Bunjevački bluz« predstavio je njezin autor Tomislav Žigmanov, prisjećajući se svog djetinjstva i škole, koju je pohađao u Tavankutu. Djecu je nastojao ohrabriti pisati pjesme i ponositi se svojim jezikom i kulturom. »Nosim u svom srcu ono što je u Tavankutu najvrijednije – svijet koji se borio,

tugovao, znao se radovati i još uvijek zna, nosim naše njive, salaše, baču i nanu, i našu ikavicu. Dosta sam toga ponio i nastojim to prikazati u svojim pjesmama«, kazao je Žigmanov.

Uslijedio je razgovor s djecom, čiju su znatnu želju glede pjesništva zadovoljili iskreni odgovori nazočnih pjesnika. Nekoliko knjiga triju autora poklonjene su školi, a ravnateljica škole Stanislava Stantić-Prčić uzvratila je također

prigodnim darovima, izrazivši želju da djeca počnu pisati pjesme, te dodala kako bi bilo lijepo ponovno družiti se s nazočnim pjesnicima na jednoj od čajanki koje slijede.

Marija Matković

Branka Dulić sudjelovala na međunarodnoj smotri u Italiji

»Dame sa šeširima« u Firenzi

Subotička umjetnica u tehnici slame Branka Dulić sudjelovala je na Međunarodnoj smotri majstora umjetnosti, obrta i atelijera, koja je sredinom mjeseca održana u talijanskoj prijestolnici renesansne umjetnosti Firenzi. Na smotri je sudjelovala kao članica francuske asocijacije L'Atrema, koja okuplja umjetnike u tehnici slame, a čiji su članovi ove godine bili počasni gosti. Dulićeva se u izložbenom paviljonu smještenom u predivnoj Palači Corsini iz 17. stoljeća predstavila svojim prepoznatljivim slikama iz serije »Dame sa šeširima«.

»Tema ovogodišnjeg skupa bila je – kako kod mladih potači interesiranje za tradicionalne umjetnosti i obrte. Uspostavila sam značajne kontakte, budući da je na smotri bilo ljudi iz cijeloga svijeta«, kaže Branka Dulić, ističući da je u

Branka Dulić i Lison de Caunnes predsjednica Asocijacije L'Atrema

listopadu očekuje sudjelovanje na skupnoj izložbi članova asocijacije L'Atrema u Parizu.

Inače, smotra je održana pod pokroviteljstvom predsjednika Republike Italije, talijanskog Ministarstva kulture, Zaklade Corsini, prestižnih aukcijskih kuća Sotheby i Christiés, te velikih akcionara iz New Yorka.

Branka Dulić se umjetnošću u tehnici slame bavi od 1999. godine. Prva znanja iz ove oblasti stjecala je u slamarskoj sekciji HKPD »Matija Gubec« u Tavankutu. Dosad je izlagala na više skupnih i samostalnih izložbi u zemlji i inozemstvu (Mađarska, Hrvatska, SAD, Francuska). Prepoznatljiva je po novim načinima izražavanja, koje uvodi u ovu tradicionalnu tehniku.

D. B. P.

Nagrade hrvatskim predstavama u Subotici

Na 15. međunarodnom festivalu kazališta za djecu »Subotica 2008«, koji je u završen u subotu, nagrade su, među ostalim, dodijeljene i kazalištima, glumcima te autorima iz Hrvatske. Specijalna diploma za očuvanje i njegovanje klasike u kazalištu lutaka dodijeljena je Gradskom kazalištu lutaka iz Rijeke, koje je gostovalo s predstavom »Šuma Striborovak«. Jedna od

ukupno sedam ravnopravnih nagrada za glumačko/animatorsko majstorstvo otišla je u ruke *Peri Juričiću* za ulogu Grižule u predstavi »Plakir« *Marina Držića*, u izvođenju Zagrebačkog kazališta lutaka, dok je nagrada za najbolju originalnu glazbu dodijeljena *Đeli Jusiću* za glazbu u istoj predstavi.

Na festivalu je u natjecateljskoj konkurenciji prikazana 21 predstava. Peteročlanim žirijem predsjedao je doajen kazališnog stvaralaštva za djecu – dr. *Henrik Jurkovski* iz Poljske.

Premijerno prikazan novi Brešanov film

Novi film *Vinka Brešana* »Nije kraj« premijerno je prikazan u Zagrebu, piše HRT. Producenti su zagrebački Interfilm, Hrvatska radiotelevizija te beogradski Vans.

Film je, inače, hrvatsko-srpska koprodukcija. U ovoj crnohumornoj ljubavnoj priči, čija se radnja odigrava na relaciji Zagreb-Beograd, uloge tumače hrvatski i srpski glumci:

Ivan Herceg, Nada Šargin, Predrag Vušović, Dražen Kuehn, Damir Orlić, Leon Lučev, Mladen Vulić, Voja Brajović, Ingeborg Appelt, Linda Begonja, Marko Živić, Žarko Potočnjak, Mila Elegović, Ana Begić i drugi.

Dramski odjel nagrađen na »Dadrasu«

Dramski odjel HKC »Bunjevačko kolo« iz Subotice sudjelovao je na kazališnom festivalu »Dadras« (Dani dramskog stvaralaštva), koji je u Subotici tijekom vikenda ugostio predstave iz zemlje i okruženja. Glumačka skupina iz »Kola« izvela je svoju najnoviju predstavu »Ljubavno pismo« *Koste Trifkovića*, u režiji *Ninoslava Šćepanovića*, kojemu je dodijeljena festivalska nagrada za scenografiju i kostimografiju u spomenutoj predstavi.

Organizatori festivala su AKUD »Ivo Lola Ribar« i Dramski studio Deux ex machina.

Zajednička priredba Hrvata i Srba u Beogradu

Zajednica Hrvata Beograda »Tin Ujević« i Srpsko kulturno društvo »Prosvjeta« iz Zagreba, potpomognuti od Hrišćanskog Kulturnog Centra, pripremaju zajedničku priredbu, koja će se održati u nedjelju 1. lipnja u dvorani Studentskog kulturnog centra u Beogradu. Na priredbi će se predstaviti kulturna zajednica Hrvata iz Beograda, te kulturna zajednica Srba iz Zagreba, na način, da svaka zajednica izvede vlastiti program u trajanju od po 40 minuta. Ovo će biti drugi ovakav susret za protekle dvije godine, sa namjerom i željom da preraste u tradicionalnu manifestaciju. Na osnovu prijašnjeg susreta, sigurni smo da će ovo događanje imati snažan odjek kako u Beogradu i Srbiji, tako i u Hrvatskoj, te na neposredan način utjecati na poboljšanje položaja naših zajednica i etničkih skupina, najavljuju organizatori. Program počinje u 20 sati.

Delegacija subotičkog Historijskog arhiva u Osijeku

Tročlana delegacija subotičkog Historijskog arhiva posjetila je u ponedjeljak, 26. svibnja, Državni arhiv Osijek. U okviru »Tjedna arhiva« oni su bili nazočni međunarodnom okruglom stolu i otvaranju izložbe pod istim nazivom »Povijest turizma Osiječko-baranjske županije«, koji su bili organizirani u Ugostiteljskoj školi. Ravnatelj subotičkog arhiva prof. *Stevan Mačković* imao je izlaganje o povijesti i razvoju turizma na Paliću. Nazočne su bile i delegacije arhiva iz Tuzle i Pečuha, što govori u prilog nastavku suradnje između ovih arhivskih ustanova, u četverokutu Osijek-Subotica-Pečuh-Tuzla. Dogovoreno je i da subotički arhiv bude domaćin sličnog sastanka arhivista 2009., a arhiv u Pečuhu iduće, 2010. godine.

Josipa Lisac u Novom Sadu

U okviru festivala »Novi Sad s ljubavlju«, u subotu 31. svibnja na Trgu slobode nastupit će čuvena hrvatska pjevačica *Josipa Lisac*. Njezin je nastup zakazan za 22 sata, a prije nje nastupit će novosadski bend *Mila Copezo* te ženska skupina *Beauty Queens* iz Beograda.

Predstavljanje »Leksikona« u Pečuhu

»Leksikon podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca« bit će predstavljen u Pečuhu, u organizaciji tamošnjeg ogranka Matice hrvatske. Književna tribina će se održati u Hrvatskom klubu Augusta Šenoe (ul. Esze Tamás br. 3.) u srijedu, 4. lipnja, s početkom u 17 sati. Sudjeluju: *Slaven Bačić*, glavni urednik, *Tomislav Žigmanov*, izvršni urednik i *Živko Mandić*, suradnik Leksikona. Tribinu vodi *Stjepan Blažetin*.

Predstavljanje se održava uz materijalnu potporu Zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj i Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu

KUD »Idijoti« slavili u Zrenjaninu

Pulski pankeri KUD Idijoti održali su u subotu, 24. svibnja, u Kazališnom klubu »Zeleno zvono« u Zrenjaninu slavljenički koncert povodom drugog uzastopnog proglašenja njihovog nastupa 2007. za najbolji koncert u tom klubu, piše Seecult.org. Treći nastup KUD Idijota u Zrenjaninu okupio je njihove mnogobrojne fanove.

U Zagrebu održan Okrugli stol posvećen Milovanu Mikoviću

Četiri desetljeća književnog stvaralaštva

O literarnom opusu i uređivačkom radu subotičkog književnika govorili su: dr. Sanja Vulić, mr. Đuro Vidmarović, Naco Zelić, Jasna Ivančić i studentica Jelena Gazivoda

Piše: Zlatko Žužić

Sudionici Okruglog stola: Jelena Gazivoda, mr. Đuro Vidmarović, dr. Sanja Vulić, Milovan Miković, Jasna Ivančić i Naco Zelić

Hrvatska matica iseljenika i Udruga za potporu bačkim Hrvatima obilježili su Okruglim stolom 21. svibnja u Zagrebu 40 godina rada Milovana Mikovića – hrvatskog pjesnika, prozaista, kritičara, esejista, urednika, prevoditelja (s mađarskog i njemačkog), TV scenarista, publicista i novinara iz Subotice.

Milovan Miković

Okrugli stol o Milovanu Mikoviću vodila je voditeljica Nakladničkog odjela HMI *Vesna Kukavica*, stihove je kazivala studentica *Marija Jaramazović*, a svojim izlaganjima o ovom autoru, bez koga je današnji kulturni život Hrvata u Bačkoj, osobito u gradu Subotici, teško zamisliv, sudjelovali su: dr. *Sanja Vulić*, mr. *Đuro Vidmarović*, *Naco Zelić*, *Jasna Ivančić* i studentica *Jelena Gazivoda*.

PRVI STIHОВИ: Dr. Sanja Vulić, docentica na Hrvatskim studijama Sveučilišta u Zagrebu, upoznala je posjetitelje Okruglog stola s počecima 40-godišnjeg književnog rada »slavljenika« Milovana Mikovića, spomenuvši kako je ovaj član Društva hrvatskih književnika i Društva književnika Vojvodine rođen 17. srpnja 1947. u Subotici, a prvi javni nastup, koji je u sebi sadržavao literarnu sastavnicu i koji je bio naslovljen

»Stih i boja«, bio mu je u rodnom gradu, u Gradskoj kući, u siječnju 1965. godine, što zapravo znači da je počeo vrlo rano, sa svojih 17 godina. Prije 40 godina, kao dvadesetogodišnjak, objavio je prve pjesme u književnom časopisu »Rukovet«, a isto je toliko godina aktivan i kao novinar, književni kritičar i urednik. Stalni je vanjski suradnik Radija Subotice od osnutka te radijske postaje na kojoj je, među inim, bio spiker, novinar i urednik, a gotovo je punih 12 godina uređivao književni časopis »Rukovet«, pod čijim su uredništvom tiskana 74 broja toga časopisa, od toga čak 18 temata. Desetak godina kasnije postao je glavni i odgovorni urednik tjednika »Subotničke novine«, a od 2000. godine svoj puni doprinos daje i uredničkoj koncepciji časopisa subotičkog ogranka Matice hrvatske »Klasje naših ravni«. »Od rujna 2005. urednik je Nakladničke djelatnosti NIU 'Hrvatska riječ', koja objavljuje knjige takvom brzinom da je tu nakladničku djelatnost zaista teško kvalitetno pratiti. U te tri godine postojanja nakladničke djelatnosti izašlo je ukupno 25 knjiga, uključujući i ponovljena izdanja«, rekla je dr. Sanja Vulić.

KNJIŽEVNI OPUS: O Mikovićevom književnom opusu govorila je *Jasna Ivančić*, viša leksikografinja Leksikografskog zavoda Miroslav Krleža u Zagrebu, ustvrdivši, kako je Milovan Miković svojim 40-godišnjim stvaralaštvom uspio pjesnički duh ukro-

Odgovor nas pisaca na sve ono što nas okružuje

Na kraju Okruglog stola organiziranog u povodu njegovog jubileja Milovan Miković se zahvalio svima na krasnim riječima koje su izgovorene za njegovo stvaralaštvo. »Zahvaljujem vam u prvom redu zbog mene, ali puno više zbog ljudi za koje to svi radimo, zbog kojih i ja pišem, i zbog kojih vi govorite o onome što ja pišem. Naše su knjige ujedno i odgovor nas pisaca na sve ono što nas okružuje, a Hrvati u tim krajevima odakle ja dolazim obitavaju još od 1241. godine, to je podatak za koji postoje pisani tragovi, a vjerojatno su i ranije bili tamo«, rekao je Miković i dodao, kako je njegov posao, kao i posao njegovih kolega, koji se bave književnim radom, ostaviti što više književnih tragova zabilježenih na svim jezicima na kojima su stvarali, na srpskom i na hrvatskom, ali i da to što rade ima jasan hrvatski predznak.

Upoznavanje sudionika Okruglog stola s radom »slavljenika«:
dr. Sanja Vulić i Milovan Miković

titi respektabilnom produkcijom raspoređenom u sedam pjesničkih zbirki, od kojih je jedna, »Avaške godine«, doživjela čak pet izdanja – što jasno govori da je pred nama jasna, izgrađena i potvrđena pjesnička osobnost. »Miković je 1989. godine, u zreloj dobi, kao 42-godišnjak, tiskao prvu pjesničku zbirku 'Ispitivanje izdaje', koja je dvije godine kasnije doživjela i svoje mađarsko izdanje. Potom su uslijedile zbirke koje su se pojavljivale tempom oslikane lepeze: 'Iza ne' (1990.), 'Avaške godine' (1991., 1992., 1993. i 2005.), 'Metěž' (1992.), 'Praznina' (1993.), 'Koreni stvari' (1996.)

i zadnja 'Slušaj: zemlja, riječi' (2007.)«, nabrojila je Mikovićeva pjesnička izdanja Jasna Ivančić i dodala, kako je duboko ukorijenjen u svoju rodnu grudu Milovan Miković primao poticaje iz susjednih kultura – mađarske i srpske, ali i iz matičnog hrvatskog kulturnog kruga, da bi u konačnici ostao svoj ne zazirući od vlastitih korijena.

VELIKI DOPRINOS: Dopredsjednik Udruga za potporu bačkim Hrvatima Naco Zelić u svom je izlaganju posebno naglasio Mikovićev veliki doprinos povijesti književnosti bačkih Hrvata, ustvrdivši kako je pisana hrvatska riječ u Bačkoj nazočna i živa preko

300 godina, a do naših je dana objavljeno negdje preko tisuću naslova. »U ovih zadnjih desetak godina dobili smo negdje oko 180 knjiga, i upravo je nevjerovatno kako jedna tako mala sredina može biti tako plodonosna«, rekao je Naco Zelić, a zatim je istaknuo povijesnu dimenziju Mikovićevog djelovanja koji je tijekom 40 godina svoga rada pisao i o brojnim književno-povijesnim temama. »Miković se već na samom početku počeo zanimati i za književno stvaralaštvo bačkih Hrvata kroz povijest, a eseje, studije i članke objavljivao je u svojim knjigama – 'Grad je reč', 'Život i smrt u gradu', 'Iznad žita nebo' te u časopisima 'Rukovet' i 'Klasje naših ravni'. U tim brojnim esejima i studijama Miković propituje što uistinu predstavlja književnost bačkih Hrvata u razmjerima matične hrvatske književnosti, a kao odgovor na ovo postavljeno pitanje napisao je kako ćemo se stvarnom odgovoru približiti sagledamo li u kojoj mjeri se znalci iz matične književnosti bave bačkim hrvatskim piscima i njihovim književnim pismom«, rekao je Naco Zelić i zaključio kako je Miković, upravo iz želje da znalcima iz matične književnosti uprisutni književnost bačkih Hrvata, posebnu pozornost posvećivao književnim ostvarenjima Hrvata u Bačkoj, ustrajno

istraživao i pisao o brojnim bačkim piscima i njihovim djelima.
BAŠTINIK STALNE BORBE: Poznati istraživač autohtonih hrvatskih manjina mr. Đuro Vidmarović u svom je izlaganju ustvrdio kako je četiri desetljeća stvaralaštva Milovana Mikovića značajna činjenica, ne samo u životu tog književnika – nego i u književnosti naroda i sredine u kojoj autor živi. Zato taj rad ne treba promatrati »zagrebačkim očima«, odnosno izvan životne sredine u kojoj autor živi i stvara, i koja nije jednaka onoj u Zagrebu i u Hrvatskoj. »Milovan Miković je baštinik stalne borbe bunjevačko-hrvatskog puka protiv asimilacijskih nastaja, koji nikada nisu prestajali – bilo od strane miteuropskih Mađara, Austrijanaca, ili Srba, i ta činjenica sudbinski i sudbonosno određuje Mikovićev književni rad. On osobno baštini povijest kroz koju su Hrvati – Bunjevci neprestano gubili svoju demografsku supstanciju, a poglavito etničku elitu. Bez obzira kako se kroz povijest te brojne države zvale, kojeg su mentaliteta i oblika bile, sve su one, glede Mikovića, imale konstantu da su u njima Hrvati bili nacionalna manjina, i da je trajni proces bio odnarođivanje, rashvaćivanje, bilo kroz 'mađarizaciju' ili 'srbizaciju', s podvarijantama 'jugoslavizacijom' i, u najnovije doba, 'bunjevacizacijom'«, rekao je mr. Vidmarović i spomenuo dvije bitne odrednice Mikovićevog književnog rada. »Prva je traženje novih književnih izraza i vraćanje onom vječnom u književnosti – etici, estetici i logici, a druga je odrednica neprestana borba za jezik. Miković je duboko svjestan činjenice kako se gubljenjem jezika gubi i identitet, odnosno da je jezik bitna identifikacijska odrednica svakog naroda te da je književnost hrvatskih manjina istodobno izraz duha hrvatskog naroda, onog matičnog kojemu pripada, ali istodobno i sraz manjinskog položaja prema većinskom okruženju, pa i prema matici«, zaključio je mr. Đuro Vidmarović.

O Mikovićevu esejističkom radu koji je djelomično sabran u do sada tiskane tri knjige govorila je studentica Hrvatskih studija Jelena Gazivoda, ukazujući na njihov prinos razumijevanju književnih i društvenih prilika među Hrvatima u Subotici, Bačkoj i Podunavlju.

Stihove Milovana Mikovića kazivala je zagrebačka studentica podrijetlom iz Subotice Marija Jaramazović

Krešimir Pintarić, »U tvom zagrljaju zaboravljam svako pretrpljeno zlo«, Profil, Zagreb, 2008.

Ljubav kao trajna inspiracija

Knjiga je pogodna za situacije u kojima se ne zahtijeva veliki umni napor i ne traži uporabu olovke kojom bi se mogao zabilježiti poneki citat što bi poslije mogao poslužiti kao dokaz naše načitanosti. Zapamtiti se može jedino poneki jednostavni kuharski savjet kojih ima podosta jer su kuhinja, mjesto pred televizorom i tek ponekad bračna ložnica, mjesta na kojem se vole naši junaci

Piše: Đurđica Stuhlreiter

Uvijek kada na polici knjigazare ugledam novu knjigu ponašam se poput djeteta u trgovini slatkiša. Raskoš tih naslova zaslijepi me obećanjima i ne znam koji bi dohvatila prije. Znam da ih želim sve pa očarana mirisom knjige, tim najjačim omamljujućim sredstvom, izgubim svaki kriterij. Kako se ipak ne mogu uvijek vraćati kući s naramkom knjiga, teška srca krug izbora sužavam na one najnovije, sigurna kako će bjelina njihova papira i čarolija slova sve drugo staviti u drugi plan.

Upravo tako ovih mi je dana privukla pozornost i najnovija knjiga *Krešimira Pintarića*. Nekoliko je razloga zašto je baš ona, prije ostalih što čekahu svoj red za čitanje, dobila pravo prioriteta. Knjiga ima podugačak naslov – »U tvom zagrljaju zaboravljam svako pretrpljeno zlo« – što je već dovoljno za prvi iskorak između svih ostalih »običnih« naslova. Kada se pročita takav naslov, naslovnica nastavlja dalje uvjeravati kako je baš ta knjiga kao stvorena za čitanje. Dvoje mladih i zaljubljenih, ne odveć glamuroznih, učine mi se dobrim znakom. Naslov me pokolebao, miriši na sapun i ine umotvorine tipa televizijskih serija, ali likovi djeluju nekako obično, prizemljeno i obećavajuće. Jest da na naslovnici stoji i da je to »love story na hrvatski način«, ali opet, prema onome što vidim, zaključujem kako to nije znak opasnosti, nego više blago upozorenje. Možda je knjiga i edukativna pa će nas podučiti onome što još nismo znali – kako to izgleda ljubav na naš domaći način.

TOLIKO LJUBAVI: Sljedeći je korak u upoznavanju s knjigom površno listanje stranica, čitanje pokojeg retka i traženja bilješke o piscu. Čini mi se pristojnim saznati s kim razgovaram, u čiji svijet ulazim i o čijoj ću to ljubavi slušati. U ovoj knjizi, nažalost, ni traga ni glasa o tomu. Prebirem po

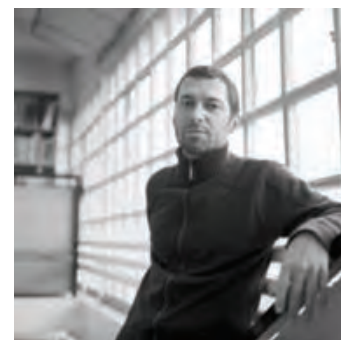
čitateljskom iskustvu te mi zazvoni kako je riječ o autoru rođenom u Osijeku pa i naslov jedne njegove knjige koju sam već čitala. I ona je govorila o ljubavi (tu mi se već javi prvo zrnice sumnje jesam li se ovoga puta odlučila za pravu knjigu), štoviše, tvrdila kako je ljubav sve. Sjetim se odmah i pjesme poljske spisateljice o sretnim ljubavima koja je nekako išla uz tu knjigu pa mi se blago zavrti u glavi od toliko ljubavi.

No, ipak, nadajući se kako sve ovo ne znači ništa, listam dalje. Na početku knjige stoji naslov »umjesto predgovora«, na kraju »umjesto pogovora« – prostor između toga tkivo je kojem moram dati priliku. Prije čitanja okrećem još i drugi dio omotnice, a tamo nala-

zim potvrdu kako je doista riječ o autoru koji nam je podario naslov »Ljubav je sve«. Nekako se ne mogu sjetiti većeg dojma koji je ta knjiga ostavila na mene, ali ovdje lijepo piše da je tim romanom Krešimir Pintarić »izborio osebujno mjesto na hrvatskoj književnoj sceni – mjesto pisca koji o ljubavi kao osjećaju koji skuplja raspršeni smisao piše bez zadržke, sumnje, ironije...«.

Nadalje, u popratnom tekstu, dobivamo razloge za čitanje i ovog ljubavnog promišljanja.

»Njih dvoje, njegovi zaljubljeni protagonisti, nekoliko su godina stariji i umorniji, možda su i nešto čangrizaviji. Njihove su prepirke češće, ali one ih ne udaljavaju. Prije će biti da ih još više zbližuju,

Krešimir Pintarić

proširuju njihov odnos i stvaraju nekakve čudesne situacije na kojima se ziba njihov odnos.«

LAKO ŠTIVO: Nakon svih ovih podataka valjalo je prionuti na čitanje. Blaga nevjerica u dobar izbor koja je pratila prijašnje korake, sa svakom se stranicom samo povećavala. Istina, knjiga se svladava lako i bez većeg napora pa je zgodna za čitanje u vlaku ili autobusu, prigodom čekanja u redu bilo koje vrste ili uz kavu za vrijeme stanke. Pogodna je za situacije u kojima se ne zahtijeva veliki umni napor i ne traži uporabu olovke kojom bi se mogao zabilježiti poneki citat što bi poslije mogao poslužiti kao dokaz naše načitanosti. Zapamtiti se može jedino poneki jednostavni kuharski savjet kojih ima podosta jer su kuhinja, mjesto pred televizorom i tek ponekad bračna ložnica, mjesta na kojem se vole naši junaci.

Nakon što sam pročitala knjigu još sam se jednom vratila tekstu s omotnice. Pokušavam ipak pronaći nešto uvjerljivo zbog čega se ova knjiga čita. Možda je to tvrdnja kako »njih dvoje i dalje nemaju nikakvih ambicija osim jedno drugo, ništa ih drugo ne uznemiruje i ne zaokuplja, oni žive da bi bili zajedno«. Ono što mi ostaje nakon pročitane knjige jest pitanje kakvi će biti ti junaci u sljedećem uratku, jer čini se da je Krešimir Pintarić u ljubavi pronašao svoju trajnu inspiraciju.

Jezični savjetnik

Lično ili osobno?

Piše: Miranda Glavaš-Kul

U hrvatskome se jeziku riječi lično i osobno često navode i rabe kao sinonimi iako one to nisu. Lice je dio čovjekove glave, a riječju osoba označujemo osobine čovjeka kao pojedinca. Riječi lice često se daje još jedno značenje, a to je ličnost. Iako se od devedesetih godina riječ ličnost u hrvatskome jeziku zamjenjuje riječju osobnost ili osoba, moramo napomenuti da ličnost nije isto što i osobnost.

Riječ ličnost rabit ćemo kada želimo istaknuti kojega važnog pojedinca, dakle ova se riječ rabi kada želimo označiti osobu koja je intelektualno, moralno izgrađena ili je ugledna, utjecajna i poznata. Stoga možemo reći da je netko bio jaka ili slaba povijesna, športska, javna ličnost. Riječ ličnost ima u sebi i stilsku vrijednost i izražajnost jer je »popularna ličnost« popularnija od »popularne osobe«.

Pravilno je:

Papa Ivan Pavao II. snažna je povijesna ličnost koja je obilježila 20. st.

Ili:

Josip je Broz bio najistaknutija i najglasovitija ličnost bivše države.

Riječ osobnost odnosi se na cjelokupnost osobina neke osobe. Stoga treba reći:

Osobna pogriješka, a ne lična greška.

Osobna ocjena, a ne lična ocena.

Osobno sam se uvjerio, a ne lično sam se uverio.

Osobne zamjenice, a ne lične zamenice

Glagolske osobe, a ne glagolska lica.

Iz navedenih primjera možemo vidjeti da su riječi lice, ličnost, osoba i osobnost u uporabi u hrvatskome jeziku te samo treba znati kada koju od njih valja rabiti.

Povijest hrvatskog jezika

Purističko razdoblje

Treće razdoblje, koje traje od travnja 1941. do svibnja 1945. godine, najpurističnije je razdoblje u povijesti hrvatskoga jezika, a započelo je proglašenjem Nezavisne Države Hrvatske 1941. godine. Osnovan je Hrvatski državni ured za jezik čiji je osnovni zadatak bio brinuti o pravilnosti i jezičnoj čistoći. Kako su dotad u hrvatski jezik prodrle mnoge nehrvatske, posebice srpske, riječi pod utjecajem vukovaca, nastojalo se te riječi zamijeniti hrvatskima.

KORIENSKI PRAVOPIS: Tijekom II. svjetskog rata unose se značajne promjene u hrvatski jezik. Na snazi su dva pravopisa, *Brozov*, ali je vraćen i *Boranićev*. Uvodi se tzv. »korienski« pravopis. Već u kolovozu 1941. izdana

je »Zakonska odredba o hrvatskom jeziku, njegovoj čistoći i pravopisu«. U njoj se, između ostaloga navodi: »Hrvatski je pravopis u načelu korienski (etimološki). On pazi na postanak rieči, čuva glavni dio rieči (korien i osnovu) i vezu s drugim riečima, u suglasničkim skupovima ostavlja netaknute neke suglasnike koji se u govoru mienjaju...«. Kao što se vidi iz ove zakonske odredbe refleks staroslavenkoga jata bilježio se kao dvoglasnik »ie« (rieč, mlieko, diete...). Stoga je valjalo pisati: društvo, bolesnik, vrapca, premda se govorilo: društvo, bolesnik, vrapca... Ovakvo se morfonološko načelo dosljedno primjenjuje, i to u tolikoj mjeri koliko se nikada ranije u povijesti hrvatskoga jezika, niti kasnije, do današnjih dana, nije primjenjivalo.

Značajne promjene vidljive su i na leksičkoj razini. U jeziku se stvaraju mnogobrojne kovanice i neologizmi. Sve se posuđenice zamjenjuju hrvatskim riječima. Tako su neke sasvim uobičajene riječi zamjenjene novotvorenicama (munjovoz – tramvaj, brzoglas – telefon). Neke od tih riječi su ostale i ustalile se u hrvatskom jeziku, jedna od takvih riječi je brzoglas (telegram). Riječi munjovoz i brzoglas danas su nam vrlo smiješne i česta su tema različitih viceva i pošalica, no da kasnije nije došlo do nasilne promjene jezika one bi se zadržale i postale uobičajene riječi.

KORIENSKO PISANJE: Hrvatski je državni ured za jezik sastavio 1942. godine privremeni hrvatski pravopis »Koriensko pisanje«, a 1944. godine tiskan je po moronološkim načelima »Hrvatski pravopis«. U školama se rabila *Florschutzova* gramatika »Hrvatska slovnica«, a na fakultetima gramatika *Blaža Jurišića* »Nacrt hrvatske slovnice« (I. Glasovi i oblici u povijesnom razvoju). Ovo je značajno jezikoslovno djelo ostalo nedovršeno, a predstavljalo je početak jedine povijesne gramatike koja je ponovno izdanje doživjela tek 1992. godine.

O hrvatskome jeziku u ovome razdoblju vladala je šutnja duga gotovo pedeset godina. Kako bi se upotpunila predodžba o ovom osebnom i po mnogočemu posebnom razdoblju u razvoju hrvatskoga književnoga jezika, prošloga je mjeseca iz tiska izašla knjiga *Marka Samardžije*, jezikoslovca i redovitoga profesora na Katedri za hrvatski standardni jezik Filozofskoga fakulteta u Zagrebu, »Hrvatski jezik, pravopis i jezična politika u Nezavisnoj Državi Hrvatskoj«.

U subotičkoj katedrali

Proslavljen blagdan Tijelova

Jedan od najvećih darova Božje ljubavi je presveta euharistija. Isus sam kaže kako je On kruh života koji je sišao s neba, i kako će onaj tko jede tijelo njegovo i pije krv njegovu imati život vječni. A onaj tko neće jesti tijela Sina Čovječjeg, neće imati života u sebi. I upravo je tako. Oni koji redovito blaguju tijelo i krv Kristovu, tj. pričešte se, imaju oslonac u Bogu. Oni predaju Bogu svoj rad, svoje patnje i boli, svoje grijeha. I oni tada doživljavaju Isusovu blizinu i njegovo milosrđe i onda više ne mogu ne vjerovati da je Isus živ i da je samo On put, istina i život. Presveta euharistija umnaža milosti, čisti nas od lakih grijeha, daje nam snagu, radost i mir. Blagovanjem euharistije doživljavamo Božju ljubav i dobrotu, jer ostajemo u Isusu i Isus ostaje u nama. Blagdan koji nazivamo Tijelovo svetkovina je Presvetog Tijela i Krvi Kristove. Slavi se u četvrtak po blagdanu Presvetog Trojstva. Tijelovo je jedan od četiri zapovjedna blagdana. Među vjernicima je postao popularan u 13. stoljeću zbog posebnosti svečanih procesija i hodočašća.

Ove godine Katolička je crkva 22. svibnja slavila Tijelovo, blagdan kada se procesijama kroz gradove javno svjedoči vjera.

U subotičkoj katedrali svete Terezije Avilske održano je svečano euharistijsko slavlje, te procesija oko katedrale, uz mnoštvo vjernika i mladih u nošnjama, koji su tom prigodom usredotočili svoju pozornost na presveti oltarski sakrament. Taj su sakrament vjernici uvijek smatrali najsvetijim, jer je Krist nama ostavio

sebe samoga: tijelovo, krv, dušu i božanstvo. Po prvi su puta vjernicima predstavljeni ovogodišnji bandaš i bandašica, koji su središnji likovi u proslavi žetvenih svečanosti Dužijance. Danas oni predstavljaju predvoditeljski par u žetvi. Bandaš »Dužijance 2008.« je *Antun Kuntić*, dok je za ovogodišnju bandašicu izabrana *Jelena Gabrić*. Oboje su iz Župe Marije Majke Crkve iz Aleksandrova iz Subotice.

M. T.

Povijest blagdana

Blagdan Tijelovo uvodi se u Njemačkoj još 1253. godine, a papa Urban IV. uvodi 1264. taj blagdan za cijelu Crkvu. U većim zemljama vjernici već u 14. stoljeću oduševljeno prihvaćaju tijelovsku procesiju u kojoj se presveto nosi u pokaznici. Prva tijelovska procesija dogodila se u Kölnu u razmaku od 1274. i 1279. godine. Inače, štovanje presvetog oltarskog sakramenta razvilo se još u 12. stoljeću. Vjernici su častili Kristovu prisutnost u posvećenoj hostiji. Kršćani onog vremena imali su veliku želju za gledanjem posvećene hostije. Smatrali su da gledanjem posvećene hostije biva isti učinak kao i pričestivanjem. Tako je ta želja za gledanjem presvetog u misi dovela do podizanja posvećene hostije. Svetkovina presvetog tijela i krvi Kristove, svetkovina je sakramenta u kojem nam se na nevjerojatan i neopisiv način daruje Božja ljubav i milosrđe.

Za Katoličku crkvu, svetkovina je u spomen na ustanovljenje euharistije na Veliki četvrtak. Radosni, uskrсни »Aleluja!« prenosi se u naš život na čudesan način. Zahtjeva od nas da uzdignemo svoj pogled prema nebu i da ne dopustimo svakodnevnim brigama da nas začahure jedne prema drugima. Traži od nas da primijetimo koliko lijepoga ima oko nas, koliko vedrine smo sposobni dati jedni drugima, ako se samo malo potrudimo i ne dozvolimo da uvijek ono negativno bude prva i glavna vijest.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Ljubi bližnjega svoga kao sebe samoga

Disanje naše osobe

Dogodilo se da baš danas, Katolička crkva slavi svetkovinu Presvetog Srca Isusova. Veliko je to otajstvo. Ne štuje se jedan dio Isusova tijela – štuje se otajstvo ljubavi. Crkva danas razmišlja o jednoj spasonosnoj logici: logici ljubavi. Zar nije previše stalno o tom govoriti? Nije, dok god čovjek osjeća glad, a osjećat će je dok je živ. Dakle, o ljubavi treba razmišljati, govoriti, jer je ljubav »disanje naše osobe«.

Opis probodenoga boka posljednji je detalj koji je zapisao sv. Ivan govoreći o Isusu Kristu raspetu na križu. Krikom proroka Zaharije: »I gledat će onoga koga su proboli«, završava apostol prikaz Isusove smrti.

GRJESIMA SE RANJAVA SRCE ISUSOVO: Promatrajući ovu potresnu scenu, nije, zapravo, vojnik svojim kopljem probo Isusov bok. Učinio je to čovjek i to svaki pojedinac – grješnik – do konca svijeta. Grijesima se ranjava Isusovo Srce, ali koje je od tada otvoreno za svakog čovjeka. Na čovjeku je obveza gledati Onoga koga su proboli. Što se vidi? Tu, u Isusovu probodenu Srcu, vidimo Srce samoga Boga, koje se nastanilo u tome ljudskom srcu. Vojnikovim probadanjem koplja postalo je jasno da je Srce Božje otvoreno za sve ljude. Srce Isusovo je probodeno, ali ne i ubijeno. Ono kuca i dalje. U njemu se mogu čuti otkucaji Srca Božjega. Ono kuca iz ljubavi prema ljudima posvetnom i spasonosnom ljubavlju koja nadilazi sva ljudska predviđanja i koja se ni s čim ne da usporediti. U Poslanici Rimljanima sv. Pavao piše: »Teško se umire za pravednika, a za dobročinitelja možda bi se tko i usudio umrijeti. Ali Bog pokaza svoju ljubav prema nama time što je Krist, dok smo još bili grješnici, umro za nas«. Ponizio je sama sebe do smrti na križu da sve nas privuče k sebi – otvorenoj rani svoga Srca. Njegova goruća želja bila je da križ donese spasenje svemu stvorenju i ne prestaje u nakani da svakoga privuče k sebi. Sveto pismo iskazuje Kristovu ljubav i skrb neusporedivo veću od one koja se osjeća u međuljudskim odnosima. Budući da rijetko imamo iskustvo tako velike ljubavi, teško je povjerovati da Bog toliko ljubi čovjeka. U Evanđelju se nalazi prispodoba o Dobrom Pastiru čija je ljubav prema izgubljenoj ovcu tako velika da ostavlja ostalih 99 i ide za njom. Traži je sve dotle dok je ne nađe. Može li se to uopće razumjeti? Ostavlja 99 i ide tražiti samo jednu da bi je uzeo na ramena i vođen ljubavlju odnio u ovčinjak. Tako i Krist nastoji oko čovjeka, ne prepuštajući ga brizi drugoga pastira. U njegovoj nazočnosti može se odmoriti, nadajući se da će ga čuvati i braniti od zla. Svatko tko pripada njegovu stadu dobit će ono što mu je potrebno. Začudujuće je promatrati, ne samo otvoreno Spasiteljevo Srce, nego i crpiti blago iz Njegove riznice.

Zar baš svaki naš »posrnuli čovjek« mora biti zgažen? Zar se nije našao baš ni jedan milosrdni Samaritanac koji bi se sagnuo i ranjenika smjestio u gostinjac? Zar su umrli svi dobri pastiri koji ostavljaju 99 pravednika i traže izgubljenog ovca? Dok god kršćanin ne shvati ovu logiku apsurdna ljubavi čiji je jedini put praštanje, a cijena žrtva, neće biti napretka ni u Crkvi, ali ni u društvenoj zajednici. Zato je dobro razmatrati o otajstvu Isusova Srca, ući u sebe i tražiti barem »obrise« toga srca i u našem biću. Ako toga nema, diše li naša osoba kršćanskim duhom ili već odavno zadahom smrti?

OTVORITI SRCE BOGU: Vojnikovo koplje otvorilo je izvor života. Od tada iz njega teku potoci žive vode – Duh Sveti koji oživljava. Taj izliv Duha Svetoga događa se u Isusovu probodenu Srcu. Iz te rane teče ljudskim srcima neizmjereno blago Srca Božjega. Za to je potrebno samo otvoriti svoje srce Bogu. Oštricom grijeha probodeno je Isusovo Srce. Sada on kopljem svoje ljubavi želi otvoriti ljudska srca da ih napuni svojim Duhom, ljubavlju i božanskim životom. Srce Isusovo želi da i u srcima ljudi kuca Božje Srce. U privatnim ukazanjima sv. Margareti Mariji, Isus je zahtijevao zadovoljštinu. O duhu zadovoljštine papa Pio XI. kaže kako on uvijek odigrava najvažniju ulogu u kultu Božanskome Srcu u službenome nauku Crkve. Među različitim smjernicama koje se tiču zadovoljštine Isus navodi sv. pričest na prve petke, primljenu svjesno i s nakanom zadovoljštine. Kao što grijeh udaljava čovjeka od Boga, tako sv. pričest s njime sjedinjuje.

Možda djeluje čudno u našem tjedniku ovako »pobožno razmišljanje«. Međutim, mnogi čitatelji ove rubrike su i vjernici. Nama je, dakle, namijenjeno ovo razmatranje. Činjenica da je iz naše civilizacije nestao pravi pojam ljubavi, a nastanilo se nebrojeno mnoštvo pojmova koji u krajnjoj liniji završavaju u krutom egoizmu, obvezuje Crkvu našega vremena da razmišlja o svojem prvotnom poslanju. Ne zaboravimo, »ako sol obljutavi, čime će se ona osoliti?« Ovih dana je i u našoj zajednici bilo nekoliko događaja, pa i pisanih riječi koje zaleđuju i vjeru, a napose ljubav. Pisani su »vjerničkom rukom«. Začudujuće je kako vjernik koji se pričesćuje može imati toliko cinizma i zlobe prema drugome, tobože, »u ime istine«. Za nas je jedina istina: Ljubi bližnjega svoga kao samoga sebe... Ljubi neprijatelje svoje. Gdje ovdje može naći mjesto osвета, cinizam, srdžba i mržnja? Crkva niti može, niti hoće, a još manje smije odustati od naviještanja logike probodenoga Srca koje samo jedno poručuje: opraštanje. Zar baš svaki naš »posrnuli čovjek« mora biti zgažen? Zar se nije našao baš ni jedan milosrdni Samaritanac koji bi se sagnuo i ranjenika smjestio u gostinjac? Zar su umrli svi dobri pastiri koji ostavljaju 99 pravednika i traže izgubljenog ovca? Dok god kršćanin ne shvati ovu logiku apsurdna ljubavi čiji je jedini put praštanje, a cijena žrtva, neće biti napretka ni u Crkvi, ali ni u društvenoj zajednici. Zato je dobro razmatrati o otajstvu Isusova Srca, ući u sebe i tražiti barem »obrise« toga srca i u našem biću. Ako toga nema, diše li naša osoba kršćanskim duhom ili već odavno zadahom smrti? Srce Isusovo, smiluj se nama!

Kuće su nabijane zemljom iz dvorišta

Materijala koliko hoćeš, a besplatan

*Teže je bilo »osvojiti« plac, nego podići kuću * U Sonti i danas postoji veliki broj kuća nabijača, građenih prije pedesetak godina * Posljednji majstor Josip Vodeničar, ili kako su ga Sončani zvali Jožika Aćimov, sa sobom je u grob odnio i tajne ovoga zanata*

Piše: Ivan Andrašić

Stari Sončani u većini su bili sirotinja. Djece puno, kruha malo, kuće male, ali tople, pune duše. Zemlje baš i nije bilo puno, tek toliko da se jedva prehrane brojne obitelji. Nakon smrti oca, djeca su zemlju dijelila »na paklije« i tako su se ionako sitni posjedi još više usitnjavali. Bila je prava premija naslijediti dio placa u selu, tu se odmah razmišljalo o gradnji kuće. Oni bogatiji, mahom Švabe, gradili su kuće od pečene opeke velikoga formata, a isto tako i malobrojni imućniji Šokci. Sirotinja je pravila kuće od nabijene zemlje.

GRADNJA KUĆE: Materijala koliko hoćeš, a besplatan, majstori nisu bili skupi, trebalo je platiti samo jednoga koji je vodio posao. I oko plaćanja nije bilo problema, ukoliko gazda nije imao novaca,

moglo je i u naturi, žita i kukuruza svakom je trebalo. Sve ostalo radilo se »na mobu«. U Sonti su kuće na ovaj način građene do polovice šezdesetih godina, kad je zakonom propisana gradnja kuća od tvrdih materijala. Posljednji majstor koji je imao opremu za nabijanje kuća bio je sad već davno pokojni Josip Vodeničar, u selu poznatiji kao Jožika Aćimov. Oprema se sastojala od dasaka, odnosno fosni, širine 50 cm, maljeva – rmpoša i štrangi. Materijal za nabijanje zidova – zemlja, kopala se u zadnjem dijelu dvorišta. Majstor bi već spram dimenzija buduće kuće razmjerio i dimenzije jame koja će se kopati, pa ukoliko bi se kasnije pokazalo da je sloj uporabive zemlje pretanak, dalje bi se kopalo u širinu. Za naboj se rabila zemlja iz gornja dva sloja – crnica

i ilovača, sve do pijeska, koji nije bio uporabljiv zbog pojačanoga svojstva osipanja. Temelj buduće kuće, fundament, kopao bi se do 50 cm u dubinu i ukoliko bi gazda imao, slagale su se opeke, između njih usitnjena zemlja kao vezivo, a ukoliko domaćin nije mogao osigurati opeke, fundament se nabijao od zemlje. Svi zidovi, kako noseći, tako i pregradni, nabijali su se »u cugu«, kako bi se izbjeglo kasnije međusobno odvajanje. Daske bi majstor postavljao tako što bi uz fundament na određenoj razdaljini ukopavao rogove, uz njih s unutarnje strane postavljao daske i na taj način omeđio, izvana i iznutra, sve zidove. Naspramni rogovi su dobro vezivani štrangama, kako ne bi daske »bižale«, što bi, opet, dovelo do neravnina na zidovima. U tako pripremljene »kalupe« s maljevima je ulazilo 5 – 6 ljudi, koje bi majstor odabrao. Dvojica prvih nabijali su rmpošima samo pored dasaka, jedan vanjske, drugi unutarnje rubove budućega zida. Ukoliko se tamo zemlja ne bi dobro nabila, zidovi bi se brzo počeli osipati. Iza njih su išla trojica do četvorice ljudi, koji su

SVE OD ZEMLJE: Zemlju bi kopalo isto 5 – 6 ljudi, a od jame do mjesta nabijanja prenosile su je, obično, žene i starija djeca. Zemlja je prenošena u prikladnim posudama, najčešće drvenim zdjelama – »karlicama« i dodavala se ljudima koji su je istresali u kalupe, pred ljude koji su nabijali zidove. Zid se nabijao do potrebne visine, bez ostavljanja šupljina za vrata i prozore. Ove šupljine su sjekirama probijane nakon skidanja kalupa. Na čeonom zidu, »od sokaka«, probijala su se dva otvora za prozore, a »iz ganka« otvor za vrata »u kujnu«, središnju prostoriju iz koje se ulazilo u »pridnu sobu« i u »sobicu«, odnosno zadnju sobu. Probijanje i otvor za vrata »u vojat«. Ovi otvori nisu se pravili po mjeri vrata i prozora, ništa nije bilo standardizirano. Otvori su formirani trokutasto, s temenom na gornjoj strani, a tek po mjerama »tišljera« koji bi kasnije ugrađivao napravljena vrata i prozore, proširivani su na potrebnu dimenziju. To bi bio kraj dijela posla kojega je organizirao pokojni majstor Jožika. Ovaj majstor je bio izuzetno cijenjen, imao je dobru opremu,

običnim maljevima nabijali cijelu površinu. Kad bi se nabilo sloj od 50 cm, stavljao bi se sloj trske kao vezivo, a nakon dva sloja, cjelovita konstrukcija bi se »na tamac« podizala za jedan sloj i tako do potrebne visine.

a znao je i perfektно organizirati posao. Nažalost, odlaskom s ovoga svijeta, sa sobom je ponio i tajne ovoga, naizgled jako jednostavnoga posla. A ni kuće nisu ono što su bile. ■

Ujed krpelja i lajmska bolest

Piše: dr. Marija Mandić

Kako je došlo proljeće i ljudi sve više odlaze u prirodu, veoma se često čuje kako je nekoga ujeo krpelj. Također, u većini slučajeva vlasnici pasa primijete ovog parazita na svom ljubimcu, ali se dešava i da se on slučajno otkrije. Ubod krpelja se ne osjeća, jer on koristi »lokalni anestetik«, pa se često tek nakon nekoliko dana otkrije njegovo prisustvo. Krpelj svoju glavicu praktički uvuče ispod kože ubodenog i tamo boravi duže ili kraće vrijeme te siše krv domaćina. Poslije nekoliko dana hranjenja, krpelj se više-struko poveća i izgledom podsjeća na mladež, zelenkasto-braon boje.

Krpelji mogu biti prenositelji većeg broja bolesti, kako ljudima, tako i životinjama. Jedna od bolesti o kojoj se, ne bez razloga, mnogo govori je tzv. LAJMSKA BOLEST. Ova bolest može izazvati teška oštećenja mnogih organa i tkiva, pa čak i s trajnim posljedicama. Ona je prepoznata tek 1975. godine tijekom epidemije u mjestu Lyme, po kome je i dobila naziv. Uzročnikom je bakterija *Borrelia burgdorferi* koju prenose krpelji i koja se nalazi u njihovoj pljuvački. Zaraza nastaje kada krpelj prilikom uboda povraća svoj crijevni sadržaj s bakterijom i pohrani ga izravno u kožu pacijenta. Bitno je naglasiti kako nije svaki krpelj zaražen ovom bakterijom te stoga nije svaki ujed krpelja potencijalno opasan za razvoj lajmske bolesti.

Ipak, prema jednom istraživačkom radu, nakon višegodišnje analize krpelja u regiji Vojvodine, zaključeno je kako je lajmska bolest definitivno prisutna u populaciji krpelja i kao takva jest opasnost i za domaće životinje i ljude ove regije. Osim čovjeka i pasa, najčešće napada i ovce koje praktički i ne oboljevaju od ove bolesti nego se hranjenjem njihovom krvlju krpelj zarazi i dalje prenosi bolest na čovjeka i životinje.

Krpelja ima po parkovima, livadama, šumama, plažama, izletištim. Najviše ih ima s proljeća, ljeti i s jeseni. Krpelji se najčešće nalaze u travi i napadaju ljude koji borave u prirodi. Ne treba zaboraviti i ulogu domaćih pasa, koji poslije šetnje kroz travu donose krpelje u kuće i stanove. Najčešći su ubodi na nogama, preponama, pod pazuhom, na vratu itd. Mogu oboljeti pacijenti svih uzrasta, zanimanja i oba spola, jer je osjetljivost na bakteriju u pljuvački krpelja opća.

UKOLIKO PRONAĐETE KRPELJA, NE POKUŠAVAJTE GA SAMI IZVADITI, A POGOTOVU NEMOJTE UPOTREBLJAVATI ULJE, ALKOHOL I DRUGE TEKUĆINE! UKLANJANJE KRPELJA PREPUSTITE STRUČNOJ OSOBI, I TO ŠTO PRIJE, KAKO BI SE VJEROJATNOĆA INFEKCIJE MINIMIZIRALA.

Odstranjenje krpelja može se obaviti u svakoj zdravstvenoj ustanovi (ambulantni, domu zdravlja, odjelu za kožne bolesti i dr.) posebnom tehnikom. Nikako se krpelj ne smije pritiskati u predjelu trbuha, gnječiti ili kidati. Mjesto uboda se poslije odstranjivanja krpelja dezinficira. Neophodan je i nadzor nad osobama koje su imale ubod krpelja. Nadzor se provodi u trajanju od tri mjeseca. Kontrolni pregledi obavljaju se jednom mjesečno kod ordinirajućeg liječnika, ili u savjetovalištu za lajmsku bolest, koje postoji u nekim mjestima.

Karakteristike lajmske bolesti

Kada zaraženi krpelj ubode čovjeka, prvi znaci bolesti javljaju se poslije prvog dana ili do mjesec dana. Na mjestu uboda krpelja javlja se bubuljica i prstenasto crvenilo (erythema migrans), koje se širi. To je siguran znak početne faze bolesti. Istovremeno se može javiti i povišena tjelesna temperatura, glavobolja, bolovi u mišićima i zglobovima. Lokalne limfne žlijezde mogu također biti uvećane i bolne. Ako se u početnoj

fazi bolesti ne pristupi liječenju, poslije 6 do 8 tjedana i više, može doći do upale moždanih opni ili živaca, zglobova, srčanog mišića i drugih organa. Kasnije može doći do trajnog oštećenja zdravlja, invalidnosti i smanjenja radne sposobnosti.

Krpelj također može prenijeti tularemiju, povratnu groznicu, te novootkrivenu i potencijalno smrtonosnu bolest erlihiozu. Nekada ubod može biti uzrokom krpeljne paralize, koja počinje obamrlošću i bolovima u nogama te može izazvati zastoj u disanju.

Kako se zaštititi od krpelja?

Zaštita ljudi koji borave na zelenim površinama može se ostvariti košenjem trave i uređenjem terena. Krpelj se može uočiti osobnim pregledom kože i odjeće tijekom i poslije boravka na zelenim površinama. Navodno je čisto eukaliptusovo ulje prirodno sredstvo za odbijanje kukaca, kao i mast od nevena. Od oralnih preparata koji odbijaju kukce poznati su češnjak, cink, te vitamini skupine B.

BITNO JE ZAPAMTITI:

1. Obavezno pregledati tijelo i odjeću nakon boravka u prirodi.
2. Svi krpelji nisu zaraženi uzročnikom lajmske bolesti.
3. Zaražena osoba ne prenosi infekciju na zdravu.
4. Lajmska bolest se uspješno liječi ukoliko se otkrije na vrijeme!

Poštovani čitatelji,
U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici. Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na: hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20
KOD GLAVNE POŠTE

Izlet u zračnu luku na Bikovu

Nezaboravno nedjeljno popodne

Učenici i njihovi nastavnici ugostili su roditelje u nesvakidašnjem ambijentu

Završna zajednička priredba učenika prvog i drugog razreda na hrvatskom jeziku OŠ »Matko Vuković« iz Subotice, održana je ovoga puta u pomalo neobičnom ozračju i nesvakidašnjem ambijentu šume na Bikovu. Točnije, djeca i njihovi nastavnici i roditelji nedjeljno popodne proveli su na poligonu zračne luke zrakoplovnog kluba »Ivan Sarić«. Na ideju nekoliko roditelja, uobičajeni školski prostor inovativno je zamijenjen prirodnim okruženjem, na veliku radost mališana, ali i svih ostalih, koji su se toga dana našli u bikovačkoj zračnoj luci.

Zamišljeni dnevni program počeo je prigodnom priredbom koju su osmislile učiteljice Ana Čavrgov i Vesna Nimčević, tijekom koje su školarci recitali, pjevali i pomalo glumili, zabavljajući svoje najbliže. Za to je vrijeme dežurni kuhar Mićo Skenderović, otac jedne od sudionica priredbe, pripremao gulaš, koji je poslije pojeđen u slast i na zadovoljstvo svih okupljenih »izletnika«. Za dodatni gastronomski užitek pobrinule su se vrijedne matere, koje su donijele puno raznovrsnih domaćih kolača i prigodnog sezonskog voća. Cijeli događaj i jelo blagoslovio je vlč. Andrija Anišić, koji se pobrinuo za duhovnu krijept ovog lijepog druženja djece i njihovih nastavnika i roditelja. Poslije »službenog dijela« (priredba i ručak), članovi aerokluba pozvali su svoje male goste u obilazak cijele zračne luke i razgledanje letjelica, koje se nalaze u velikom hangaru. Zbog jakog vjetrova i nepovoljnih klimatskih uvjeta dan nije bio za letenje, ali su djeca bila u mogućnosti razgledati zrakoplov i nekoliko jedrilica, u koje su, na kratko, imali prilike i ući i uvjeriti se kako to u zbilji izgleda. Ovaj dio »programa« mališanima se najviše svidio.

Druženje djece i roditelja potrajalo je do kasnih popodnevni sati, kada su se svi punih srca, ali i trbuha, zadovoljno vratili svojim domovima. Nastavak druženja zakazan je na otocima Krku i Lošinju, gdje se planira zajednički odlazak na ljetovanje.

D. P. i N. S.

Uređuje: Dražen Prčić

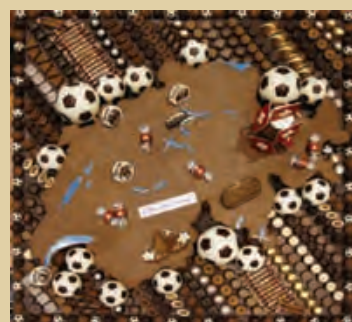
Lignja

Sezona je morskih specijalite-ta, a lignje su jedno od popularnijih jela koje se traži sa svih svjetskih obala. No, ova 6 metara dugačka i 230 kilograma golema lignja uhvaćena u Australiji neće završiti u kulinarskoj ponudi. Bit će transferirana u nacionalni muzej Victoria i analizirana u znanstvene svrhe.

Mars

NASA (National Aeronautics and Space Administration) je objavila ekskluzivne fotografije površine Marsa, snimljene uz pomoć bespilotne letjelice Mars Phoenix Lander. Suvremena tehnologija omogućila je izravni pogled iz laboratorija, koji se nalazi u Pasadeni (Kalifornija, SAD), a dobiveni materijal poslužit će daljnjem istraživanju povijesti vode na ovom udaljenom planetu i potencijalnih mogućnosti razvijanja nekog oblika života. Cijena ovog znanstveno-kozmičkog projekta je 420 milijuna američkih dolara.

Čoko Euro

Glasovita švicarska tvrtka »Lindt«, u susret predstojećem nogometnom Europskom prvenstvu u Austriji i Švicarskoj, prezentirala je čokoladnu kreaciju posvećenu ovom velikom sportskom događaju. U specijalnoj ponudi nude se i razne

praline, a kome će biti koliko »slatko« tijekom Eura 2008, vidjet ćemo već nakon prvih susreta.

Svijet

Kineski grad Shenzhen, u južnoj provinciji Guangdong, odnedavno posjeduje jedinstvenu turističku atrakciju. Svijet u minijaturi u svojoj »ponudi« sadrži brojne replike poznatih i slav-

nih građevina poput – francuskog Eiffelovog tornja, egipatskih piramida, indijskog Taj Mahala, britanskog Big Bena i drugih.

Zdravko Križanović, fotograf

Fotografije ostaju

Kraj prošle i početak ove godine proveo sam na cruiseru koji p...

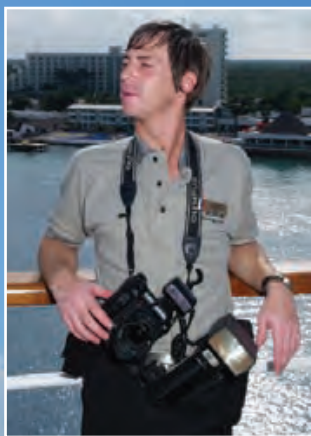
Piše: Dražen Prčić

»**N**isam imao posao, a želio sam probati nešto novo u svom životu«, započeo je Zdravko Križanović (1981.) priču o svom boravku na velikom turističkom brodu. »Za potencijalni angažman na nekom od brojnih svjetskih cruisera (kako se ovi brodovi nazivaju) sve informacije sam prikupio putem interneta i prijavio se na natječaj preko kompanije Employment Power u Zagrebu. S obzirom da sam aplicirao za mjesto fotografa na brodu, morao sam pripremiti i osobni portofolio, te životopis, a na prvom susretu s organizatorima posla morao sam pokazati i potrebno znanje engleskog jezika. Nakon svih pripremnih formalnosti i sređivanja nužnih stvari za potrebe budućeg radnog angažmana, prošlo je otprilike još šest mjeseci do konačnog ukrcavanja na brod Fantasy u

I zauvijek

lovi od New Orleansa do Meksika

New Orleansu. Bilo je to u rujnu prošle godine.«

OBUKA I POČETAK RADA:

»Brod na kojemu sam započeo svoju fotografsku karijeru pripada tzv. srednjoj klasi plovila, s 12 katova i 960 zaposlenih osoba koje opslužuju potrebe 2500 gostiju. Na Fantasyju sam proveo 3 tjedna pohađajući college fotografije, kako se naziva tečaj na kojemu se uče sve neophodne vještine za obavljanje ovog posla. Po uspješnom završetku collegea, dobio sam i odgovarajući certifikat, te sam transferiran na brod Extasy, na kojemu sam radio sljedećih šest mjeseci. Radno vrijeme brodskog fotografa, tijekom svakog radnog dana u tjednu (nema slobodnih dana) u prosjeku iznosi oko 10 sati, jer smo prema ugovoru obvezni raditi 70 sati tjedno. Smjena započinje oko 8.30 izjutra i njezin prvi dio traje do podneva, potom slijedi pauza, a rad se nastavlja prvo od 17 do 19 sati (u photo shopu), a potom slijedi fotogra-

firanje na tzv. Promenadi sve do 22.30. U takovom rasporedu, s rijetkim kraćim stankama, bio sam angažiran gotovo cijeli dan.« Zdravko dodaje kako je, i pokraj svega, posao dinamičan i zanimljiv, ali treba imati i dobru kondiciju za cjelodnevnu aktivnost. Brod na krstarenju plovi 5 dana do Zapadnih Kariba i Meksika, a gosti ovakav vid odmora plaćaju od 400 do 700 američkih dolara, ovisno o kategorizaciji smještaja i aranžmana koji su izabrali.

»Moj smještaj, zahvaljujući okolnosti što sam bio član STAFFA (struka), bio je u dvokrevetnoj kabini s kupatilom, istina bez prozora, ali članovi CREWA (posade) imaju još manji komoditet i spavaonice bez sanitarnog čvora. Pogodnost radnog mjesta koje sam obavljao ogledala se i u činjenici da sam imao pristup svim brodskim sekcijama, što nema baš veliki broj uposlenika, ali sam se među gostima u njihovom prostoru kretao isključivo radi potrebe

posla. Naime, uposlenici na brodu imaju i svoj zasebni dio, u kojemu se nalaze dva bara i bazen, gdje provode i najveći dio svog (kratkog) slobodnog vremena. Ipak, prilikom pristajanja na kopno, kada gosti obilaze turističke znamenitosti određene destinacije, i mi smo imali nekoliko sati 'slobode'.«

VELIKO ISKUSTVO: »Zanat koji sam izučio i solidno usavršio radeći proteklih nekoliko mjeseci na ovim turističkim brodovima smatram izuzetno dragocjenim i vrijednim životnim iskustvom. Upoznao sam mnogo ljudi s različitim podneblja, na brodu primjerice rade pripadnici više od 60 različitih naroda, vidio sam jedan

dio svijeta i upoznao se s brojnim različitim kulturama. Zараđeni novac nije pretjerano velik (1000 do 1200 američkih dolara na mjesec), ali na brodu nema drugih troškova, osim 30 dolara mjesečno za spremanje kabine i može se uštedjeti solidan iznos. Moj ugovor je istekao sredinom travnja, kada sam se, po iskrcavanju, i vratio doma u Suboticu. Volio bih se i dalje baviti fotografijom, a na koji način će to biti, još uvijek ne znam. Kako stvari trenutačno stoje, ne planiram se ponovno vratiti na brod, ali tko zna«, završio je svoju kratku brodsku storiju Zdravko Križanović, fotograf na cruiseru. ■

Odmor

Gotovo svi uposlenici na brodu slobodno vrijeme i stanke između radnih smjena nastoje iskoristiti za spavanje i odmor, jer svakodnevni tempo iziskuje puno snage.

U petak 30. svibnja put Švicarske kreće sportska delegacija vojvodanskih Hrvata, koja će tijekom idućeg tjedna nastupati na Europskom nogometnom prvenstvu manjinskih zajednica u švicarskom gradu Churu. Koordinator reprezentacije Petar Kuntić i izbornik Marinko Poljaković predvoditi će nogometnu selekciju u čijem će sastavu biti 18 igrača s naših prostora, a već prema ranije utvrđenom ždrijebu naši nogometaši igrat će u kvalifikacijskoj skupini skupa s momčadima Romske zajednice u Mađarskoj, Njemačke zajednice u Danskoj i Danske zajednice u Njemačkoj.

Ovo sportsko natjecanje igra se u zemlji jednog od domaćina predstojećeg Europskog nogometnog prvenstva i predstavlja prigodnu uvertiru za ovaj veliki sportski događaj. Na nogometnu turniru, prema najavama, sudjelovati će 20 momčadi manjinskih nacionalnih zajednica iz Europe, a uz Hrvate iz Vojvodine, nastupiti će i Hrvati iz Rumunjske.

EP nacionalnih manjinskih zajednica

Nogometaši u Švicarskoj

Roland Garros

Drugi Grand Slam

Na prestižnoj pariškoj zemlji, glasovitim terenima Roland Garrosa, započeo je drugi Grand Slam sezone French Open. Boje hrvatskog tenisa braniti će: Karlović, Ljubičić, Ančić, Čilić i Karanušić u muškoj, odnosno Šprem, Pandžić i Mamić u ženskoj konkurenciji. Srpski muški tenis predstavljati će: Đoković, Tipsarević, Troicki, Pašanski, Zimonjić, a ženski Ivanović i Janković.

Kvalifikacije za OL

Borba za Peking

Hrvatska rukometna reprezentacija predstojećeg vikenda (30. svibnja – 1. lipnja), pokušati će izboriti olimpijsku vizu za nastup u Pekingu. Aktualni olimpijski šampioni biti će domaćini selekcija Rusije, Alžira i Japana, a turnir će se igrati u zadarskoj dvorani »Višnjik«. Prve dvije reprezentacije putuju na Olimpijadu.

Petak: Hrvatska – Japan
Subota: Hrvatska – Rusija
Nedjelja: Hrvatska – Alžir

Finale doigravanja

Split ili Zadar

Košarkaši Splita načinili su veliki podvig izbacivši favoriziranu momčad Cibone u polufinalu doigravanja Hrvatske košarkaške lige, izborivši plasman u finalnu seriju koja će dati novoga prvaka. Suparnik u borbi za naslov biti će im košarkaši Zadra (izbacili momčad Zagreba), a finalni susreti doigravanja igraju se do tri pobjede, naizmjenično u Zadru i Splitu.

Pripreme za Euro 2008

Mađarska – Hrvatska

Posljednju provjeru pred odlazak na Europsko nogometno prvenstvo Hrvatska će imati sutra (subota 31. svibnja) u Budimpešti protiv reprezentacije Mađarske. Prijateljski susret biti će prilika za dodatno isprobavanje taktičnih zamisli izbornika Slavena Bilića, ali i kontrolni ogled za neke od potencijalnih kandidata za najbolji sastav. Prošle subote, u prvoj »euro probi«, Hrvatska je svladala Moldaviju (1-0), a jedini pogodak postigao je kapetan *Niko Kovač*.

Uređuje: Dražen Prčić

30. svibnja 2008.

Damir Novak, baletan i višestruki sportski šampion

Živa sportska legenda

U pet sportova sam bio prvak, u tri viceprvak nekadašnje zajedničke države

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Kada je netko, poput *Damira Novaka* (1935.), u osmom životnom desetljeću i dalje intenzivno sportski aktivan, to je već samo po sebi dobar razlog za jedan novinski napis. Ali, kada je pri tom riječ i o višestrukom sportskom šampionu i dugogodišnjem prvaku hrvatskog baleta, onda je povod dodatno interesantniji. Osobito zato, jer je njegova životna i sportska priča ispunjena brojnim zanimljivostima, koje su obilježile jednu osebujnu svestranost.

Predstavljajući Vas, osobito mlađim generacijama, ipak moramo početi od baleta i plesачke karijere, koja je začudujuće dugo trajala. Koliko ste dugo aktivno plesali na brojnim svjetskim pozornicama?

U svijet baleta sam zakoračio već s trinaest godina i ostao sve do svoje četrdeset i šeste godine. Tijekom provedene pune 33 godine na sceni nastupao sam diljem svijeta, igrajući brojne uloge od mog Zagreba, pa sve do Tokija i New Yorka.

Koju bi ulogu, ipak, izdvojili kao najznačajniju u svom umjetničkom opusu?

Zbilja mi je teško izdvojiti neku ulogu, jer sam tijekom karijere plesao apsolutno sve najveće role poput, primjerice, princa u »Labudovom jezeru« ili »Trnoružici«.

Kako je došlo do sportsko-umjetničkog spoja u Vašem životu?

Balet mi je puno pomogao u kasnijem bavljenju sportom, jer sam već zarana dobio »kulturu i formu« tijela, zahvaljujući kojoj sam poslije bio u mogućnosti ostvarivati brojne uspjehe na sportskom polju.

Koji je bio Vaš prvi sport?

Počeo sam s košarkom i s juniorskom generacijom svog kluba »Naprijed« iz Zagreba. Bili smo prvaci Jugoslavije, a zatim sam prešao na rukomet. Isprva sam igrao u »Mladosti«, s kojom smo se uspjeli plasirati u I. ligu, a potom sam prešao u »Grafičar«, koji se poslije fuzionirao sa »Zagrebom«.

Uz momčadske sportove bili ste, također, uspješni u brojnim pojedinačnim sportovima.

Dugo godina sam se bavio skokovima u vodu i bio višestruki šampion države sve do svoje 38. godine. Bavio sam se, također, i gimnastikom u kojoj sam u višeboju bio šampion Hrvatske. Tenis sam počeo igrati u 33. godini i uspio s 45 godina postati veteranski prvak tadašnje Jugoslavije.

Je li Vam tenis, od svih nabrojanih sportova, ipak najbliži srcu?

Je. Iako sam se bavio brojnim različitim momčadskim i pojedinačnim sportovima, tenis mi je uvijek bio najdraži i njime se i dalje aktivno bavim, natječući se na veteranskim turnirima u Hrvatskoj i inozemstvu. Igram u kategoriji igrača 70+ (sedamdeset i više godina) i još uvijek uživam u igri.

Iako postoje brojne predrasude u vezi aktivnijeg bavljenja sportom u poznijim životnim godinama, veterani se ipak ne predaju.

U biti, sve je stvar osobnog opredjeljenja i zdravog odnosa prema životu i sportu. Primjerice, kada sam nedavno igrao na jednom veteranskom teniskom turniru u Kanadi i osvojio zlatnu medalju, vidio sam i natjecanja svojih vršnjaka u skokovima u vodu i uvidio da bih mogao pobijediti u svojoj nekadašnjoj disciplini. Nažalost, tu svoju zamisao nisam uspio sprovesti u djelo, jer sam morao ići na operaciju koljena.

Imate li i dalje motivacije za nastavak sportskih uspjeha?

Iskreno, volje i dalje imam, no, polagano gubim onaj sportski motiv. Jer, toliko je pobjeda i uspjeha u mojoj dosadašnjoj sportskoj karijeri. U pet sportova sam bio šampion nekadašnje zajedničke države, u tri sporta vicešampion, a u jednom i republički prvak.

Koliko često igrate tijekom tjedna?

U posljednje vrijeme igram nešto manje, ali bude to tri ili četiri puta tjedno. Nešto me malo boli zglobovi, pa ne mogu igrati baš punom snagom. U klubu gdje igram, često se znam naći nasuprot mreže sa znatno mlađim suparnicima, dok na službenim natjecanjima igram u svojoj sadašnjoj starosnoj kategoriji (70+). U prosjeku uspijem odigrati minimum deset turnira na godinu.

Do kada se mislite aktivno baviti sportom?

Dokle god me zdravlje bude služilo i dok budem imao želje za igrom.

Europski prvak

Uz brojne naslove na domaćoj sceni, Damir Novak je uspio postati i veteranskim prvakom Europe, a jedne godine je bio i treći na svijetu u svojoj starosnoj kategoriji.

--	--	--	--

[illegible][illegible]

1. **Содержание**
 2. **Введение**
 3. **Глава 1. Общие сведения о предприятии**
 4. **Глава 2. Анализ деятельности предприятия**
 5. **Глава 3. Оценка финансового состояния предприятия**
 6. **Глава 4. Оценка эффективности деятельности предприятия**
 7. **Глава 5. Оценка рисков деятельности предприятия**
 8. **Глава 6. Оценка перспектив развития предприятия**
 9. **Глава 7. Заключение**
 10. **Список литературы**
 11. **Приложение**

Pržena bijela riba

HRVATSKARIJEČ

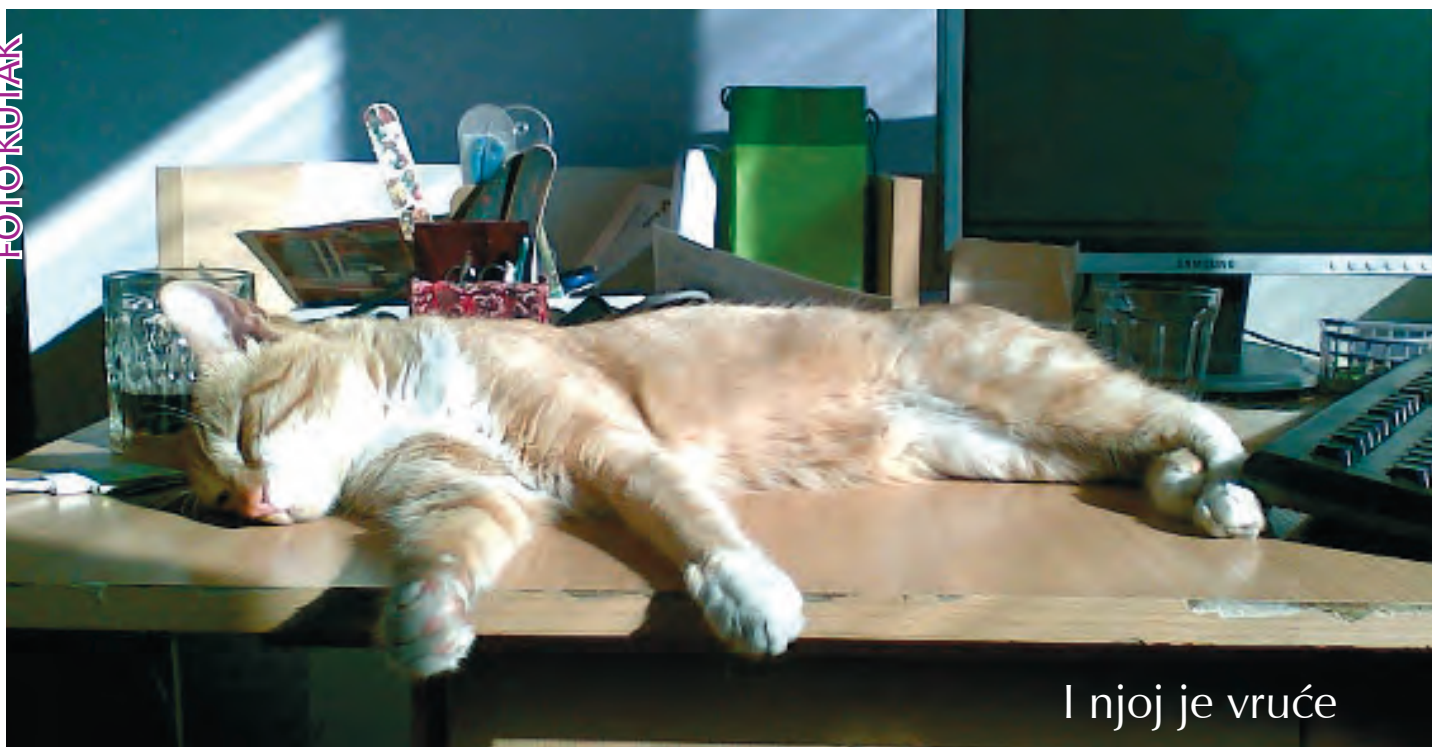
Sastojci:

1 kg bijele ribe (deverike ili babuške)
100 gr brašna
žlica slatke mljevene paprike
sol
ulje ili mast
papar
limun

Opis:

Ribu očistiti i oprati. Zarezati je po bokovima na svaki milimetar i posoliti. Uvaljati je u smješu brašna (može i kukuružno), slatke mljevene paprike i papra. Pržiti je u kotliću u vrelom ulju ili masti, ili kombinaciji ulja ili masti. U tanjuru ribu začiniti limunovim sokom. Služiti toplo.

I njoj je vruće

- *Neprijatelj nikada ne spava.
Nemaju u nas povjerenje!*
- *Vlast nije vidljiva, ali se osjeća.*

Dujizmi

- *Polovica Europe nas mrzi,
a druga polovica nas ne voli.*
- *Da politika nije kurva, tko bi ju plaćao?*

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila
- Najpovoljnije osiguranje imovine, tvrtke, kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje transporta
- Osiguranje nezgoda, obvezna i sva imovinska osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete
- Postanite i Vi član velike obitelji "Croatia osiguranja" D.D. iz Zagreba

"Milenijum osiguranje" A.D. Beograd - Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon: +381 (24) 555-867 i 552-406
E-mail: mios@tippnet.co.yu
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

**PETAK
30.5.2008.**

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
08.40 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
10.15 - Kina se budi, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Strast, telenovela
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Glas domovine
15.10 - Znanstvena petica
15.40 - Drugo mišljenje
16.10 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.15 - Hrvatska uživo
17.20 - Danas na Zagrebačkoj burzi
17.22 - Garaža
17.57 - Iza ekrana
18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
19.30 - Dnevnik
20.15 - Idemo na put s Goranom Milićem: Švicarska i Austrija
21.10 - Dobre namjere, serija
22.00 - Poslovni klub
22.35 - Lica nacije
23.20 - Poslovne vijesti
23.30 - Vijesti
23.55 - Transfer
00.30 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
01.20 - Filmski maraton: Izvan sumnje, američki film
02.55 - Filmski maraton: Mladi i nepoznati, američki film
04.25 - Skica za portret
04.30 - Strast, telenovela
05.15 - Poslovni klub
05.45 - Znanstvena petica
06.15 - Iza ekrana
06.40 - Idemo na put s Goranom Milićem: Švicarska i Austrija

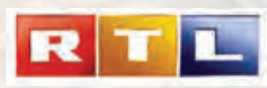

06.45 - Crtana serija
07.10 - Neustrašiva Kim
07.35 - Zaljubljene cure, serija
08.00 - Žutokljunac:
09.00 - Učilica
09.10 - Veliki odmor:
09.35 - Glazbeceda
09.45 - Ta politika
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Veliki odmor
14.25 - Prijatelji 6., serija
14.46 - Nitko nije savršen 3.
15.10 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija

16.00 - CD LIVE
16.45 - Kazalište u kući, serija
17.25 - Rukomet (M), Kvalifikacije za OI: Hrvatska - Japan, 1. poluvrijeme
18.10 - Vijesti na Drugom
18.20 - Rukomet (M), Kvalifikacije za OI: Hrvatska - Japan, 2. poluvrijeme
19.10 - Beverly Hills 3., serija
19.55 - Crtani film
20.05 - Wicker Park, film
22.00 - Vijesti na Drugom
22.20 - Dalziel i Pascoe 11.
23.55 - Angeline oči, serija
00.35 - CD LIVE
01.20 - Nogometni maraton: Prijateljska utakmica Hrvatska - SAD, 17.10.1990.
02.50 - Nogometni maraton: Prijateljska utakmica Španjolska - Hrvatska, 23.3.1994.
04.20 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za EURO '96 Estonija - Hrvatska, 4.9.1994.
05.50 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za EURO '96 Italija - Hrvatska, 16.11.1994.
07.20 - TV raspored

06.55 Jagodica Bobica
07.45 Fifi i cvjetno društvo
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Šaljivi kućni video
09.00 Nova lova
11.00 Svi vole Raymonda
11.30 Ružna ljepotica, serija
12.20 Zauvijek susjedi, serija
13.00 Vijesti
13.15 Farma, reality show
14.10 Male bande, igrani film
15.35 Zeus i Roxanne, fim
17.20 Vijesti
17.35 Farma uživo, reality show
17.45 Naša mala klinika, serija
18.35 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Farma - tjedna emisija
22.00 HRF - Zabavna večer, prijenos
00.00 Vijesti
00.15 Detonator, igrani film
02.00 Kontrola, igrani film
03.30 Zeus i Roxanne, film
05.05 Male bande, igrani film
06.25 Kraj programa

07.05 Magnum, serija (R)
07.55 Za istim stolom, serija (R)
08.45 Krava i pilić
09.10 SpužvaBob Skockani
09.35 Sam svoj majstor, serija
10.05 Korak po korak, (R)
10.30 Puna kuća, serija (R)
10.55 Malcolm u sredini, (R)
11.20 Dadilja, serija (R)
11.45 Rat u kući, serija (R)
12.15 Vijesti
12.25 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.55 Eksploziv, magazin (R)
13.05 Ne daj se, Nina!, (R)
13.35 Za istim stolom, serija
14.25 Magnum, akcijska serija
15.20 Cobra 11, serija
16.10 Korak po korak, serija
16.40 Puna kuća, serija
17.05 Malcolm u sredini, serija
17.35 Dadilja, serija
18.00 Rat u kući, serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Ne daj se, Nina!, drama
20.00 Dubokomodro more, igrani film,
21.45 Pijani učitelj, igrani film,
00.00 Vijesti
00.10 Evolucija, igrani film,
01.50 Kunolovac, kviz

**SUBOTA
31.5.2008.**

07.45 - Vijesti
08.00 - Kinoteka - ciklus Howarda Hawksa: Najljepši sport za muškarce, američki film
10.00 - Vijesti
10.20 - Kućni ljubimci
10.55 - Meta, emisija
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Potrošački kod
13.55 - Prizma, multinacionalni magazin
14.40 - Duhovni izazovi
15.05 - Reporter
16.15 - Euromagazin
16.45 - Vijesti
17.00 - Svirci moji, emisija
17.35 - Škrinja
18.35 - TV Bingo show
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.15 - U dobrom društvu, film
22.10 - Vijesti
22.35 - Filmski klub: Ostermanov vikend, američki film
00.15 - Filmski maraton: Dolar za mrtvog, američko-španjolski film

01.50 - Filmski maraton: On The Edge, irski film
03.15 - Skica za portret
03.35 - Svirci moji, emisija
04.00 - Reporter
05.05 - Strast, telenovela
05.50 - Škrinja
06.40 - Potrošački kod
07.10 - Euromagazin

08.15 - Žutokljunac
09.15 - S kuhačom po svijetu, dokumentarna serija
09.45 - Disneyjevi crtići: Miki i prijatelji
10.05 - Disneyjevi crtići: Kuzco - careva nova škola
10.35 - Dr. Who 1., serija
11.25 - Briljanteen
12.20 - Auto-magazin
12.55 - Dobre namjere, serija
13.45 - Dobre namjere, serija
14.35 - Filmski klasici: Patton, američki film
17.25 - Rukomet (M), Kvalifikacije za OI: Hrvatska - Rusija, prijenos
19.05 - Crtani film
19.30 - Petar Pan i gusari
21.50 - Sportske vijesti
22.00 - CMC festival - Pula 2008
23.35 - Vrijeme je za jazz
00.35 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za EURO '96: Slovenija - Hrvatska, 15.11.1995.
02.05 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za EURO '96: Hrvatska - Turska
03.35 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za EURO '96: Hrvatska - Danska
05.05 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za EURO '96: Hrvatska - Njemačka

06.25 Šaljivi kućni video
06.50 Power Rangers Mystic Force, serija
07.15 Tomica i prijatelji
07.40 Winx, crtana serija
08.30 Novac, business magazin
09.00 Nova lova
10.15 HRF - Zabavna večer
12.15 Večernja škola - EU
13.20 Lud, zbunjen, normalan,
14.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
15.00 Farma
17.05 Vijesti
17.10 Kod Ane, kulinarski show
17.50 Nad lipom 35, show
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Farma +

21.15 HRF - Pop-rock večer, prijenos
23.15 Zaboravljeni zločin, film
01.25 Ljubavna ucjena, film
03.00 Izvan zakona, igrani film
04.30 Hud, igrani film
06.20 Kraj programa

06.25 Žuta minuta, emisija (R)
06.55 Salto, emisija (R)
07.10 Dan D, serija
07.35 T-Mobile Priprema, probaj, sad!, program pod pokroviteljstvom (R)
07.40 Ulica Sezam
08.40 Di-gata, crtana serija
09.05 Jednom lopov, serija
10.05 Ritam srca, serija
11.00 Pijani učitelj, igrani film, akcijska komedija (R)
13.05 Vijesti uz ručak
13.15 Batman i Robin, film
15.30 Kongo, igrani film
17.25 Zvijezde Ekstra: Jack Nicholson, zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.05 Eksploziv vikend, magazin
19.30 Žuta minuta, zabavna emisija
20.00 T-Mobile Priprema, probaj, sad!, program pod pokroviteljstvom
20.05 Prijateljska nogometna utakmica: Mađarska - Hrvatska, prijenos
22.35 Duhovi Marsa, igrani film, akcijski horor
00.20 Kunolovac, kviz
02.20 Batman i Robin, igrani film, akcijski (R)

**NEDJELJA
1.6.2008.**

08.00 - Vijesti
08.10 - Koncert klasične glazbe
09.40 - Hrvatska kulturna baština: Mirila
10.00 - Vijesti
10.20 - Ljudožderi, serija
11.15 - Jelovnici izgubljenog vremena
12.00 - Dnevnik
12.30 - Plodovi zemlje
13.25 - Rijeka: More
14.00 - Nedjeljom u dva
15.10 - Mir i dobro
15.45 - Opera box
16.15 - Vijesti
16.30 - Lijepom našom: Kraljevica (1/2)
17.25 - Uzmi ili ostavi, TV igra
18.05 - Na domaćem terenu
19.15 - Loto 6/45
19.30 - Dnevnik

20.15 - 1 protiv 100, kviz
 21.15 - Stipe u gostima, dramska serija
 22.00 - Sommersby, francusko-američki film
 23.55 - Vijesti
 00.05 - Vijesti iz kulture
 00.15 - Ciklus europskog filma: La Femme de Gilles, film
 02.00 - Ljudožderi, serija
 02.50 - Opera box
 03.20 - Slikovnica
 03.45 - Lijepom našom: Kraljevica (1/2)
 04.35 - Plodovi zemlje
 05.25 - Rijeka: More
 05.55 - Glas domovine
 06.20 - Drugo mišljenje

07.15 - Lilo i Stitch
 07.40 - Lilo i Stitch
 08.05 - Slikovnica
 08.30 - Parlaonica
 09.30 - Dječje filmsko jutro: Operacija Barbarossa, serija
 10.00 - Nora Fora, TV igra za djecu
 10.50 - Biblija
 11.00 - Rijeka: Misa - izravni prijenos
 12.00 - Čahura 2., film
 13.50 - Povijest Europskih nogometnih prvenstava (6/6)
 14.55 - Berlin: »Zlatna liga«, atletski miting, prijenos
 17.05 - Nogomet, Najgol EP
 17.25 - Rukomet (M), Kvalifikacije za OI: Hrvatska - Alžir, prijenos
 19.05 - Rugby, reportaža
 19.30 - Crtani film
 21.40 - Bijeg u pobjedu, film
 23.35 - Vitezovi uzaludnog truda, serija
 00.00 - Sportske vijesti
 00.05 - Direkt
 00.35 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za SP, 98: BiH - Hrvatska, 8.10.1996.
 02.05 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za SP, 98: Slovenija - Hrvatska, 11.10.1997.
 03.35 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za SP, 98: Hrvatska - Ukrajina, 29.10.1997.
 05.05 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za SP, 98: Ukrajina - Hrvatska, 15.11.1997.
 06.35 - TV raspored

06.30 Šaljivi kućni video
 06.55 Power rangers Mystic Force, serija
 07.20 Tomica i prijatelji
 07.45 Winx, crtana serija
 08.10 Automotiv, auto moto magazin
 08.40 U sedmom nebu, serija
 09.30 South Beach, serija
 10.20 Smallville, serija
 11.20 Čarobnice, serija
 12.15 Kućanice iz visokog društva, serija
 13.05 Kod Ane, kuhinjski show
 13.45 Čarobni svijet 3, film
 15.25 HRF - Pop-rock večer
 17.25 Vijesti
 17.30 Pravila privlačnosti, igrani film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Nad lipom 35, show
 21.10 Kako ja kažem, igrani film
 23.00 Red Carpet, showbiz magazin
 00.20 Svi mrže Chrisa
 00.50 Koliko me voliš, film
 02.20 Ljubav s potpusnim neznancem, igrani film
 04.00 Red Carpet, showbiz magazin
 05.10 Svi mrže Chrisa, serija
 05.35 Čarobnice, serija
 06.20 Kraj programa

06.00 Ritam srca, dramska serija (R)
 06.45 Blizanke, humoristična serija
 07.10 T-Mobile Priprema, probaj, sad!, program pod pokroviteljstvom (R)
 07.15 Ulica Sezam
 08.15 Di-gata, crtana serija (R)
 08.40 Yu-gi-oh!, igrani film, animirani
 10.25 Nadreality show (R)
 11.35 Bibin svijet, humoristična serija (R)
 12.10 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija (R)
 13.30 Vijesti
 13.35 Zauvijek mlad, igrani film, avanturistički
 15.20 Pepeljugin priča, film, romantična komedija
 17.10 Odred za čistoću, zabavna emisija
 17.40 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.00 Salto, zabavna emisija
 20.00 T-Mobile Priprema, probaj, sad!, program pod pokroviteljstvom
 20.05 Hrvatski top model by Tatjana Jurić - finale, show

22.10 Ronin, igrani film, akcijski triler
 00.20 Kunolovac, kviz
 01.20 Noć pokera, show
 02.15 Duhovi Marsa, film, (R)

PONEDJELJAK 2.6.2008.

06.40 - Najava programa
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.05 - Ponos Ratkajevih, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Tajne kamenja, dokumentarna serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Ptice nebeske
 14.35 - Vijesti
 14.50 - Ubojstvo, napisala je - serija
 15.40 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom
 16.30 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.35 - Hrvatska uživo
 17.45 - Luda kuća, TV serija
 18.30 - Ponos Ratkajevih, serija
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija, serija
 21.10 - Diana Revealed, dokumentarni film
 22.00 - Vijesti
 22.20 - Otvoreno
 23.05 - Poslovne vijesti
 23.20 - Elvis Has Left a Building, američki film
 00.50 - Reprizni program
 03.05 - Oprah show
 03.50 - Diana Revealed, dokumentarni film
 04.35 - Domaći dok. serijal
 05.05 - Strast, telenovela
 05.50 - Normalan život - emisija o osobama s invaliditetom

07.55 - Najava programa
 08.00 - Crtana serija
 08.20 - Neustrašiva Kim
 08.45 - Zaljubljene cure, serija
 09.10 - Žutokljunac
 10.10 - Veliki odmor
 11.00 - Sudac John Deed 4.,
 12.35 - Tree Hill 3., serija
 13.20 - Waterloo Road 1., serija
 14.05 - Direkt
 14.35 - Na rubu znanosti: Jules Verne
 15.45 - Prijatelji 6., serija
 16.05 - Nitko nije savršen 3.

16.30 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
 17.15 - McLeodove kćeri 5.
 18.00 - Humoristična serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.40 - Dokumentarni serijal
 19.15 - Beverly Hills 3., serija
 20.05 - Volim nogomet - ispraćaj hrvatske nogometne reprezentacije
 21.40 - Vijesti na Drugom
 21.55 - Bitange i princeze 4.
 22.35 - Bostonsko pravo 1.
 23.30 - Združena braća (Band of Brothers), serija
 00.40 - Nogometni maraton: SP,98: Hrvatska - Jamajka
 02.10 - Nogometni maraton: SP,98: Hrvatska - Rumunjska
 03.40 - Nogometni maraton: SP,98: Hrvatska - Njemačka
 05.10 - Nogometni maraton: SP,98: Hrvatska - Nizozemska
 06.40 - TV raspored

06.55 Jagodica Bobica
 07.45 Fifi i cvjetno društvo
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Šaljivi kućni video
 09.00 Nova lova
 10.50 Ružna ljepotica, serija
 11.40 Zauvijek susjedi, serija
 12.20 Vijesti
 12.35 Farma
 13.25 Kako ja kažem, film
 15.20 Kralj Queensa, serija
 15.45 Cosby show, serija
 16.45 Svi vole Raymonda
 17.10 Vijesti
 17.25 Farma uživo
 17.35 Naša mala klinika, serija
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8, informativna emisija
 20.00 Farma
 21.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 22.00 Zakon brojeva, serija
 22.55 Heroji, serija
 23.50 Vijesti
 00.05 Nikita, serija
 00.55 Začarani, serija
 01.40 Zakon brojeva, serija
 02.25 Svemirski prag, serija
 03.10 Tragovi Irisa, igrani film, serija
 04.40 Nikita, serija
 05.30 Naša mala klinika, serija
 06.15 Cosby show, serija
 06.45 Kraj programa
 06.15 Magnum, serija (R)
 07.05 Za istim stolom, (R)

07.55 T-Mobile Priprema, probaj, sad!, program pod pokroviteljstvom (R)
 08.00 Krava i pilić
 08.25 SpužvaBob Skockani
 08.50 Sam svoj majstor, serija
 09.20 Korak po korak, (R)
 09.45 Puna kuća, serija (R)
 10.15 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
 10.40 Dadija, serija (R)
 11.05 Rat u kući, serija (R)
 11.40 Vijesti
 11.45 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12.15 Ekkluziv, magazin
 12.55 Ne daj se, Nina!, humorna drama (R)
 13.25 Za istim stolom, serija
 14.20 Magnum, akcijska serija
 15.15 Cobra 11, serija
 16.10 Korak po korak, serija
 16.35 Puna kuća, humoristična serija
 17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
 17.30 Dadija, humoristična serija
 18.00 Rat u kući, humoristična serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Ne daj se, Nina!, humorna drama
 20.00 T-Mobile Priprema, probaj, sad!, program pod pokroviteljstvom
 20.05 Pobješnjeli Max, igrani film, akcijski
 21.45 Rafalna paljba, igrani film, akcijski
 23.35 Vijesti
 23.50 Noć pokera, show
 00.45 Kunolovac, kviz

UTORAK 3.6.2008.

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 09.05 - Čarolija, serija
 10.00 - Vijesti
 10.15 - Tajne kamenja, serija
 11.10 - Oprah show
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Strast, telenovela
 13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Ptice nebeske
 14.35 - Vijesti
 14.50 - Ubojstvo, napisala je - serija
 15.40 - City Folk: Španjolska - Barcelona
 16.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
 16.20 - Hrvatska uživo
 17.45 - Luda kuća, TV serija

18.30 - Zabavni program
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija, serija
21.10 - Dobre namjere, serija
22.00 - Vijesti
22.20 - Otvoreno
23.05 - Poslovne vijesti
23.20 - Miris love, film
00.55 - Reprizni program
03.50 - Oprah show
04.35 - City Folk: Španjolska - Barcelona
05.05 - Strast, telenovela
05.50 - Domaća dokumentarna serija - putopis

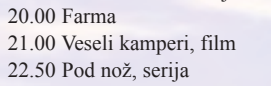

07.00 - TV vodič
07.55 - Najava programa
08.00 - Crtana serija
08.20 - Neustrašiva Kim
08.45 - MI high, serija
09.10 - Žutokljunac
10.10 - Veliki odmor
12.35 - Tree Hill 3., serija
13.20 - Waterloo Road 1., serija
14.05 - Direkt
14.35 - Na rubu znanosti: Reinkarnacija
15.45 - Prijatelji 6., humoristična serija
16.05 - Humoristična serija
16.30 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
17.15 - McLeodove kćeri 5.
18.00 - Humoristična serija
18.25 - Vijesti na Drugom
18.40 - Dokumentarni serijal
19.15 - Beverly Hills 3., serija
20.05 - Dobričina, hongkonško-američki film
21.40 - Braća i sestre, serija
22.25 - Vijesti na Drugom
22.40 - Zločinački umovi 2., serija
23.25 - Zdrvena braća (Band of Brothers), serija
00.15 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za EURO 2000.: Hrvatska - Irska, 4.9.1999.
01.45 - Nogometni maraton: SP 2002.: Hrvatska - Italija
03.15 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za EURO 2004.: Slovenija - Hrvatska, 19.11.1003.
04.45 - Nogometni maraton: EURO 2004.: Hrvatska - Francuska
06.15 - TV raspored

06.55 Jagodica Bobica
07.45 Fifi i cvjetno društvo
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Šaljivi kućni video
09.00 Nova lova

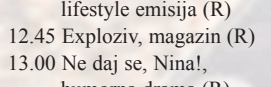
11.00 Ružna ljepotica, serija
11.45 Zauvijek susjedi, serija
12.25 Vijesti
12.40 Farma
13.35 Prva ljubav, igrani film
15.20 Kralj Queensa, serija
15.45 Cosby show, serija
16.45 Svi vole Raymonda
17.10 Vijesti
17.25 Farma uživo
17.35 Naša mala klinika, serija
18.30 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija
20.00 Farma
21.00 Veseli kamperi, film
22.50 Pod nož, serija
23.50 Vijesti

00.05 Nikita, serija
01.00 Začarani, serija
01.55 Heroji, serija
02.45 Svemirski prag, serija
03.30 Skandalozni Storyville, igrani film
05.15 Nikita, serija
06.00 Naša mala klinika, serija
06.45 Kraj programa

06.50 Magnum, serija (R)
07.40 Za istim stolom, (R)
08.30 T-Mobile Priprema, probaj, sad!, program pod pokroviteljstvom (R)
08.35 Krava i pilić
09.00 SpužvaBob Skockani
09.25 Sam svoj majstor, humoristična serija
09.50 Korak po korak, humoristična serija (R)
10.20 Puna kuća, humoristična serija (R)
10.45 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.10 Dadija, humoristična serija (R)
11.40 Rat u kući, humoristična serija (R)
12.10 Vijesti
12.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.45 Eksploziv, magazin (R)
13.00 Ne daj se, Nina!, humorna drama (R)
13.25 Za istim stolom, serija
14.20 Magnum, akcijska serija
15.15 Cobra 11, serija
16.10 Korak po korak, humoristična serija
16.35 Puna kuća, humoristična serija
17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.30 Dadija, serija
18.00 Rat u kući, serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija

07.45 - Najava programa
07.50 - Crtana serija
08.10 - Neustrašiva Kim
08.35 - MI high, serija
09.00 - Žutokljunac
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Waterloo Road 1., serija
14.25 - Na rubu znanosti: GMO
15.30 - Prijatelji 6., serija
15.50 - Humoristična serija
16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
17.05 - McLeodove kćeri 5.

19.35 Ne daj se, Nina!, drama
20.00 Koledžicom po svijetu, zabavna emisija
21.15 Bibin svijet, serija
21.50 Policijska akademija 7: Moskovski zadatak, film, komedija
23.25 Vijesti
23.40 Kunolovac, kviz

SRIJEDA 4.6.2008.

06.40 - Najava programa
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Tajne kamenja, serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Ptice nebeske

14.35 - Vijesti
14.50 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.40 - City Folk: Švedska - Sundsvall
16.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.45 - Luda kuća, TV serija
18.25 - Zabavni program
19.15 - Loto 7/39
19.30 - Dnevnik
20.10 - Čarolija, serija
21.10 - Piramida
22.15 - Vijesti
22.35 - Otvoreno
23.20 - Poslovne vijesti
23.35 - Kiss of the Dragon (Zmajev poljubac), film

01.10 - Reprizni program
03.50 - Oprah show
04.35 - City Folk: Švedska - Sundsvall
05.05 - Strast, telenovela
05.50 - Domaća dokumentarna serija - putopis

07.45 - Najava programa
07.50 - Crtana serija
08.10 - Neustrašiva Kim
08.35 - MI high, serija
09.00 - Žutokljunac
10.00 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
13.35 - Waterloo Road 1., serija
14.25 - Na rubu znanosti: GMO
15.30 - Prijatelji 6., serija
15.50 - Humoristična serija
16.15 - Zvezdane staze: Nova generacija 5., serija
17.05 - McLeodove kćeri 5.

18.45 - Vijesti na Drugom
19.50 - Crtani film
20.05 - Amos i Andrew, film
21.50 - Braća i sestre, serija
22.35 - Vijesti na Drugom
22.50 - Bez traga 4., serija
23.40 - Zdrvena braća (Band of Brothers), serija
00.45 - Nogometni maraton: Prijateljska utakmica: Hrvatska - Brazil, 17.8.2005.
02.15 - Nogometni maraton: Kvalifikacije za SP 2006.: Hrvatska - Švedska, 8.10.2005.
03.45 - Nogometni maraton: Prijateljska utakmica: Hrvatska - Argentina, 1.3.2006.
05.15 - Nogometni maraton: SP 2006.: Hrvatska - Brazil
06.45 - TV raspored

06.55 Jagodica Bobica
07.45 Fifi i cvjetno društvo
08.10 Yu-Gi-Oh GX
08.35 Šaljivi kućni video
09.00 Nova lova
11.00 Ružna ljepotica, serija
11.50 Zauvijek susjedi, serija
12.20 Vijesti
12.35 Farma
13.30 Lova do krova, film
15.20 Kralj Queensa, serija
15.45 Cosby show, serija
16.45 Svi vole Raymonda
17.10 Vijesti
17.25 Farma uživo
17.35 Naša mala klinika, serija
18.30 Zauvijek susjedi, serija
19.15 Dnevnik Nove TV
19.50 10 do 8, informativna emisija

20.00 Farma
21.00 Večernja škola -EU
21.30 Lud, zbunjen, normalan
22.10 Goli pištolj 3, grani film
23.45 Vijesti
00.00 Nikita, serija
00.55 Začarani, serija
01.50 Svemirski prag, serija
02.35 Lova do krova, film
04.10 Nikita, serija
05.00 Svemirski prag, serija
05.45 Naša mala klinika, serija
06.30 Cosby show, serija
07.00 Kraj programa

06.55 Magnum, serija (R)
07.45 Za istim stolom, (R)
08.35 Krava i pilić
09.00 SpužvaBob Skockani
09.25 Sam svoj majstor, serija
09.50 Korak po korak, humoristična serija (R)

10.20 Puna kuća, humoristična serija (R)
10.45 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
11.10 Dadija, humoristična serija (R)
11.40 Rat u kući, humoristična serija (R)
12.10 Vijesti
12.15 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
12.45 Eksploziv, magazin (R)
13.00 Ne daj se, Nina!, humorna drama (R)
13.25 Za istim stolom, dramska serija
14.20 Magnum, akcijska serija
15.15 Cobra 11, serija
16.10 Korak po korak, humoristična serija
16.35 Puna kuća, humoristična serija
17.05 Malcolm u sredini, humoristična serija
17.30 Dadija, humoristična serija
18.00 Rat u kući, humoristična serija
18.30 Vijesti
18.55 Eksploziv, magazin
19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
19.35 Ne daj se, Nina!, humorna drama
20.00 CSI: New York, kriminalistička serija
20.55 Zaboravljeni slučaj, kriminalistička serija
21.55 Ženski klan, kriminalistička serija
22.50 Reži me, dramska serija
23.55 Vijesti
00.10 Nestali, kriminalistička serija
00.55 Kunolovac, kviz

ČETVRTAK 5.6.2008.

07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
09.05 - Čarolija, serija
10.00 - Vijesti
10.15 - Tajne kamenja, dokumentarna serija
11.10 - Oprah show
12.00 - Dnevnik
12.30 - Strast, telenovela
13.20 - Domaća dramska serija - antologija: Ptice nebeske
14.35 - Vijesti
14.50 - Ubojstvo, napisala je - serija
15.40 - City Folk: Austrija - Beč
16.15 - Hrvatska uživo - Vijesti
16.20 - Hrvatska uživo
17.45 - Luda kuća, TV serija

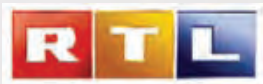
18.30 - Zabavni program
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Čarolija, serija
 21.05 - Idemo na put s
 Goranom Milićem:
 Švicarska i Austrija
 21.55 - Znanstvene vijesti
 22.10 - Vijesti
 22.30 - Otvoreno
 23.15 - Poslovne vijesti
 23.30 - Kralj pornića, film
 02.00 - Reprizni program
 03.50 - Oprah show
 04.35 - City Folk:
 Austrija - Beč
 05.05 - Strast, telenovela
 05.50 - Domaća dokumentarna
 serija - putopis

07.50 - Crtana serija
 08.10 - Neustrašiva Kim
 08.35 - MI high, serija
 09.00 - Žutokljunac
 10.00 - Prijenos sjednica
 Hrvatskog sabora
 13.35 - Waterloo Road 1., serija
 14.20 - Direkt
 14.45 - Na rubu znanosti:
 NLO - razotkrivanje
 15.45 - Prijatelji 6., serija
 16.05 - Humoriistična serija
 16.30 - Zvezdane staze: Nova
 generacija 5., serija
 17.15 - McLeodove kćeri 5.
 18.00 - Humoriistična serija
 18.25 - Vijesti na Drugom
 18.40 - Dokumentarni serijal
 19.15 - Beverly Hills 3., serija
 20.05 - Strani igrani film
 21.50 - Bez traga 4., serija
 22.40 - Vijesti na Drugom
 22.55 - Zakon i red: Odjel
 za žrtve 8., serija
 23.40 - Združena braća (Band
 of Brothers), serija
 00.40 - Nogometni maraton:
 Kvalifikacije za EURO
 2008.: Hrvatska -
 Engleska, 11.10.2006.
 02.10 - Nogometni maraton:
 Kvalifikacije za EURO
 2008.: Izrael -
 Hrvatska, 15.11.2006.
 03.40 - Nogometni maraton:
 Kvalifikacije za EURO
 2008.: Hrvatska -
 Makedonija, 24.3.2007.
 05.10 - Nogometni maraton:
 Kvalifikacije za EURO
 2008.: Hrvatska -
 Estonija, 6.6.2007.
 06.40 - Nogometni maraton:
 Kvalifikacije za
 EURO 2008.: Hrvatska
 - Izrael, 13.10.2007.

07.10 Jagodica Bobica
 08.00 Fifi i cvjetno društvo
 08.10 Yu-Gi-Oh GX
 08.35 Šaljivi kućni video
 09.00 Nova lova
 11.00 Ružna ljepotica, serija
 11.55 Cosby show, serija
 12.35 Vijesti
 12.50 Farma
 13.45 Goli pištolj 3, igrani film
 15.20 Kralj Queensa, serija
 15.45 Cosby show, serija
 16.45 Svi vole Raymonda
 17.10 Vijesti
 17.25 Farma uživo
 17.35 Naša mala klinika, serija
 18.30 Zauvijek susjedi, serija
 19.15 Dnevnik Nove TV
 19.50 10 do 8,
 informativna emisija
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Istraga, magazin
 22.40 Provjereno,
 informativni magazin
 23.35 Vijesti
 23.50 Nikita, serija
 00.45 Opasno blizu, igrani film
 02.20 Čovjek koji je ubio L.
 Valancea, igrani film
 04.10 Provjereno,
 informativni magazin
 04.55 Nikita, serija
 05.40 Naša mala klinika, serija
 06.30 Kraj programa

06.55 Magnum, serija (R)
 07.45 Za istim stolom, (R)
 08.35 Krava i pilić
 09.00 SpužvaBob Skockani
 09.25 Sam svoj majstor, serija
 09.50 Korak po korak, (R)
 10.20 Puna kuća, serija (R)
 10.45 Malcolm u sredini, (R)
 11.10 Dadilja, serija (R)
 11.40 Rat u kući, serija (R)
 12.10 Vijesti
 12.15 Večera za 5,
 lifestyle emisija (R)
 12.45 Eksploziv, magazin (R)
 13.00 Ne daj se, Nina!, (R)
 13.25 Za istim stolom, serija
 14.20 Magnum, akcijska serija
 15.15 Cobra 11, serija
 16.10 Korak po korak, serija
 16.35 Puna kuća, serija
 17.05 Malcolm u sredini, serija
 17.30 Dadilja, serija
 18.00 Rat u kući, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Eksploziv, magazin
 19.05 Večera za 5,
 lifestyle emisija
 19.40 Ne daj se, Nina!, drama
 20.00 Nadreality show
 21.10 Uvod u anatomiju, serija
 23.00 Trava, serija (dvije epizode)
 00.25 Vijesti
 00.40 Nestali, serija
 01.20 Kunolovac, kviz

GLAS DOMOVINE

Emisija o hrvatskim manjinama i iseljentištvu »Glas domovine«, emitira se petkom na programu HRT1, u terminu od 14 i 45 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

HRVATSKA KRONIKA

Program o hrvatskoj nacionalnoj manjini u Mađarskoj na hrvatskom jeziku uz mađarski prijevod emitira se srijedom s početkom u 12 i 30 sati na programu MTV 1.

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se subotom u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

PROGRAMSKA SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 – 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- 'Bolja Srbija'
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 – 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' – zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' – narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' – ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 – 20,00

- 'Europa danas i sutra' – magazina Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 – 20,30

- 'Aktualije' (ponedjeljkom)
- 'Gospodarski magazin' (utorkom)
- 'Otvoreni studio' (srijedom)
- 'Kultur cafe' – magazin Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- 'U društvu s mladima' (petkom)

20,30 – 21,00

- Narodna glazba, izvanredne emisije (specijali, reportaže)
- Blic vijesti i odjava programa

PROGRAMSKA SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom', narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 'Nedjeljni mozaik' (Kronologija, 'Čovjekov svijet' – magazin Radija Deutsche Welle, moda)
- 19,30 'Priča za laku noć' – dječja emisija
- 20,00 'Ljudi nizine'
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

104, 4 Mhz

Mali oglasi

Prodajem monitor 17" IBM E74. Cijena 3000 dinara.
Tel.: 024/ 562 – 700, zvati u večernjim satima.

Prodajem tri lanca zemlje prve klase, u Šandorskom ataru kod »Agrokombinata«.
Tel.: 024/ 522 – 677

Prodajem 3s stan, stara gradnja, ekstra lokacija, pogodan i za uredske prostorije, 115 m².
Telefon: 024 / 526 – 243
Anica Lulić, Subotica, Aleja M. Tita 26/V.

Prodajem tijekom cijele godine šarplanince, štenad šampionskog podrijetla i odrasle ženke i mužjake izuzetnog izgleda i karaktera.
Karan. Tel: 025/ 830 – 475 i 063/ 717 – 4888.

Traži se u najam, pozajmicu ili na dar očuvana flauta.
Jasmina 021/ 496 – 014

Izdajem objekt, skladište na čantavirskom putu, idealna lokacija oko 100 m².
Tel: 024/ 530 – 107 ili 064/ 261 – 8022

Prodajem crpku – dvoklipnu 30 atm i prikolicu za moto-kultivator »IMT-506-DELUXE« i peć »KREKA VESO« 12T. Informacije od 17 sati na broj telefona 022 / 591 – 264.

Prodajem staru kuću u Cabuni kod Virovitice (Hrvatska), zemlju za malu industriju i šumu.
Zvati na telefon: +385/ 33 / 673 – 076 i 063/ 766 – 8808. Boris

Prodaje se očuvana ležea kada, umivaonik sa slavinom, toalet školjka s poklopcem, velika plafonjerka i tegle za med.
Cijena po dogovoru. Zvati na 064 / 587 – 9790

Prodajem sliku »Krizanteme sa svijećom« 1990. autora Stipana Šabića (1928.-2003.), tehnika suhi pastel, dimenzije 67 x 47 cm, uokvirena 85 x 65 cm.
Molimo javiti se na telefon 024/ 550 – 163.

Izdajem namještenu sobu na Radijalcu učenič/ku ili studentici/u, s CG, s upotrebom kuhinje i kupaonice, za nepušače.
Tel: 024/ 558 – 227 ili 063/ 597 – 021

Ing. elektrotehnike daje sate fizike i matematike učenicima osnovnih i srednjih škola.
Telefoni: 064/ 292 – 1043 ili 024/ 524 – 701

Izdajem namještenu sobu s kuhinjom i kupaonicom za učenicu ili radnicu, isključivo nepušača, blizu Medicinske škole, KTC-a i IDEA-e. Centralno grijanje i kablovska TV.
Telefon: 024/ 566 – 898

Hitno potrebno 10 konobara na otoku Cresu. Potrebno je imati hrvatsku putovnicu. Starosna granica je do 35 godina.
Javiti se na telefon: 063/ 110 – 7751.

Izdajem apartmane na najljepšem dijelu Čiova, Trogir, Hrvatska.
Tel.: 063 71 61 760 ili +385 91 5823 775

Prodajem staru kuću u Čačincima kod Slavonske Orahovice, pet jutara zemlje i jedno jutro šume kod Vočina (sve u Hrvatskoj), ili sve to mijenjamo za Vojvodinu (Irig, Ruma, Srijemska Kamenica...).

Zvati na telefon: 063/ 714 – 6545 ili +385/ 33/ 673 – 076.

Prenočište na Paliću. Dvokrevetne sobe sa zasebnom kupaonicom. Kanjiški put 58/b
Tel 024 754 - 543

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon koji ćemo objavljivati u svakom broju »Hrvatske riječi«.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

HRVATSKARIJEČ

Subotica-trans

SUBOTICA-TRANS obavlja cijene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb,

važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Nama je dovoljno
da znate za nas...

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće

- Subotica, Karadordev put 2,

telefon (danonoćno): (024) 55-44-33

- Raspored sprovoda i umrlice na Internetu:

www.funero.co.yu

e-mail: funero@funero.co.yu

Mogućnost odloženog plaćanja

PRIVATNO POGREBNO PODUZEĆE

"URNA"

A.D.-d.o.o.

Trg žrtava fašizma br. 1

PODUZEĆE ZA PRODAJU
POGREBNE OPREME
PRIJEVOZ I CEREMONIJAL
POKOFA

Tel.: 024-558-011

Cvjećara:
Tel.: 024/557-130